У краіне паэтаў

Au pays des poetes

У КРАІНЕ ПАЭТАЎ

AU PAYS DES POETES

Зборнік беларускай паэзіі

Collection de poésie biélorusses

ВЫДАННЕ
НА БЕЛАРУСКАЙ
І ФРАНЦУЗСКАЙ МОВАХ

EDITION BILINGUE
EN BELARUSSE ET
EN FRANÇAIS

MINSK МІНСК
EDITEUR ВЫДАВЕЦ
VIKTOR HURSIK **ВІКТАР ХУРСІК**

2011

УДК 821.161.3(82-1)(082.21)=133.1=03.161.3
ББК 84стд1-5.я43(4Беи)
У11

У11 **У кріне паэтаў**:Зб. бел. паэзіі. Выд. на бел. і франц. мовах=Au pays des poetes:Edition bilingue en belarusse et en français/Пераклі укл. Ніны Дзябольскай.–Мінск: Выд. В.Хурсік,2011.–384 с.–Парал. тыт. л.: франц.–30 паэтаў.
ISBN 978-985-6888-67-3

Кніга змяшчае творы трыццаці беларускіх паэтаў на беларускай мове, а таксама пераклады гэтых твораў на французскую мову. Сярод аўтараў М. Багдановіч, В. Вітка, С. Грахоўскі, Ул. Караткевіч, П. Панчанка, і інш.

УДК 821.161.3(82-1)(082.21)=133.1=03.161.3
ББК 84стд1-5.я43(4Беи)

© Ніна Дзябольская, укладанне, пераклад, 2011
© Выдавец Віктар Хурсік, афармленне, 2011

ISBN 978-985-6888-67-3

Ад перакладчыка

Маё знаёмства з сучаснай беларускай паэзіяй адбылося некалькі гадоў таму назад у Ракуцёўшчыне (размешчана сярод незвычайна прыгожых краявідаў Маладзечанскага раёна Мінскай вобласці) на "Днях паэзіі", якія былі натхнёна арганізаваны супрацоўнікамі літаратурнага музея Максіма Багдановіча. Адразу ўразілі трапяткія адносіны ўсіх выступоўцаў да роднай мовы, іх бязмежная любоў да Радзімы, бесперапынная сувязь з вытокамі і прыхільнасць да паэтычнага таленту Максіма Багдановіча.

На адной з паэтычна-практычных канферэнцый музея даведалася, што яго вершы перакладаліся на англійскую мову. Чаму не на французскую? Рашыла паспрабаваць. І была здзіўлена таму, як лёгка пры даслоўным перастварэнні беларускіх вершаў на, здавалася б, далёкую раманскую мову дасягаецца рыфма.

Пасля да чарговай працы мяне падштурхнуў Сяргей Панізнік, папрасіўшы перастварыць "Косты" Рыгора Барадуліна, прапанаваныя на Нобелеўскую прэмію. І з гэтага часу Сяргей Сцяпанавіч дзяліўся са мной асабістай бібліятэкай, дасылаючы кнігі другіх аўтараў. Удзячна яму і ўсім паэтам, якія падарылі мне свае зборнікі. Адгортваючы чарговую кнігу, я кожны раз у захапленні: "І ў гэтага паэта свой почырк!" Які глыбокі сэнс нясуць так лёгка перастворaныя ў рыфму "Ахвярынкі" Рыгора Барадуліна, здзіўляючыя сваёй сцісласцю і ёмістасцю:

Прафесіяй рабіць не трэба злосць,
Прафесій іншых шмат на свеце ёсць.

Або:

Я да скрону заручаны з той стараною,
Дзе мама, як зорка,
Стаіць нада мною".

Здаецца, што мне дадзены вялікі гонар – мець магчымасць перастварацъ такую высокую паэзію. Імя Васіля Віткі, напрыклад, значыцца ў Ганаровым спісе дацкага Казачніка. Але яшчэ да таго, як я адважылася перакласці адну з яго паэтычных казак, звярнула ўвагу на іранічнасць "Пакаяння Праметэя", які ўкраў для нас, нявольнікаў тэлеэкрана, блакітны агеньчык:

Калі тварыў ты свайго Адама,
Яшчэ не маючы практыкі,
Тады не было ў цябе ні праграмы, ні плана,
Ні чарцяжоў Галактыкі.

Асабліва палюбіліся мне "Пункціры", ці як сам аўтар сцвярджае – "дотыкі" – Алеся Разанава. Усе яны лёгка рыфмуюцца ў французскім варыянце, нават калі ў арыгінале гэта белыя вершы:

Афарбавалі ў парку
Замшэлы валун –
І памерлі стагоддзі.

Інтымная лірыка ўсіх без выключэння беларускіх паэтэс прываблівае сваёй шчырасцю і непасрэднасцю:

Мы радуемся, ходзім рана.
У бары зязюленькі "ку-ку".
Пяць пальцаў, нібы пяць маланак.
З плячэй, прашу я, – скінь руку.

А радкі яшчэ адной паэтэсы так і хочацца запомніць і зрабіць сваімі:

Дам табе высокую пасаду –
Будзь майго бяссоння вартавым.

Вядома, што французская мова больш сціслая, чым руская, але беларуская яшчэ больш канкрэтная ў адрозненні ад французскай і, па-мойму, у нечым больш тонкая і

выразная за рускую, і валодае нейкім асаблівым шармам. Нядаўна пайшла ад нас у іншы свет таленавітая паэтэса і перакладчыца Ніна Мацяш, якая цудоўна пераклала на беларускую мову паэтаў Плеяды. Магчыма, што гэтыя дзве мовы маюць нейкую ўнутраную сувязь. Ва ўсякім разе, сам працэс перастварэння вельмі цікавы: узнікаюць меладычна сугучныя склады, якія адсутнічаюць у арыгінале ("Перакладаю шэпт дажджу"), з'яўляецца магчымасць знайсці некалькі сінонімаў для аднаго дзеяслова ("Хапіце міг"), што робіць дынамічным і без таго хуткі тэмп верша. Бывае і такое, што напрошваецца нечаканая рыфма. Спадзяюся, што беларускія салаўі даруюць мне жаданне развучваць "Карманьолу".

Гэты зборнік не прэтэндуе на паўнату анталогіі, чытач пройдзецца па нешматлікіх дарогах і жывапісных сцяжынках вялізнага прыгожага лесу беларускай паэзіі. Упэўнена, што ўсім, хто валодае французскай мовай, будзе цікава адкрыць для сябе філасофскую глыбіню, шчырую лірычнасць і неардынарнасць сучаснай паэзіі мала вядомай у літаратурным свеце краіны Беларусь.

Гэтыя пераклады ў значнай ступені былі б неажыццёўлены без высока прафесійных кансультацый паэта-перакладчыка Івана Бурсава, які ўзначальвае ў "Литературной газете" рубрыку "Два века белорусской поэзии".

У падрыхтоўцы гэтага двухмоўнага выдання шмат папрацавала нястомная і энергічная беларуская паэтэса *Вера Буланда.*

Ніна Дзябольская,
Масква, жнівень, 2011

EN BELARUSSE

ВАЛЯНЦІНА АКСАК

ВОСЕНЬСКАЯ НОЧ У МЕНСКУ

Magie noire
як сполахі дажджу
на набярэжнай Сены,
але па стомленым
адным паэтам нашым
горадзе
я болей не хаджу,
і мне Парыж
ня трэба сёньня.
Я набярэжнай Сьвіслачы
хаджу,
і тут мне водар
Magie noire,
як сполахі дажджу
пад пэндзлямі
якіхсьці там
імпрэсіяністаў.

ДАЛЬТАНІЧКА

Шэрая-шэрая,
аднастайна шэрая
насоўваецца на мяне
мая краіна
з-за Бугу,
з-за мяжы…
О, Божа,
шэрая-шэрая,
невымоўна шэрая…

А вясёлкавая
ці ўцячэ ад мяне
да мяжы
з-за Сьвіслачы..

ТРОХКУТНІК

Дзьве паэткі
адначасна пішуць
лісты з прызнаннямі
да аднаго і таго ж
мужчыны,
таксама паэта,
а ён па чарзе
рэдагуе
іхнія кніжкі.

ДЫЯЛОГ З НАРОДНЫМ ПІСЬМЕННІКАМ

– Валя,
чаму ты такая сумная,
у цябе ж знакаміты муж?
– Дарагі дзядзька Янка,
вашую жонку вясёлай
я таксама
ніколі
ня бачыла…

ЗАЦЬМЕНЬНЕ

Ты,
як той нахабны Месяц,
які наважыўся

засланіць Сонца,
каб у гэтым зацьменьні
я ўпэўнілася,
што апроч цябе
ў маім небе
нікога няма.

ЯК ГЭТА?

Як гэта так стаецца,
што цела тваё мажное
раптам губляе
ўсялякую важкасьць,
і толькі
дотыкі рук
істоту маю
ўмомант жарсную
асьцюжаюць?

НІХТО...

Саджу рэмантантныя ружы,
але ніхто не прыходзіць дзівіцца
на іх нетутэйшую гожасьць.

Шыю фасоніста сукно,
але ніхто не прыходзіць дзівіцца
на маю стрункастаннасьць у ёй.

Пяку задушэўныя дранікі,
але ніхто не прыходзіць дзівіцца
на гасьціннасьць маю невыводную.

Мама – зь Дзядамі.

ЭДУАРД АКУЛІН

МАЎЧАНЬНЕ ГОСПАДА

Перад брамай у храм Божы
зьбянтэжана адключаю тэлефон,
каб нават слабой вібрацыяй
не патрывожыць
маўчаньне Госпада,
не парушыць
урачыстую цішу Веры.

МАДОННА

Я твой партрэт пісаць баюся:
ты кожны момант – рух бясконцы.
Ад зайздрасьці цьмянее сонца
перад мадоннай з Белай Русі.
Я твой партрэт пісаць баюся,
хоць кожны рух твой п'ю вачыма...
Што мёртвыя мадонны Рыма
перад жывою з Беларусі?!

ЯБЛЫНЯ

У яблыні – ранімая душа,
Калі салавей ёй здрадзіць –
туман прыпаўзе з лаўжа
хаўтуры Каханьня ладзіць...

Па яблыку ў яблыні сьлёзы
спадаюць у жвір нябёсаў.

***

Туман у снежні –
варажба...
Ці насланьнё,
ці адзінота?
Ён першы снег не зневажаў.
Ён проста быў, як я, маркотны.

Ён проста крочыў наўздагад
і пераблытаў поры ў годзе...
Туман, табе я сёньня рады –
ты мой таварыш па самоце.

ВЯЧЭРНІ ЭЦЮД

Мёрзкае, халоднае акно.
Церпкае гарачае віно.
Келіх у руках гарыць,
падобна неонавай трубцы.
Кельнер-пінгвін
з разлікам марудзіць –
красуецца.
У шаліках, як самазагубцы,
спяшаюцца людзі па вуліцы.

МУЗЫКА

I

А потым, пасля як-небудзь
памяць па складу рэха
азавецца раптоўнай у нас.
Не раз,
не два
і не тры...
Слёзы не варты твару.

Трэба ўмець спатоліць –
нават калі ад болю.
Прыгожае не зьнікае, –
яго забірае вечар...
Неадольнае нас нявечыць.

II

У лесе сьвечак жыў туман...
Чаўном у вечнасць сплыў арган.

ЗЬДЗІЧЭЛЫ САД

Зьдзічэлы сад, як племя іудзеяў,
насуперак асеньняй Кабале
у сьвет, як у пустэчу, па надзею
пайшоў з цярноўнікам-Майсеем на чале.

Съляпым паглядам молячы абсягі,
карэньнямі абмацваючы дол,
брыдуць скрозь восень яблыні-бадзягі,
сузор'і яблык сеючы наўкол.

І на мяжы адчайнае зьнямогі,
спаймаўшы ў кроны віфліемскі дым,
перажагнуўся тройчы на дарогу
зьдзічэлы сад і стаўся залатым.

ЗАХАД

Туды не патрэбна візы.
Там лётае бусел нізам.
Пад хмарным крылом абвіслым,
там на абгарэлых выспах
дзядоўнік праменьняў высах.
І сонца патылак лысы
у зорны хавае прысак.

НЯ ТАК

Нешта ў сьвеце гэтым ня так...
Храм разбурылі – зрабілі вятрак.
І з той пары ў наіўных людзей –
вечар бяз хлеба і дзень без надзей.

ПРОСЬБА

О Леафан,
падводны цар,
нямы дазорца акіяну,
глыні мой сон,
бо з ім я сам
жыву у нераце падману.
Мой сон глыні
і ляж на дно,
як глыбіня сярод глыбіняў,
засьні на Вечнасьць,
мо тады
мяне той страшны сон пакіне,
што я адзін,
што ў цемры я,
а тая цемра – лона маці,
а маці тая – не мая,
мяне ня хоча нараджаць... І
я ненароджаны жыву
адзін у бездані Сусьвету,
і плачу я,
і я плыву,
як Ной,
згубіўшы ў моры мэту...

О Леафан,
падводны цар,
глыні мой сон
і кань у Лету.

ПАМІЖ

Сусьвет, як жорны,
перамеле ўсіх
на зорны пыл,
на мліва-пацяруху.
Сусьвет – як жорны...
Бог-млынар адзін,
заўжды адзін
між Вечнасьцю і Скрухай.

АБЯЦАНЬНЕ

Аднойчы Вечнасьць разамкнецца
між берагоў крутых жыцьця,
і першы, хто табе ўзаб'ецца
на вочы, Край мой, буду я.
Я так люблю цябе аддана,
што й на бярозавым крыжы,
што і з магільнага кургана,
што й з тагасьветнае цішы
здалею выплакаць, як пацер,
тры словы сьветлыя з душы:
Страцім, Паэзія і Маці –
дзеля чаго я ў сьвеце жыў...

МАКСІМ БАГДАНОВІЧ

Оглянись – и мир вседневный
Многоцветен и чудесен.
А. Фет

Прывет табе, жыццё на волі!
Над галавой – дубоў павець,
Віднеюць неба, горы, поле
Праз лісцяў сець.

Лахмоцці ценяў на палянах,
Схаваўшы золата, ляжаць;
Яго слаі з-пад дзір парваных
Аж зіхацяць.

А к ночы свой чырвоны веер
У небе сонца развярне,
І разварушаны іх вецер
У даль памкне.

Калі жа пабляднее золак,
І цёмнай зробіцца вада,
Заззяе серабром іголак
Зор грамада.

І роўна мілымі зрабіцца
Здалеюць яркі блеск і цень,
Той дзень, што мае нарадзіцца,
І знікшы дзень.

***

Ціха па мяккай траве
Сінявокая ноч прахадзіла;

Ціха з заснуўшых палян
Плыў у гару і знікаў,
Быццам дым сіняваты з кадзіла,
Рэдкі, правідны туман;
Неба ўсю глыб ажывіўшы,
Патроху праз цемнь выглядалі
Зорак дрыжачых вянкі;
Конікі суха звінелі;
Шырэй разліваліся хвалі
Цёмнай, люстранай ракі;
Пала раса; у палёх
Загараліся пацеркі мілых
Жоўта-чырвоных агнёў…
Час, калі трэба журыцца
Душой на свежых магілах
Пуста пранёсшыхся днёў.

РАНДО

Узор прыгожы пекных зор
Гарыць у цемні небасхіла;
Вада балот, стаўкоў, азёр
Яго ў глыбі сваёй адбіла.
І гімн спявае жабаў хор
Красе, каторую з'явіла
Гразь луж; напоўніць мгла прастор,
І ўстане з іх гарашчы міла
Узор.
І сонца дальш клянуць, што скрыла
Луж зоры днём. І чуе бор,
І чуе поле крэхат хілы,
Ды жаб не ўчуць вышэй ад гор
Там, дзе чыясь рука зрабіла
Узор.

***

У небе – ля хмары грымотнай – празрыстая, лёгкая хмара
Шпарка плыла, і абедзве чагось чырванелі ад жару.
Зліцца жадалі яны, зрабіліся б хмарай магутнай,
Але далёка іх вецер разнёс, наляцеўшы нячутна.

Дробным дажджом над зямлёй, як слязамі, адна пралілася;
Гулкім раскатам грымотаў другая ў адказ азвалася.
І паасобку загінулі хмары бяздольныя тыя,
Чуючы ў небе, як вецер над смерцю іх радасна вые.

АКТАВА

Як моцны рэактыў, каторы выклікае
Між строк ліста, маўляў нябожчыкаў з магіл,
Рад раньш нявідных слоў, – так цемень залівае
Зялёны, быццам лёд, халодны небасхіл,
І праз імглу яго патроху праступае
Маленькіх, мілых зор дрыжачы, срэбны пыл.
Здароў, радзімыя! Мацней, ясней гарыце
І сэрцу аб красе прыроды гаварыце!

СЛУЦКІЯ ТКАЧЫХІ

Ад родных ніў, ад роднай хаты
У панскі двор дзеля красы
Яны, бяздольныя, узяты
Ткаць залатыя паясы.
І цягам доўгія часіны,
Дзявочыя забыўшы сны,
Свае шырокія тканіны
На лад персідскі ткуць яны.
А за сцяной смяецца поле,
Зіяе неба з-за акна, –
І думкі мкнуцца мімаволі

Туды, дзе расцвіла вясна;
Дзе блішча збожжа ў яснай далі,
Сінеюць міла васількі,
Халодным срэбрам зззяюць хвалі
Між гор ліючайся ракі;
Цямнее край зубчаты бора…
І тчэ, забыўшыся, рука,
Заміж персідскага узора,
Цвяток радзімы васілька.

***

Учора шчасце толькі глянула нясмела, –
І развеяліся хмары змрочных дум.
Сэрца чулае і млела, і балела,
Радасць душу мне шчаміла, быццам сум.

Ўсё жыццё цяпер, як лёгкая завея,
Кнігу разгарнуў – а не магу чытаць.
Як зрабілася, што пакахаў цябе я, –
Хіба знаю я? Ды і нашто мне знаць?

***

Не кувай ты, шэрая зязюля,
Сумным гукам у бары;
Мо і скажаш, што я жыці буду,
Але лепш не гавары.
Бо не тое сведчыць маё сэрца,
Грудзі хворыя мае;
Боль у іх мне душу агартае,
Думцы голас падае,
Кажа, што нядоўга пажыву я,
Што загіну без пары…
Прыляці ж тады ты на магілу,
Закувай, як у бары.

***

Ўсё праходзе – і радасць, і мукі,
Але будзеш мне помніцца ты –
Броўкі цёмныя, вузкія рукі
І галоўкі радок залаты.

СКІРПУСЯ

Ой, пайшла сабе Скірпуся на кірмаш
Паглядзець, ці селязенькаў нямаш, –
Мо варона, мо сава,
Мо Скірпусенька ўдава.
Прадала яна каня,
Ўтаргавала селязня,
Селязенька чубаценькага,
Маладога, зухаваценькага.
Пакупіўшы селязня,
Мела клопату штодня:
Селязенька умываецца,
Сам на вулку узіраецца;
Узіраецца на вулачку,
Ці не ўбачыць тую вутачку.
Селязенька – Івашачка,
Ён цалуецца з Наташачкай.

ТРЫЯЛЕТ

Красавец юный, Триолет
К. Фофанов

Як птушка ў гібкіх трасніках,
Стралою думка мільганула
І ўраз жа знікла, патанула,
Як птушка ў гібкіх трасніках,
Ды ўсё ж душа яе пачула

І ўжо пяе ў такіх славах:
“Як птушка ў гібкіх трасніках,
Стралою думка мільганула”.

ТРЫЯЛЕТ

Калісь глядзеў на сонца я,
Мне сонца асляпіла вочы.
Ды што мне цемень вечнай ночы,
Калісь глядзеў на сонца я.
Няхай усе з мяне рагочуць.
Адповедзь вось для іх мая:
Калісь глядзеў на сонца я,
Мне сонца асляпіла вочы.

МАЯ ДУША

Мая душа, як ястраб дзікі,
Што рвецца ў неба на прастор.
Вартуе вольных птушак крыкі, –
Мая душа, як ястраб дзікі.

Учуўшы іх, страсе вялікі
Свой сон, шыбне ды вышай гор, –
Мая душа, як ястраб дзікі,
Што рвецца ў неба на прастор!

ЗМЯІНЫ ЦАР

Цемень. Сосны. Елкі. Мох. Кара.
Смерць прыйшла ужо ка мне…
Разгарысь, вячэрняя зара,
У туманнай вышыне.

Цёмнай ноччу страшна у жальбе
Памірaць. Шуміць трава,
Глуха дзяцел ў дрэве б'е,
Гучна гукае сава.

А памрэш – прыціснуць грудзь пласты
Гліны. Ўстану ж на яру,
Падыму галоўку праз кусты,
Гляну ў неба і памру.

Скоціцца карона, пабяжыць
Залатая ў шэры мох.
Чорны кот магілу прыйдзе рыць.
Дрогне вецер на кустох.

Месяц брызне хваляй серабра,
Расой блісне ў нізіне…
Разгарысь, вячэрняя зара,
У туманнай вышыне.

ПУГАЧ

Загарэлісь кроўю вочы. Вось нясецца
З цёмнай елкі гук нуды і смеха,
І далёка голас аддаецца –
Пракацілася па лесе рэха.
І, лякаючысь, канца чакаеш ночы.
Ўсё здаецца: ўстаў лясун вялікі, –
Чырванеюць, адбіваюць кроўю вочы,
Не змаўкае смех глухі і дзікі.

НАД ВОЗЕРАМ

Сонца ціха скацілася з горкі;
Месяц белы заплаканы свеціць,

Аглядае бахматыя зоркі,
Цягне з возера срэбныя сеці.

Ў іх русалкі заблуталі косы, –
Рвуць і блутаюць срэбныя ніці;
Ноч плыве над зямлёй, сее росы,
Ноч шапоча русалкам: "Засніце".

НА ЧУЖЫНЕ

Вакол мяне кветкі прыгожа красуюць.
Маркотна між іх я хаджу адзінок,
Аж бачу – мне сіняй галоўкай ківае
Наш родны, забыты ў цяні васілёк.
"Здароў будзь, зямляча!" Чуць бачны ў даліне
Панура, нявесела шэпча ён мне:
"Ўспамянем, мой дружа, ў багатай чужыне
Аб беднай, далёкай сваёй старане".

НОЧ

Ціха ўсё была на небе, зямлі і на сэрцы…
Ноч цемнатою навокала ўсё пакрывала,
Ясныя зоркі блішчалі, і месяц ўжо выплыў,
Неба, і лес, і палі серабром аблівая.
Ўсё ўжо уснула, і толькі бярозы шапталіс,
Толькі асіны шумелі, і толькі калоссі,
Ў полі шырокім качаясь, зямлю цалавалі.
Ціха ўсё была на небе, зямлі і на сэрцы…

МАЕ ПЕСНІ

I

Калі смутак моцна дзьме душу маю,
І шкада мне дзён загубленых сваіх, –

Я паціху песні сумныя пяю,
Ўсю жуду сваю выкладваю ў іх.
Ціха песня разліваецца, звініць,
Вымаўляе, як я моладасць згубіў,
Як дагэтуль не патрапіў палюбіць,
І саўсім, бадай, праўдзіва шчэ не жыў.

II

А як родную згадаю старану,
Як згадаю яе беднасць і нуду, –
Сэрца сціснецца, і я пяяць пачну, –
Мо душу хоць трохі гэтым адвяду.
Грозна песня разліваецца, грыміць,
Долю горкую, мужыцкую кляне,
Бо нявідзімы ланцуг на іх вісіць,
Бо ім цяжка жыць у роднай старане.

***

Добрай ночы, зара-зараніца!
Ўжо імгла над зямлёю лажыцца,
Чорнай рызай усё пакрывае,
Пылам зор небасхіл абсявае.
Цішыня агартае мне душу.
Вецярок прыдарожную грушу
Ледзьве чутна варуша-калыша,
Міла бомы смяюцца у цішы,
Ціха срэбрам грукае крыніца.
Добрай ночы, зара-зараніца!

ПАГОНЯ

Толькі ў сэрцы трывожным пачую
За краіну радзімую жах, –
Ўспомню Вострую Браму святую
І ваякаў на грозных канях.

Ў белай пене праносяцца коні, –
Рвуцца, мкнуцца і цяжка хрыпяць…
Старадаўняй Літоўскай Пагоні
Не разбіць, не спыніць, не стрымаць.

У бязмерную даль вы ляціце,
А за намі, прад намі – гады.
Вы за кім у пагоню спяшыце?
Дзе шляхі вашы йдуць і куды?

Мо яны, Беларусь, панясліся
За тваімі дзяцьмі уздагон,
Што забылі цябе, адракліся,
Прадалі і аддалі ў палон?

Біце ў сэрцы іх – біце мячамі,
Не давайце чужынцамі быць!
Хай пачуюць, як сэрца начамі
Аб радзімай старонцы баліць…

Маці родная, Маці-Краіна!
Не усцішыцца гэтакі боль…
Ты прабач, Ты прымі свайго сына,
За Цябе яму ўмерці дазволь!..

Ўсё лятуць і лятуць тыя коні,
Срэбнай збруяй далёка грымяць…
Старадаўняй Літоўскай Пагоні
Не разбіць, не спыніць, не стрымаць.

РАІСА БАРАВІКОВА

ДЗЕСЯЦЬ ВАСЬМІРАДКОЎЯЎ

1

А пачыналася будзённа –
два тыдні падалі дажджы.
І ад работы той сезоннай
ля сцен шалелі капяжы.

Дражніў на шыльдачцы фанернай
«Мяне няма!" – кароткі сказ,
але было акно ў майстэрні
і дазваляла бачыць вас.

2

Без парасона, як заўсёды,
бы й не турбуе макрата.
Паэты часта пішуць оды
там, дзе патрэбна прастата.

І вы таксама? Адкажыце, –
звычайна пішаце мадон?
Што ж вы стаіце? Памажыце, –
прамоклы скінуць палітон.

3

Задума? Мара? Чыйсьці след?
Пытаннем паўжыцця мінула.
Дык што ж гняце, калі агулам
сабраць усё ў адзіны свет?

Не ведаю. Той свет – штукар.
Ці мала сцежак абабіла?

Як пачала яго шукаць,–
усё, што мела, разгубіла.

4

Да складных думак непрыдатны
вячэрні час – агнёў мігценне.
Што іншым бачыцца выдатным,
для вас – заўсёднае сумненне.

Бы родны брат сястры зласлівай, –
гатовы кроў мяшаць з чарнілам,
пішыце: "Зрання – ўсё няміла,
заснуць хацелася б – шчаслівым".

5

Магчыма, быў усплёск вясла…
А я з дажджу. Там – вецер, лужы.
Не лотаць мілую, а ружы
вам на сукенцы прынясла.

Не ў рукі. Шоўк бяруць рукамі,
да губ падносяць край няроўны,
тым больш што Той, якая ў раме,
відно па позірку – ўсё роўна.

6

Вы з тых, хто чарку п'е да дна,
Заве скарынку хлебам пышным.
Прыдумайце ў майстэрні лішніх,
каб засталася я адна.

Вунь палатно – ледзь бачны цень,
сказала б я – драпежнай зграі,
а гэта Памяць, што з дня ў дзень
мяне па ўсіх шляхах шукае.

7

Увайдзіце ў маё становішча, –
разліваюць хвіліны раку.
Можа мост разгарэцца вогнішчам,
вы – на тым, я – на гэтым баку.

Адзінота мая дасылае нізкі
да зямлі паклон на зарок –
хай жаданы ён, і адчайна блізкі –
не хадзіце вы на той бок.

8

Аднаму прыродай дадзена, –
хоць раскідвай на дваіх,
і жыве другі абкрадзеным,
у палёгку – ветру ўздых.

Не ўздыхайце. Вы не вецер..
Скарб пры мне – не ўзняць рукі.
Вам не трэба, – кіньце ў сеці,
што наткалі павукі.

9

Трывожных слоў няяркі бісер
любоўныя ўпрыгожыць сказы,
я вам аддаць хацела б – высі,
якім няма яшчэ і назвы.

Калі адмовіць доля ў хлебе
ў хвіліны жорсткіх перамен,
каб мне не ўскідваць рукі к небу, –
а да вашых цягнуць калень.

10

Бедамі дарогі мераць,
у вірах зямных шалець,
і калісьці мне павераць, –
прад бядой пасуе смерць.

Назавіцеся бядою, –
сёння, заўтра і пасля…
І не дасць ужо зямля
размінуцца вам са мною!

***

З твайго саду да мяне на агеньчык
Мікола Селяшчук, алей

У мяне палянка ёсць за садам,
многа там шыпшыны і травы,
дам табе высокую пасаду, –
будзь майго бяссоння вартавым.

Упадзе ў траву пялёстак клейкі,
задрыжыць расінка на плячы, –
адгукнуся голасам жалейкі,
каб не сумавалася ўначы.

Перадам з душы ўтрапёнасць слову,
што ірвецца спуджана здалёк,
у шыпшыннік, пад тваю ахову,
быццам саду лёгкі матылёк.

ЧЫРВОНАЯ ВІШНЯ

Згібеў Адам. Адгаравала Ева.
Бабулі Марфе сніцца боскі сад…
У кожнага сваё спакусы дрэва,
і свой ва ўсе часы нядрэмны гад.

Не восень гаспадыняю увішнай
ссыпае лісце грыўнямі ў раку…
Усохлая, адно што назва, – вішня,
як неспакойны сон на бальшаку.

Але з якою сілаю галінка
да сонца плод свой цягне
з-пад лісця, –
заморак, адзінокую крывінку,
бы самы найвялікшы цуд жыцця.

І ў час, калі спакойна спіць малая,
мне ўкрадлівае чуецца:
“Алё-о…?”
адтуль, дзе вішня пад лістом палае,
дзе ў нізкіх промнях свеціцца галлё.

Вячэрні водбліск для душы не лішні
аднолькава для добрых і для злых…
і лёгка мне здаля сачыць за вішняй,
і страшна ў нейкі момант страціць слых.

***

Там рос палын густы і горкі,
цяпер там талая вада,
і смех завучаны акцёркі,
і ў доме – чорная нуда…

А я зацiснула каменьчык
у кулаку, і, як раней,
іду свавольна на агеньчык,
і думаю: шпурнуць ці не?

І сэрца чуе, што не выйдзе
ніхто на гэты лёгкі стук,
і я дарую, я не ў крыўдзе,
я не хачу ні губ, ні рук.

І прыняла б за ўзнагароду,
каб толькі можна мне было,
за гэта цьмянае святло
аддаць наступныя ўсе годы…

***

Халодны вецер дрэў не скалане,
пад імі словы чуюцца другія,
і ўжо спакойна дыхалася мне,
ды раптам Вы –
ўстрывожанай стыхіяй.

Калі б хоць тры гады таму назад,
я зноў перажыла б – абвал, зацьменне,
а тут… такі натхнёны лістапад!
Мне замінае ўпершыню натхненне.

З якога ўздыму – бліснула сляза?!
Твар засвяціўся,
свет рэальны – гіне…
і ў позірку так рызыкоўна-сіне:
там трыста д'яблаў супраць Вас і за!

***

Калісьці ў зелень апрануцца дрэвы
і свет раслін пяройдзе на мажор,
запросіць салаўя на ўрокі спеваў
начы святлюткай месяц – дырыжор…

Пакуль жа ўсё размалявана ў вохру,
галіны жальбы ўспомнілі свае…
І ўжо сняжок пакінуў свой аўтограф
пад лаўкай, дзе прамень не дастае.

Ды гуд пчаліны, спеў і расцвітанне, –
усё не раз паўторыцца ізноў,
а ты, хто даў сустрэчу і расстанне,
гаворыш: не вяртаецца любоў…

РЫГОР БАРАДУЛІН

ХМАРНЫ НАСТРОЙ

Вечнасці ўлежна
У ціхасці вечара,
Вечару светла
Ад цьмяных агнёў.
Ходзіць апошняга цень
Ці Прадцечавы?
Плача крумкач
Ці сцюдзёны Анёл?

БАЦЬКА І СЫНЫ

Двух варанят нёс воран на спіне.
І ў аднаго спытаўся на аблуду:
– Ці будзеш так і ў старасці мяне
Насіць?
І той пракумкаў:
–Тата, буду.
І воран скінуў варанятка з неба.
Перш чым адказваць,
Добра думаць трэба.

Тады ў другога запытаў:
– Скажы,
Сваіх сыноў
Мне ў час прыносіць будзеш?
– Вядома, тата,
Ты ж мне не чужы.
Ты і ў іхніх крылах
Вышыню абудзіш.
І воран пестуна далей панёс,

Каб з небам заручыць
Крылаты лёс...

***

А не хапіла й дваццаці стагоддзяў,
Каб людства зразумела, для чаго
Гасподзь аднойчы
На зямлю прыходзіў,
На крыж паслаўшы
Першынца Свайго.

Саміх сябе пашматаваць гатовы,
Сабакамі зрабіўшыся,
Ваўкі.
І люталюды ў крылы
Рук Хрыстовых
Яшчэ ўганяюць кутыя цвікі.

І тым жыве душа,
Што верыць цуду.
Трымае кожнага ягоны кон:
Фаму – знявер'ем,
Здрадлівасцю – Юду.
Страх думае,
Што шчыры толькі ён…

ЯК СЯСТРУ

А душа,
Пакуль зноў зямная,
І не ўспомніць, які ўжо раз
Свет знаёмы запамінае,
Дзе сябе пазычае час.

За начлег у часовым целе
Часу доўг душа аддае.

І куды б зоркі ні паляцелі,
Не забудуць паклікаць яе.

У нябёсах свае падворкі.
Лёс ладзьбуе свой воз стары.
І душу пасылаюць зоркі
На зямлю,
Як сястру да сястры.

ЗАВОЗ

Генадзю Равінскаму

У млыне з сілікатнай цэглы
Як апошняе вытрасаюць.
Іскры белыя выкрасаюць
З зерня пад маразок набеглы.

І нясуць у мяхі на падводах –
Так нясуць хіба сонных дзетак.
Сумнай пляшкі зялёны ветах
Затрымаў самагонны подых.

Гулка.
Пыльна.
Завозна.
Золка.
Млын жыцця –
Ён таксама тлумкі.
Забярэш свае мукі клумкі,
Запыліўшы крыло анёлка.

Двор прапах, як млынар мукою.
Смачна квокча страха-чубатка.
З белай лысінкай жарабятка
Сыціцца трасянкай мяккаю.

НА ЎСКРАЙКУ ВЕЧНАСЦІ

Памяці Васіля Быкава

Талент – гэта праклён
Паласатага д'ябла.
Намагаецца плён,
Каб душа не азябла.

Талент – гэта палон,
Не ўцякаюць з якога.
Б'ецца ў краты вакон
Маладзік крутарога.

Талент – гэта амбон,
Дзе хацела б вініцца
За бязмозгліцу дзён
Старасць – смерці двайніца.

Талент – ранішні сон,
І яго прачынацца
Не прыспешвае кон,
Покуль рупіцца праца…

НІКОМУ

Дадому, сваты, дадому,
Паелі конікі салому,
А каля тыну крапіву…
(З вушацкай вясельнай)

Прамяністую,
Змрок даядае салому.
Цёмнаю крапівой парасла цішыня.
Халадней мне
На гэтым свеце штодня.

Ды на тым
Не бывае цяплей
Нікому…

ІМКЛІВА

Не хапала абсягу чалавеку
Спрадвеку.
Неруш пушчы дрымотнай
Спляжыў на лесасеку,
Валуновыя глыбы
Клаў падмуркам сядзібы,
Збавіў лес ад звяроў,
Збавіў рэкі ад рыбы,
І ад быдла буйнога,
І ад птаства драбнога
Ён ачысціў зямлю,
Не пытаючы ў Бога.

І зямлю, дзе пустэчай
Стала шчодрая ніва,
Ад самога сябе
Ачышчае імкліва.

***

Мы – толькі цені ісціны,
Якую
Адчуць дазволіў
Звышні на імгненне.
Свой век па-свойму
Кожны адвякуе.
Жыццё пад небам –
Ценяў мільгаценне.

Ці мы жывем,
Ці страх лагодзім,

Свой страх,
Што непазбежнаму слугуе?
Ці паміраем мы,
Ці адыходзім
З адной краіны ценяў
У другую?

НЕСКАНЧОНЫ

Пацвердзяць чарадзей і маг,
Чаго каштуюць
Кіў і мах.
І скажа блазен,
Змоўчыць мім,
Як цяжка быць
Сабой самім.
Ён нескончоны,
Гэты бой,
Парой любой
З самім сабой…

***

Спартанцы збіраліся на вайну –
Вайстрылі мячы,
Прымервалі латы.
З усімі стаў у шарэнгу адну
Спартанец нягеглы,
Падслепаваты.
– Куды ты, нашто ты
Такі на вайне? –
Спытаўся нехта.
Нябога прызнаўся:
– Як іншай карысці няма –
Аб мяне
Варожы затупіцца меч

Прынамсі.
І ў дні,
Калі душы падпальвае змрок,
Калі цяжарнее
Жахам калоссе,–
Прымаюць смерць
І паэт, і прарок,
Каб меней у ворага куль засталося!

ТАМ

Не адлучаўся я зусім
З вушацкай хаты анікуды.
Дратоў з'інелых перагуды
Мой цягнуць сум
З далёкіх зім.

І дні спяшаюцца ўпадбеж
Вярнуцца ў цішыню нязлую.
Там толькі,
Дзе душа начуе
І прачынаецца,
Жывеш…

ГОД ЦІ…

З сямі тых дзён,
Што Госпад свет тварыў,
Дзень кожны доўжыўся
Год ці стагоддзе.
І свет,
Нібыта ўзбегшы на абрыў,
Крычаў сабе самому:
Глухнуць годзе!

І свет наважыўся дагнаць свой цень
І зразумець
У ранішняй прыгодзе:
Дзень Судны,
Першы і апошні дзень,
Ён будзе доўжыцца
Год ці стагоддзі?

ХТО?

Хто старэйшы, думка ці слова,
Хто шчырэйшы з іх?
Даць адказ,
Можа, зможа чорнагаловы
Змрок спрадвечча, што доўга гас,
Покуль вёў са святлом змаганне.
Смутак слова гукаў,
І гук
Узышоў на нябеснай паляне.
Слова выпала ў Бога з рук.

Думка ўспыхнула невыпадкова
І святлу дадала святла.
Бог спачатку задумаў слова.
Сведкай гэтаму думка была.

ВЕДАЎ

Ведаў Бог,
Які нам свет дарыць,
Каб маглі мы ўсе
Яго нявечыць,
Тужыцца скарыць і разбурыць,
Ці прасцей сказаць –
Ачалавечыць.

Лічым, што за намі
Час бяжыць,
І ад цьмянай радасці
Нямеем.
Ані цямім,
Як на свеце жыць,
А сябе зжываць са свету
Ўмеем…

СМАК

Лепшага смаку няма, чым жыць,
Як імянінніка,
Дзень вітаць,
Сена пражытага варушыць,
Радавацца, што далёка відаць.

Тое, што зблізку,
Бачыць цямней,
Гэтак жа, як недахопы свае,
І на сустрэчу выходзіць раней
З той,
Што на ростань руку падае.

Скеміць,
Што долю ўжо не прыручыць,
Сцяміць,
Што сам непрабудна стары,
І пачынаць ціха рэшту лічыць
І ў капшуку,
І ў календары…

І ТОЛЬКІ СЛЕД НА НЕБЕ

Nur eine Spur im Himmel

Мы знакамі прыпынку ў Вечнай Кнізе,
Нам Усявышні пасылае лёс.
Жывых
Зямля то ўзвысіць, то абнізіць.
Яшчэ ніхто
Свой лёс не перарос.

Мацней людское дрэва каранямі
Трымаецца за ранішні ўспамін.
Зямля сяброў і ворагаў раўняе –
Зямля калыскаю для ўсіх часін.

Каромысел вясёлкі не сагнецца,
Набраўшы поўны вёдры цішыні.
І толькі след на небе застанецца
Ад нас –
Тварцоў зямное мітусні.
Зямля сама сумуе без цяпла.
І толькі след на небе
Скажа смерці,
Дзе наша памяць зорамі ўзышла…

***

Над магілай мамінай гарыць
Вішня,
Быццам восеньская зорка.
Палынам ад успамінаў горка.
Рупіць валунам загаварыць.

ДОМ

Верш напісаць – нібы зрубіць ізруб,
Накрыць страху і намасціць падлогу.
Бярвенне трэба класці руб на руб.
Глядзець павінны вокны на дарогу.

А потым мусіць верш абжыць чытач,
Бо неабжыты дом, як пуня тая,
Якую можа ўпадабаць пугач.
А ў хату Бог, магчыма, завітае…

АДЗІН

Няма да каго прыхінуцца душою,
Нікога наўкол няма,
Душа твая часам здаецца чужою,
Не чуе сябе сама.

Спадаюць дні, быццам з дрэва сучча.
Сплываюць ільдзіны дзён і гадзін.
Адзін прыходзіш на свет калючы
І адыходзіш – адзін.

НЯМА

Няма маіх сяброў, маёй радні,
Маіх вятроў і маразоў
Няма са мною.
Харона не кляну,
Адно зайздрошчу Ною.
Што не аддаў нічога глыбіні.

На схіле веку кожны з нас, як Ной,
Які ў каўчэг сваёй душы
Забраць павінны
І рупна ратаваць
Хоць тыя напаміны,
Што моўчкі пойдуць за глухой труной.

І я цяпер адзін, як напамін
Разгубленай мілосці і сябе самога.
І на каўчэг аціхлы,
Як з далоні Бога,
Ахрыплай каняй падае:
Амін…

А ЯК ЖЫВЕЦЦА…

Алесю Камоцкаму

А багатая душа не скупая
Ні на шчырасць,
Ні на неспакой.
І ніхто ў яе не запытае:
Як жывецца табе самой?

А багатая душа маладая,
Бо старэць ёй няма калі.
А багатая душа галадае,
Не пякуць ёй хлеб на зямлі.

І багатая,
А па-жабрацку
Ходзіць з торбай пустою адна,
Каб было куды зорам сабрацца.
Толькі торба не мае дна…

НА СХІЛЕ

Як мне, малому, хацелася ў свет!
Як мне хацелася вырвацца з хаты!
Я задзіраў галаву, каб хвастаты
Бачыць хоць след
Незнаёмых камет.

Бачыў святло я ды не разумеў,
Што пакідаюць неба каметы,
Не даляцеўшы пэўнае мэты.
Што іх дапальвае,
Ласка ці гнеў?

Хутка і я ўжо гады дапалю,
Не падступіўшыся да небакраю.
І галаву сваю не задзіраю,
Болей хілю,
Каб запомніць зямлю…

АХВЯРЫНКІ

Пусці ў душу Хрыста

*

Пачынаецца дарога з парога.
Якую ні выбірай –
Усе дарогі вядуць да Бога.

*

Хлусня раскашуецца, як гаспадыня
У цёплай хаце ў шумлівых шаўках.
А голая праўда на вуліцы стыне.

*

Нябёсы чуюць тугу калосся.
Сягоння – гэта згаданае ўчора,
Дзе ўсё, што мелася збыцца, збылося.

*

У сэрцы ці ўзімку, ці ўвесну
Богу й маці няцесна.

*

Арол застаецца арлом
І з адным крылом.

*

Кожны ўзводзіць
Сваю Вавілонскую вежу
Ў дакор бязмежжу.

*

Сваю праталіну знойдзе грак.
У ветра кожнага свой вятрак.
*

Ён працінае за ўсё люцей –
Пасівелы боль за дзяцей.

*

Старасць – гэта калі
Чужыя ўсе на зямлі.

*

Жыццё –
Пазычаны ў вечнасці час
Для нас.

*

Слова – ўсяго аснова.
Душа крылатая ў слова.

*

Мама –
Пасрэдніца паміж Богам і сынам –
Дзеліцца небам і хлебам адзіным.

*

Я да скону злучаны з той стараною,
Дзе мама, як зорка,
Стаіць нада мною…

*

Жыць – нялёгкая праца.
А куды падацца?

*

Бог чалавека стварыў,
Каб было,
На кім прыручаць дабро і зло.

*

Хто зможа адказаць на пытанне:
Дзеці – незаслужаная ўзнагарода
Ці заслужанае пакаранне?

*

Пра гэта самае
Каркае на суку варона:
Без грошай і ў спёку сцюдзёна…

*

Думка просіцца ў ісціны на пастой,
Наблукаўшыся
Па сцежках вякоў сіратой.

*

Над мапай шатрую далоні:
Беларусь – лісцінка кляновая,
Якую аб'елі суседскія коні...

*

Твой кожны дзень,
Пражыты й перажыты,
Наперад ведалі легенды й міты.

*

Зямля – аралля і аблога.
Зямля – музей усяго былога.

*

Магчымасць ёсць
Пры любой уладзе
Праявіцца подласці й здрадзе.

*

Трываць мы на зямлі каменны век,
Пакуль на сэрцы
Камень носіць чалавек.

*

А час не затрымаць
Ні днямі, ні вякамі.
Бяжыць, спяшаецца і – не знікае…

*

А ўсё ж цікава:
Ад часу ўцякаем мы
Ці час ад нас уцякае?

*

Ясней па часе робіцца ўсім –
Сяброў у старасці, як валасоў:
Ці дзюжа рэдка ці гола зусім.

*

Толькі ў мамы
Самы суровы дакор
І пяшчотнейшы самы.

*

Звышні дыктоўку гатовую
Ўсім адну і тую дыктуе.
Ды кожны па-свойму яе занатоўвае.

*

Прафесіяй рабіць не трэба злосць.
Прафесій іншых
Шмат на свеце ёсць.

*

Чалавек – пясочны гадзіннік,
Які
Несупынна пераварочваюць вякі.

*

Жыццё – гэта час на зборы ў дарогу,
Каму яго мала,
Каму замнога.

ВЕРА БУЛАНДА

КАБ

Каб лёгка мне было,
Я вас бы не шукала.
І ног не грэла ў коўдры,
Каб цёпла мне было.
І каб было мне светла,
Я сонца б не чакала.
Каб радасць у жытло,
Я б вершаў не пісала.

***

Скарыў сасоннік сон,
Слязой сцякла смала,
Савы страшэнны стогн
Спалохаў стрэл ствала.
Смуга сышла. Сабой
Схавала "ствол" і спеў.
Сноп светлячкоў спакой
Сасны сухой сагрэў.
Сыду сюды, скашу
Страфу сабе, сусвет,
Сама сабе схлушу,
Сабе сатку санет.
Спаду слязой скупой,
Смалою ў сон-сасну,
Славутаю, святой
Сама сябе сасню.

***

Які маленькі дзень,
Імклівыя гады,
І век такі кароткі –
Растане, быццам цень…
І знікне назаўжды
Адзіны міг салодкі.

***

Крывадушнасцю і махлярствам
Перапоўнены нашыя сэрцы,
Быццам лепей нам будзе заўтра,
А яшчэ ляпей – пасля смерці.

ТАНКА

Змярканне ў чарах
Нас запрашала ў казку…
Шкада, канечне,
Што зразумелі позна
Недасягальнасць сонца.

ЗДАЛОСЯ

(лірычная секстына)

Заслухалася голасам тваім,
Загледзелася ў вочы ад нябёсаў,
Пад купалам якіх з табой стаім,
Зноў басанож купаючыся ў росах…
Ад мрояў так забылася зусім,
Што я адна. А што з табой – здалося.

***

О, каб не вуліцы,
Не дом, дзе ты жывеш,
Не тыя сцежкі, па якіх хадзілі,
Не рэчы, што падораны табой –
Я на цябе забылася б даўно.

***

Траўка шаўковая
Да вуснаў хінецца.
Дзе ж той хлапчынка,
Што мне ўсміхнецца?

Шчыра бярозка
Зверху чаруе,
Дзе ж тое сэрца,
Што пашкадуе?

Дзе ж тыя вочы,
Што разумеюуць,
Дзе ж тыя ночы,
Што й сёння грэюць.

ТАНКА

З дабратою мне
Не цёпла, а балесна:
Бо злоснік, рукі
Ля кастра сагрэўшы,
Як вуголле, сэрца затаптаў.

АДКУЛЬ?

Вякамі не спазнаць той яснасці,
Перад якой пытанне ставяць:

Пасля сяброўскае адданасці
Адкуль гарачая нянавісць?

ШЧАСЦЕ

Дайце мне хлеба,
Дайце расінку,
Кавалачак неба,
Рачулкі слязінку.
Песні любімай
Мелодыю дайце…
Толькі б не міма
Уласнага шчасця.

РУБАІ

Калі пасмелі мне зманіць,
Не трэба кленчыць і маліць,
Мяне прасіць аб літасці,
Да шлюбу толькі каб схіліць.

ВАР'ЯТКА

Хай зоркі разгараюцца ў нагах,
Хай сплетніцы нямеюць ад здзіўлення,
Наперакор сабе – ў тваіх руках
Мая журба, мой сорам і сумленне.

Вар'яткай дзікаю мяне лічы,
Лічы за глупства ціхае маленне.
Наперакор табе стамлюся я ўначы
Ля губ тваіх і сэрца на каленях.

Наперакор табе прыйду я ў дождж,
Прымі, як ёсць, дзявочае стварэнне…
Не руш майго вар'яцтва, і ўсё ж
Дай ад яго хоць кропельку збавення.

Дай мне збавенне ад тваіх вачэй,
Ад рук, і ад плячэй, і вуснаў хмелю…
Не ведаю, ці будзе мне лягчэй,
Калі вар'яцтва на дваіх падзелім.

***

Х.А.

Прыадчыняцца дзверы,
Парушыўшы цішыню.
Я – у тваёй кватэры
Без дазволу і без агню.

Прайду ля цябе неўпрыкметкі
І ў крэсле тваім засну.
А ты ля ног маіх кветкі,
І радасць, і ўсю вясну

Раскінеш… Запаліш засню
І залюбуешся мной!
Такою па-хатняму шчаснай,
Звычайнай і незямной.

***

Прачнуцца і з вамі сустрэцца,
З усмешкаю вашых вачэй.
І сэрца ля вашага сэрца,
І плечы – ля вашых плячэй.
І думкі адны, і жаданні,
І мы ва ўсім свеце адны…
Якое цяжкое чаканне
І аднастайныя сны.

***

Не змагу: закрычу і заплачу,
Разганюся – і ў вір галавой,
Каб нічога не чуць і не бачыць,
Каб застацца самою сабой.

Каб забыцца на гвалт і на здзекі
З непрыкаяных сэрца, душы,
Каб пачуць у сабе чалавека,
Да сябе хоць калі паспяшыць.

Так, застацца, забыцца і ўспомніць:
Час рабыню ў вантробах забіць,
Сваёй годнасці вывесці помнік,
Як асобу – сябе палюбіць.

РАЧУЛКА

Рачулка, што нават без назвы ў нас,
Спявала мне казкі і байкі ў свой час.
У люстра яе зазірала лаза:
І добрыя ж вершы ўмела казаць.
Пісала на хвалях іх срэбных яна.
Збірала, здаецца, аж з самага дна.
У новую раніцу новы і верш…
Прыехаць, пабачыць, ці піша цяпер?

***

Аазісы дружбы і дабрыні
Шукаем спакон вякоў.
Чакаем, што зможа абараніць
Нехта ад кулакоў,
Ад злосці, і гвалту, і ад бяды,
Ад страху перад вайной…
На жаль, толькі ў казках жывой вады
Прыносіць заўжды герой.

А МАЯ ГАЛОВАЧКА НЕ БАЛІЦЬ

(песня)

Раніца настоена сырадоем –
У туман абернецца да начы.
Напаю чароўнаю вадою –
Ад мяне ніколі не ўцячы.

Прыпеў:
І няхай пляткаркі языкамі чэшуць,
А мая галовачка не баліць.
Я свайго любімага буду цешыць,
Вусны недаспелыя спяліць.

Адурманю ягадай-дурнап'янам,
Выварожу шчасця берагі.
Любы мой, любы мой, мой каханы,
Самы-самы мілы, дарагі.

Прыпеў.

Праз гады забыліся старыя,
Што такімі ж грэшнымі былі.
І пра іх, як пра нас, гаварылі,
Сплетні разнастайныя плялі.

Прыпеў.

ПРЫЗНАННЕ

Б.С.

Не нарадзіцца мне ў каторы раз,
Не паўтарыцца страснаму імгненню.
Люблю цябе і помню толькі нас.
Ад бед усіх той успамін – збавенне.

І клічу зноў маўкліваю мальбой:
Спяшы ка мне з усіх сваіх еўразій.
Адну б яшчэ такую ноч з табой
Мне перажыць, згараючы ў экстазе.

Адчуць бы зноў бяздоння вышыню,
Далонямі да вуснаў дакрануцца.
Здалёку я цябе не паланю.
Ці зможаш хоць аднойчы адгукнуцца?

Жаданне моцнае збываецца падчас.
Я здольная вярнуць тваё каханне.
Люблю цябе і помню толькі нас.
Ад бед усіх – маё табе прызнанне.

ГЕНАДЗЬ БУРАЎКІН

***

Як вецер лісце шугане
Па скверы,
Ты засумуеш без мяне –
Я веру.

З-за хмар збяжыць змяркання міг
Па промню.
Як добра нам было ўдваіх,
Я помню.

Плыла ад поўні паласа
Скразная.
Ты страхам поўнілася ўся –
Я знаю.

На зоркі клаўся цень крыла
Ціхутка.
Ноч тая цёплая прайшла
Так хутка.

Ёй грэцца ў памяці маёй,
Як цуду.
Да скону дзён маліцца ёй
Я буду.

***

Да рослых алешын шэрых
Сцяжынка вядзе крутая.
Ну вось і знаёмы бераг.
А возера зарастае.

Кагосьці ў густым чароце
Чакае лодка пустая.
Чырок плыве ў адзіноце.
А возера зарастае.

Чарнее кладка старая,
Яшчэ не забытая,
Тая,
Пагодлівы дзень дагарае.
А возера зарастае...

ТЫ ПАЧУЙ МАІХ ВЯСНОВЫХ ЖУРАВОЎ...

(песня)

Як напоўняцца блакітам у лясах густыя цені
І вясна сыпне пралескі з рукавоў,
Пасярод зямлі спыніся –
І ў зялёным шапаценні
Ты пачуй маіх залётных журавоў.

Як над пыльнаю дарогай, над рамонкамі і жытам
Пранясецца цёплы вецер лугавы,
Аб далёкім-незабытым,
Аб нялёгкім-перажытым
Нам з табою пракурлычуць журавы.

Як у горкай адзіноце і табе нялёгка стане,
З сіняй высі і з далёкіх астравоў
На кароткае спатканне,
На самотнае расстанне
Ты пакліч маіх вясновых журавоў.

Ты пачуй маіх вясновых журавоў...

***

Вецер страсае
Нясмела і ціха
Золата першай асенняй красы.
Верасень
Ніжа на павуцінне
Кропелькі ранішняй чыстай расы.

Гронкі цяжкія
Схілілі рабіны.
Клёны
Калышуць крамяную медзь...
Колькі мы ў садзе не дарабілі,
Можна яшчэ да змяркання паспець.

І калі неба
Ласкава і светла
Раптам абмые запылены плот –
Гэта паважнае бабіна лета
Плача пасля пережытых турбот...

***

Гартае восень жоўтыя лісты –
Старую кнігу вечных успамінаў
Пра беззваротны век свой залаты,
Дзе доўгі спіс сакрэтаў і правінаў.

Лагодна ціша селіцца ў душы,
Але, з былым сустрэўшыся, няйначай,
То светла заўсміхаецца ў цішы,
То ачышчальна ўпотайкі заплача.

Прылёг свавольны вецер на мяжы,
Дзе колецца іржэўнік цёплай шчэццю,
Дзе віснуць зоркі выспелых ажын
І павуцінне серабрыста тчэцца.

А цень лясоў ужо хавае стынь.
З лагчын плыве туман сівы і рэдкі.
Сціхае смех.
І ападаюць кветкі...

Гартае восень жоўтыя лісты...

***

Снег пад нагамі хрупае,
Дол засцілае чорны.
Сыплюцца белыя крупы
У ветра вірлівыя жорны.

Мяккаю пытляванкай
Усё наваколле запудрана.
Нібы млынар,
Ля ганка
Дуб азіраецца мудра...

***

Гэта тайна
Спрадвечнай
На свеце была:
Паміж зоркай і свечкай
Ёсць нітка святла.

У начы безгалосай
Шлях падкажуць і мне
Зорка ў цёмных нябёсах,
Свечка ў дальнім акне.

Сумна ў сэрцы асядзе,
Як і ў даўніх вяках, –
Зорка ў мілым паглядзе,
Свечка ў мёртвых руках.

Дажывуся і сам я
Да самотнай пары,
Калі зорка згасае,
А свечка гарыць.

Кожнай кропляй гарачай
Лье святло, як спакон...
І не мне перайначваць
Гэты вечны закон.

МАЛІТВА

Мы здалёку ўбачылі свабоду
І яшчэ не вырваліся з пут...
Божа,
Не дабаў майму народу
Пошасці,
Няпраўды
І пакут.

У чужым нялюдскім землятрусе
Хіба ў нечым мелі мы віну?..
Божа,
Адвядзі ад Беларусі
Здраду,
Вераломства
І вайну.

Смутнаю парою нелюдзімай,
Калі ўсё наўкол ідзе на злом,
Божа,
Захіні маю Радзіму
Мудрасцю,
Спакоем
І цяплом!

ВАСІЛЬ ВІТКА

У ІМЯ АЙЦА...

У імя Айца і Сына
І ўсемагутнага Духу,
Божа, не грукай у спіну
І не лупі па вуху.

Ты так мяне, грэшнага, перыў,
Што я ўжо ва ўсім вінюся,
Самаахвярна веру
Кожнай тваёй аплявусе.

Нібыта на прывязі чоўнік,
Снуюся ў жыццёвых кроснах,
Раб твой, слуга твой, чыноўнік,
Якому ад страху млосна.

Ледзь тузанеш нагавіцы,
Урэжаш казённай папругі,
Прысыплеш азадак гарчыцай,
А потым прызнаеш заслугі.

Падымеш мяне, балеснага,
Спагадай прылашчыш урэшце,
І я ўжо спяваю песні
Пра дзіўнае дзіва ў рэшаце.

Аж выпінаюся з сілы,
Першы бягу за пратэсай
Навысціжкі перад усімі,
Паперад самога прагрэсу.

Таўку ўжо іншых у спіну,
З размаху луплю па вуху

У імя Айца і Сына
І ўсемагутнага Духу.

ПАКАЯННЕ ПРАМЕТЭЯ, ЯКІ ЎКРАЎ БЛАКІТНЫ АГОНЬ

Божа,
Навошта мне быў
Твой агонь?
Толькі для пробы ты
Знарок рашыў асілка свайго
Зрабіць
Рабом
Робата?

Калі тварыў ты свайго Адама,
Яшчэ не маючы практыкі,
Тады не было ў цябе ні праграмы, ні плана,
Ні чарцяжоў Галактыкі.

Не дзіва, што ўпарты Адам
Разам з цікаўнай кабетай
Да ўсяго заўсёды даходзіў сам,
Раскрываючы тайны сусвету.

І хоць набіваў гузакі на ілбе,
Вобмацкам ідучы па зямлі,
Як ён радаваўся, калі
Адкрываў сам сябе!

Цяпер у нас жалезныя нервы,
Не прыстаюць да ілбоў гузакі.
Нашы Евы грызуць не яблыкі, а кансервы,
Кансервы кахання,
Паэзіі,
Музыкі.

Хутка пачнём праз экран цалавацца,
Прыладзіўшы губы хобатам,
І будуць у нас нараджацца
Шчаслівыя робаты.

А я, прыкаваны
Да тэлеэкрана,
Ужо не асілак, а цень яго, –
Прашу, Усявышні, табой пакараны:
Даруй мне,
Што ўкраў
Блакітны
Агонь.

СТАРАВЕР

Не пішу
Верлібрам,
Грашу
Старым калібрам.

Ніколі разабрацца
Не мог я ў новай модзе,
Шчыруючы на градцы
На ўласным агародзе.

Сярод жывых не першы,
Не лепшы між памершых,
На рыфмах зубы з'еўшы,
Пісаў свае я вершы

Для дома,
Для альбома
І трохі
Для эпохі.

КАЗКІ І КРАСКІ

З чаго пачынаецца сонечны дзень?
Вядома, што з новае казкі.
Зірніце, ледзь дакрануўся прамень
Лясной серабрыстае краскі –

Зазіхацелі кроплі агню,
Апошнія пацеркі ночы,
І праз настылую цішыню
Выбіўся кволы званочак.

Ашчадна жамчужную іскарку дня
Ландыш нясе ў далонях.
Спіць яшчэ ўся палявая радня,
Накрыўшыся коўдрай зялёнай.

Першы прачнуўся Дзядоўнік стары,
Але не ўстаюць без прынукі
Дзеці, што любяць паспаць на зары,
І асабліва – унукі.

Цяжка, вядома, што ні кажы,
Бачыць старому без жалю,
Як тоненькі Дрыжнік спрасонку дрыжыць,
Як туліцца Піжма ў піжаму.

Прачнуўся касматы, нячэсаны Сон,
Вылез з начное кашулі.
Сее зязюля на купіне Лён,
Гусі саджаюць Цыбулю.

У кожнага клопат пра свой агарод,
Кожны свае даглядае расліны:
Казёл з казою – Казлабарод,
Свіння – Свінакроп, журавель –
Журавіны.

Век не было гультаёў у бары,
Ахвотнікаў на дармоўку.
На расцяробах самі зубры
Сеюць сваю Зуброўку.

Дружна ўзяліся расці Львіны зеў,
Конскае шчаўе, Каціная мята,
А Кураслеп адцвісці паспеў –
Будзе ўраджай багаты.

Будуць ад працы і плён, і спор,
Калі гаспадар харошы.
Не налюбуюцца мышы з нор
На сіні Мышыны гарошак.

Кветкі людскія імёны бяруць,
Ёсць васількі, Маргарыткі.
Наша здароўе яны берагуць,
Нашы шануюць здабыткі.

Прастудзішся –зварыць папрасі
Маліны, Дзіванны, Руты,
Усім прыбаўляе сіл Дзівасіл,
А Валяр'ян у нас доктар славуты…

Вірыць над Сланечнікам радасны рой,
Смокчуць салодкае сонейка пчолы,
І чмель з неразлучнай чырвонай трубой
Вандруе ў паход свой вясёлы.

Адзін авадзень ашалела гудзе
І вывіжоўвае вокам –
Якую хутчэй яму высачыць дзе
Ахвяру непадалёку.

У казках ігрушы растуць на вярбе,
Грамаце вучыць варона сароку.

Гавораць, знайшоўся адзін верабей,
Што возера выпіў у спёку.

Ад спёкі ў гаі дзяды-салаўі
Ратуюцца Іван-чаем.
Норма ў іх – самавар на дваіх,
Асушаць, другі закіпае.

Тым часам зямлю ўжо ахутвае змрок,
Клубіцца туман на балотах,
Пара маладым салаўям на урок –
Новыя песні развучваць па нотах.

Весела дзённая казка ідзе,
Бае, што бачыць і чуе,
І за сабою сябровак вядзе –
Вячэрнюю і начную.

Гэтак за днём і мінаецца дзень,
Ночкай змяняецца ночка.
Строга трымаецца ранні прамень
Малога свайго званочка.

Толькі кранецца раніцай ён
Лясной чарадзейнай краскі –
Звоніць сярэбраны тэлефон:
Слухайце, слухайце казкі!

ЛЕЎ

– Што сталася з Пятром Пятровічам?
Учора я яго сустрэў.
Такім ён голасам не роў яшчэ.
Не чалавек – сапраўдны леў.

Так смела ён крытыкаваў начальніка.
А быў жа, помніцца, ніжэй травы.

Усё жыццё хадзіў маўчальнікам,
Падняць баяўся галавы.

– Ах, дружа мой, –
Старыя песні:
І заяц львом
Становіцца на пенсіі.

ЭПІТАФІЯ

Каб устаць і дазнацца я мог,
Хто пісаў на мяне некралог,
Ліў няўцешныя, горкія слёзы
Над маёю паэзіяй, прозай, –

Я гатоў бы спачатку пачаць,
Каб спаўна ўсім даўгі вам аддаць.

СЯРГЕЙ ГРАХОЎСКІ

ЧАЙКІ

Аб заінелыя закрайкі
Прыбой разбіўся і аглух,
І растрывожаныя чайкі
Губляюць пасівелы пух.

Закутае марозам мора
Знямее, штормы замаўчаць,
А чайкі будуць склёўваць зоры
На слізкім лёдзе па начах,

І, трацячы ў знямозе сілы,
На зломе смерці і жыцця
Аб крыгі пазбіваюць крылы,
Але на бераг прыляцяць.

РАДНЯ

5 жніўня 1824 года па дарозе з Адэсы ў Міхайлаўскае ссыльны Пушкін спыніўся ў Магілёве. Тут з радасцю яго сустрэлі прыхільнікі.

Ад раніцы і да змяркання
Паміж лясоў, балот, пяскоў
З выгнання едзе у выгнанне
Паэт дарогаю на Пскоў.

На Беларусі спее лета.
Жывіцай дыхае з бароў,

І тут, здаецца, у паэта
Няма ні блізкіх, ні сяброў.

Ён ловіць кожны гук і слова
Жывой славянскай чысціні,
І замільгалі Магілёва
У змроку першыя агні.

Плывуць з Дняпра за хмарай хмары,
Гамоніць пастаялы двор,
І раптам статныя гусары
Яго здзівілі звонам шпор.

Пазналі, узнялі на рукі –
Не адкруціцца, не ўцячы.
І не змаўкаюць песень гукі
Да самай раніцы з начы.

Кіпяць і пеняцца бакалы,
Маланка б'е на ўсе бакі,
Грымяць вышэйшага напалу
Вольналюбівыя радкі.

І Оду "Вольнасць" з хваляваннем
Чытаюць новыя сябры,
Пакуль малінавае ранне
Не занялося на Дняпры.

Пара выгнанніку ў дарогу:
Чакаюць коні і вазак,
Але гусары ля парога
Не развітаюцца ніяк.

Яго праводзяць да заставы
І пазіраюць доўга ўслед,
Здаецца шлях дарогай славы
І грозным волатам паэт.

А ён гайдаецца ў карэце
Пад песню жней насустрач дню
І знае, што на белым свеце
Ён мае блізкую радню.

ДАВЕР

Празрыстая аж да прадоння
Мая палеская рака,
І я на беразе з далоні
Кармлю падбітага шпака.

Ён пазірае з недаверам
Трывожным вокам з-пад павек.
Няўжо яму каварным зверам
Здаецца кожны чалавек?

І брыдка робіцца, і горка,
Калі, убачыўшы мяне,
Як апантаная, вавёрка
На елку з хвоі сігане.

І нават спуджаныя коні
Бягуць у засень хмызняка.
А я шчаслівы, што з далоні
Кармлю маленькага шпака.

АСЕННІ ДЗЕНЬ

Дзень па-асенняму кароткі.
Зганяе вецер з хваль луску,
І перавернутыя лодкі
Гудуць на стоптаным пяску.

Празрыста, пуста і сцюдзёна.
Бярэзнік, як манетны двор,

Чаканіць золата штодзённа
І шчодра кідае ў касцёр,

Што задыміўся верасамі,
Што тлее жарам журавін
І над празрыстымі лясамі
Шугае полымем рабін.

Ляцяць лісты з няўлоўным рэхам
На бераг, сцежкі і сляды,
А мне здаецца, пахнуць снегам
Мае наступныя гады.

ВАСІЛЬ ЖУКОВІЧ

ЛЕТНІ ВЕЧАР

Спёка адпачыць пайшла ў даліну,
Лёгкая раса траву халодзіць,
Над зямлёю сонца колеру маліны,
Шарам дзьмухаўцовым поўня узыходзіць.

***

Сэрца я сваё транжыру
з легкадумнасцю юначай,
хоць і радзілі мне шчыра
навучыцца жыць іначай.

Без эмоцый, асцярожна
жыць, каб лепей захавацца,
навучыцца, мабыць, можна.

Не хачу жыцця баяцца!

ПАЭЗІЯ

Ты не заўсёды – быль,
і не заўсёды – боль,
ты не заўсёды – доля;
ты часам – мікрасвет,
але заўсёды – воля,
хоць і зняволены паэт.

***

Згарэў у тлуме дзень высокі.
Дом, сад – ахопленыя сном.
Але што гэта? Крокі?
Крокі
чые
расталі за акном?

У цішыні было здалося:
час прыпыніўся...
Ды плады
раняе сад,
ідзе ўжо восень.
Ці бачылі яе сляды?

ПРЫ СВЕЧКАХ

І гараць, і згараюць,
нібы нашыя дні,
дзве танюткія свечкі
у жывой цішыні.

І гараць, і згараюць
пад вятрыскі выццё
дзве ахвярныя свечкі,
як і наша жыццё.

І адвадзіць напасці,
цемру гоніць і зло,
і прарочыць нам шчасце
тонкіх свечак святло.

Хай забудзецца горыч,
будзем волю ствараць.
Свечак полымцы поруч
гэтак шчыра гараць!

Скажам не – паняверцы,
звадзе, здрадзе, мане.
Так нагадваюць сэрцы
свечак полымцы мне.

***

Мог заручыцца я рабром,
што ў зло ніколі не абернецца
табой пасланае дабро,
а што яно дабром і вернецца.

Быў расчароўваўся не раз.
Ды мне, адкрытаму, зноў верыцца:
не, на тваё дабро ў адказ
усё ж такі не ліха вернецца.

АКТАВА

Як часта мы губляемся дарэмна
і раўнавагу страчваем ураз:
на роўным месцы так бывае дрэнна
і дробязі бянтэжаць дужа нас.
Тады нам ганіць бліжняга прыемна
ці скардзіцца на бліжні свет, на час,
І толькі не стае, на жаль, развагі
ды, каб свае грахі прызнаць, – адвагі.

НАРАЧ

Сонцам зацалаванае,
аблашчанае вятрамі,
апетае, аблюбаванае
салоўкамі, жаўрукамі
ты, возера Нарач.

Чайкі над хвалямі,
на беразе сосны..
Валодаеш чарамі
ў краі дзівосным
ты, возера Нарач.

Красу адлюстроўваеш
нябёсаў глыбокіх,
душу ты настройваеш
на лад на высокі,
о, возера Нарач!

***

Я збудую палац табе,
самы светлы, прасторны,
непаўторны, як шчырая песня,
я збудую палац, у падобным якому
не жыла не адна каралева.

гэта будзе палац нябачны,
з незвычайнага матэрыялу.
Каб узвысіць яго, не патрэбны ні мармур,
ні золата, ні малахіт.

Я збудую палац з невычэрпнае ласкі,
упрыгожу цудоўным настроем.
узніму я палац,
калі толькі
мне не здрадзіць каханне тваё.

ЗАХАД СОНЦА І АДЗІНОКАЯ КРАСКА

Краска,
што вырасла на беразе мора,
развітвалася

на цэлую ноч
з яго вялікасцю СОНЦАМ,
якое на захад ішло.

Яна ледзь прыкметна
ківала яму, вялікаму,
маленькай сваёй галоўкай,
ледзь-ледзь варушыла далонькамі
сваіх нешматлікіх лісткоў.

Яна доўга бачыла
развітальныя промні СОНЦА,
бо мора было спакойнае,
роўнае, як палатно мастака.

Краска
была верная СОНЦУ
настолькі,
што з яго заходам
згарнула-схавала
ўсё сваё харство.

***

Навошта
вам замах
на недатыкальнае;
як можна дадумацца да таго,
каб заарканьваць мае думкі?
Чаму вам трэба, іх, крылатых,
збіваць на гарызантальны ход?
Вар'яты!
Поўзаючы, рухаюцца вусені, змеі,
дый яны любяць волю.
Лёгка задаць накірунак робатам,
самаходам..
Але ж д у м к і – арлы, сокалы,
нават анёлы!

Праляцеўшы аднойчы, яны поўзаць не будуць –
думкі л ё т а м сваім
застаюцца ў Прасторы і Часе.
Некрылатая думка, неглыбокая думка?..
Бывае.
Ды яна не знікае бясследна.
А крылатая, нарадзіўшыся, нараджае сама:
так, энергія лёту, святла і цяпла
нараджае іншыя думкі, выклікае пачуцці.
Была – адбылася,
яе не стрымаць,
не замкнуць,
не скаваць!
Ах вы, думкі мае,
думкі-арлы,
думкі-сокалы!

КРЭДА

Колькі жыць буду я,
хай жыве пачуццё найсвятое,
а яно ў мяне ў сіле й красе:
я шкадую ўсім сэрцам людзей
ужо толькі за тое,
што смяротныя ўсе.

ЗЬНІЧ

РЭХА МАЛІТВЫ

***

Па-за зямнымі багацьцямі,
за ўзнагародай і карай
шэпчуцца рыфмы з паняцьцямі
там, дзе адвольныя мары….

***

Вякі плывуць
А Ён – раскрыжаваны,
Жывы…
Ў крыві цячэ цвікоў іржа…
І род людскі,
Лянівы,
Апантаны,
Ня мае сілы
Зьняць Яго
З крыжа…

***

…Боскасьць –
вечны цяжар і пакута…
Ўсё да рэшты – самота…
Нябыт…
Ў зорным россыпе бэзавы смутак…
Стогн сумленьня
І думкі блакіт….

***

З россыпу слоў-крышталю
Прэлюдыяй і высновай
Промнем Хрыстовай хвалі
Блісьне
Боскае
Слова…

***

За што ты церпіш неадольны зьдзек
Адчужанай абрыдлай працы?
Куды плывеш ты, Божы чалавек,
Прыкуты да галер цывілізацыі?

Мне рэхам
Першародны грэх….

ФІЛОСАФУ

Ты да ваўка падобны –
Урэшце, калі разабрацца,
Воўк – санітар прыроды,
Ты – санітар грамадства.
Церпіш лютае глупства
Людское катавальні…
Зьведаў бы сьвет:
Самагубства
Нішчыць ваўкоў татальна….

РЭХА АСЬВЕТНІЦТВА

Па-новаму кесары мусяць паліць
Адвольную думку і мару…
І роспачнай, чорнай малітвай гарыць

Вальтэр: “Раздушыце пачвару!”

БАЦЬКАЎШЧЫНА

Выпрывай,
Мова,
Праз –
Зьнічаваньне…
Духу выснова –
Раскрыжаваньне.

ІНА КАЛЯДА

ЧЫРВОНАЯ КНІГА

У людзей сабачыя вочы,
У людзей вільготныя рукі,
У людзей пяшчотныя вусны
І дзіцячыя пальцы ног.

У людзей крохкае сэрца –
Башмакі на яго не стаўце.
У людзей ламаюцца пальцы
Аб сэрцы іншых людзей.

У людзей губляюцца думкі,
У людзей сціраюцца вершы,
У людзей канчаюцца ручкі,
Ледзянеюць у зрэнках шыльды.

Для людзей няма месца ў маршрутках,
У людзей бездакорнае горла,
У людзей выпускаюць птушак,
У людзей гадзіннік не йдзе.

У людзей усё менш спадзяванняў,
У людзей патухаюць пагляды,
Ад людзей патыхае смагай,
Завіваюцца валасы.

***

Усё чакаю – неба выразаю
Выцінанкай на лядзяным шкле,
Вершавана кучары збіраю
Маляўнічым шнарам на чале.

Усё чакаю – веру ў нарачонасць
На пуантах па вуглях хадзіць.

Каб у электрычнасці спагады
Напалохаць талентам імгненна,
Знікнуць, каб забылі, каб фанабэрна
Маё не асуджалі нараджэнне.

***

Быць жанчынай – строгі абавязак:
Цёплай і даверлівай, прыгожай,
Цвёрдай, і рэальнай, і змагацца,
і баяцца: не тэлефануе,
ды выцягваць душы з пекла сілай,
І заснуць, і пахнуць малаком,
і ўмець прачнуцца зноўку разам,
і ўбачыць погляд блізка
хоць аднойчы.

***

Спі, каханы,
Я буду плакаць
Непражытымі ролямі,
Няўяўнымі жыццямі,
Немагчымымі шчасцямі,
Напаўзаючым холадам.

Ты далёка,
Я буду плакаць
Незавітымі косамі,
Несапраўднаю існасцю,
Пражытымі снамі.

Спі, каханы,
Хай сон твой не збудзецца!

***

Сонца грукат
Абцасамі ў зрэнкі.
Вокам сінім
Наўпрост у неба.
Фарбаў хочацца,
Схаладнелася будучым.
Як дарога цячэ
У вочы
І знікае бесперспектыўна.
Неба хочацца,
Як галоднаму.
Сонца спеваў
Чакаць увосень.
Ярка хочацца.
Рэзка хочацца.
Быць хочацца.

УЛАДЗІМІР КАРАТКЕВІЧ

ДЗЯЎЧЫНА ПАД ДАЖДЖОМ

Над лесам, над садам дзікім
Дожджык забалбатаў,
І ўспыхнулі раптам гваздзікі
У нетрах абмытых траў.
Цёплыя кроплі скачуць
Па залацістай лазе;
Дожджык – "царэўна плача",
Сонца ў кожнай слязе.
З нізкай цёплай адрыны,
Учуўшы ласкавы капёж,
У лёгкай сукенцы дзяўчына
Выбегла проста пад дождж.
Кроплі яе цалавалі
Палка, пяшчотна, да слёз,
Вусны дзяўчыны хапалі
Срэбра з ясных нябёс.
Дожджык зрабіў сваё цуда,
Ён абляпіў, як мог,
Плечы, маленькія грудзі,
Гнуткія лініі ног.
Бэзам з садоў павявала,
Вечна хацелася жыць.
Дзяўчына ад шчасця спявала.

Стронцый быў у дажджы.

КАЛІ ПАМІРАЮЦЬ...

Калі паміраюць дрэвы – яны павольна падаюць
на зямлю,
Больш павольна, чым пушок адуванчыка, –
і застаюцца ляжаць.
Калі паміраюць жывёлы – яны засынаюць у ветрабоі
Або чарнеюць на раллі уздзьмутым жыватом,
А над ім драпежна цягнуцца павольныя аблокі.
Калі паміраюць гарады –
па анфіладах крочаць рыжыя львы
І слізгоча струменьчыкам ртуці змяя па карцінах,
што ўпалі ў музеі.
Калі паміраюць планеты – застаюцца свінцовыя воды
І свісцячая песня пяскоў у расколінах скал.
Калі памірае каханне... Але каханне не памірае.
Яно вечна застаецца ў грудзях лікуючай тугою слоў,
Безнадзейным болем і непатольнай пяшчотай,
Калі нічым не дапаможаш, хаця сэрца аб зоры разбі.
Плач дрыядай, рагачы сатанінскай няшчыраю
ўсмешкай,
Львом куртатым кроч, слізгай самаахвярным змеем
Або падлай няшчаснай валяйся на ворыве лёсу –
Ўсё дарэмна. Няма дапамогі. І смерці няма ў кахання.
Чалавек толькі смертны. Але калі дрэвы не помняць,
Гарады не помняць, не помняць нямыя планеты –
Сэрца помніць каханне і попелам стаўшы з агню.
Аб пушыстым снезе бясконца яно ўспамінае,
Аб слядах на снезе, аб любых заснежаных веях,
Аб журботнай усмешцы і аб горкіх, апошніх,
бязважкіх
Пацалунках у вочы, запясці і вуснаў ражкі...
Скрухай поўнае, ўспамінае мёртвае сэрца
І аб тым, чаго не было і не будзе болей ніколі:
Аб агні ачага, аб неадчэпных цёплых дзіцячых далонях,
Аб жаданні пакласці жыццё за яе і з успоратым горлам
Прыпаўзці і падохнуць ля ног, уратаваных табой.
Не забываючы здохнуць. Усё помніць і мёртвае сэрца

І кружляе з крыкам перадсмяротнай і ўсё ж
бессмяротнай тугі
Над магіламі мёртвых Багоў,
Над журботным спакоем зрынутых дрэў.
Над жывёламі, кінутымі на раллі,
Над планетамі мёртвымі і гарадамі –
Бессмяротнаю каняй, што помніць аб кроплі вады.

***

О вясна! Таполі! Свеце мілы!
Сонца німб! Аблокі! Сад! Рака!
Залатая падаплёка крылаў
Маладога звонкага шпака!
Вечар зацяпліў бярозак свечы.
Я адзін. Ты не памёрла, не.
Мой забыты, мой апошні светач,
Ты ў чужым акне, а не ў труне.
Як магла застацца ты ў кайданах?
Як магла адмовіцца пайсці
Да палян, дзе месяц закаханы
Песні "сноў" блакітныя ўзрасціў?
Пэўна, я турму не здолеў тую
Гнеўнаю пагардай скалануць,
Дзе цябе цалуюць, як катуюць,
І ўладарна лашчаць, быццам б'юць.
Вей тваіх, плячэй тваіх пахілых
Болей не кране мая рука…
Над сусветам залатыя крылы
Маладога звонкага шпака.
Клічуць лебедзі ў начы вясенняй,
Кідаючы поўдзень салаўям,
І разліў шырокі, як натхненне,
Як любоў забытая мая.
І няма ў душы маёй праклёнаў,
І няма на веях цяжкіх слёз…
Заставайся ў клетцы залачонай –

Ты сама абрала гэты лёс.
Над кахання нашага магілай,
Што загубіцца ў былых вяках,
Залатая падаплёка крылаў
Маладога звонкага шпака.

ШЧАСЦЕ

Не хачу старым упівацца,
Не жадаю гібець у сне.
Сёння выпаў, як кветкі акацыі,
Сакавіцкі апошні снег.

Ён крычыць пад нагамі ад шчасця,
Ён спявае аб новых днях,
І драты, як марскія снасці,
Знову здатныя ветразі ўзняць.
Ноч ідзе са мною да рання,
Каб сустрэць пацалункам яго –
Новы дзень мой, маё світанне,
Новы прывід шчасця майго.

БЕЗГАЛОВАЯ ВЕНЕРА

Стаю ля яе ў задуменні
І голас пяшчотны чую;
"Прыйдзіце, мужчыны, ад зброі, –
Ўлонне маё сумуе.
Прыйдзіце, мужчыны, ад сечаў,
Ад турмаў, ад страт на світанні.
Адзінае ёсць на свеце:
Сумленне, братэрства, каханне".
І думаю я неадчэпна:
За што ж ты бяду спаткала?
За што галаву ты згубіла?
Якую праўду сказала?

ВАЛЯНЦІНА КОЎТУН

ЦЫГАНСКАЯ ЭКСПРЭСІЯ

Сыны вятроў.
Унукі першай зоркі...
Ваш след астыў на бацькавай зямлі.
Скажыце, як
у шляхах салодка-горкіх
вы песні продкаў мужна зберагліі?

Гараць кастры, пра даўняе гавораць.
З размаху б'юць старыя капыты.
Як многа песень высушыла гора.
Як мала песень выйшла з нематы!

О зорны бог!
Няўрымслівы і ўпарты.
Ты зведаў шчасце,
Выцерпеў падман.
Падняўшы джала з чэрапа пагарды,
Змяя выгнання
страшыла цыган.
Не гнеў, а боль...
Не гром, а сум знямогі...
Гітарны спеў зацёрты да крыві.
А ў рукавах – бясконцыя дарогі,
І толькі плечы пыл сівы абвіў.

Стары цыган з трывогай-таямніцай
Цугляе сны дзіцячыя здавён.
Хай крыкне птушка,
Дрогне кабыліца
І паімчыцца спуджана ў палон.

Ляцяць насустрач высмяглыя травы,
нясуцца кручы, коцяцца агні.
Ёсць толькі лёс...
Няма падманнай славы.
Ёсць толькі песня. Роспачы – ані!

Спявай, цыган, у месячным абозе.
На струнах пальцы чуйныя крыжуй..
Ты не пакінь, зямля, яго ў трывозе.
Ты падай, зорка,
ў светлую душу.

***

Хоць прымарожвае як след,
Хоць іней колкі дол ашпарыў
І месяца блішчасты след
Ускочыў у густую хмару,
Ігліцы ападае звон...
Сцяжыну карані ўзрываюць.
Зялёныя дымы сасён
Птушынку дробную гайдаюць.

***

Перад табой забытую дарогу
Я разгарну. Нібы абрус яна.
Хай сцелецца ад роднага парога
Да хаты, дзе радня і дабрыня.

Няхай ідзе праз гулкія дасвецці,
Люляецца ў палях і гарадах.
Няхай з душы жывое слова вецер
Не выкіне, як птушаня з гнязда.

***

Перамелецца, перагарэніцца,
Пераб'ецца як-небудзь нічым...
Пацалункаў апошніх мяцеліца...
Нам гарача –
мы ў санках ляцім.

прагных позіркаў першая цнота.
Адзінота мая,
адзінота!

***

Як востры амцыёлы,
Расцёкшыся па сцежцы той,
Мяне ўдарыў двор вясёлы
Любоўю, смехам, глухатой.

Ён абгароджаны высока
Жыццём і ценямі з магіл.
І ранні дым, як шэры сокал,
Так нізка водзіць мне кругі.

Там клямка бразне, сцежка дрогне,
там лісцем стоеным гару.
Тваю гардыню ўсю ў кароне
Цягну к сабе, як бор хмару.

Мы радуемся, ходзім рана.
Ў бары зязюленькі «ку-ку».
Пяць пальцаў, нібы пяць маланак,
З плячэй, прашу я, – скінь руку.

***

Гэтак забываю вас,
Нібы клін у шчасце забіваю,

Нібы зноў цвіце на ранах час...
Трэба жыць... І я цяпер жывая.

Трэба жыць і роднай, і чужой,
Маладой і роспачна забытай,
Каб вятры паходжвалі за мной
Каралеўскай ядавітай світай.

Каб капалі дол плугі мае –
Не магільны, а жытнёвы ў маі...
Дождж пайшоў. І так бясконца б'е,
Нібы клін у сэрца забівае.

ВЯЧЭРНЯЕ

Гараць, гараць вуголлем мазалі.
Парогі дзён.
Аж змучыла дарога.
У раўнадушша ўсе парады:
«плі!»
І спачуванне, як для некралога.
Усё часцей на іх гляджу вачмі
Каханага,
сяброўкі,
нумізмата.
Акроплены крывёю акрабата,
О чорна-белы свет мой, адпачні...

прыглушвай сэрца, вечны свой
пароль,
Вядомы толькі гібелі і ўлонню.
Жыву страсцямі продкавых асоль
І ўсіх памылак
проста ўжо
не помню.

***

Яшчэ зусім не развітанне.
Над борам горда сонца ўстане.
Ды тонкім пахам чабару
З лясной магілы той паўстане,
З кім я маўкліва гавару.

Я з ім маўчу пра ўсю будзённасць,
Пра здрады,
пошасці,
няроднасць...
Пра восень з залатым крылом,
Пра вёснаў вечны крыгалом.

Я так маўчу...
пра дзень апошні.
Пра полымя жыццёвай пожні,
Пра хіжасць,
вусцішнасць,
дакор...
Пра бор мой, дзе сляза варожыць
І пахне, як зямля, чабор.

***

Які бясконцы ён, той першы боль...
Калі пачаўся?.. Дзе?.. Здаецца мне:
Маленькая, ляжу каля грудзей
У маладой задумлівай матулі... І раптам –
Выслізнула з рук яе.. І з крыкам
Ляцела доўга ў прорву дзён-начэй,
Па скрыжаваннях сталасці, замужжа,
Турбот, дзяцей, сяброў і дактароў...
І рапатам міг – і той удар аб камень,
Што ўжо ляжаў над матчынай магілкай...

***

Усё прадбачу – дні і ночы...
Усім прабачу –смех і грэх...
І добры спеў, і злыя вочы,
І гром вясны з дажджыстых стрэх...
І – цішыню, бы ў Бога ў вусе,
каб зноў праменнем у траве
Шапнуць на вушка Беларусі:
–Твая дачка яшчэ – жыве!

АМАЛЬ БЕЛЫ ВЕРШ

Гэта толькі здалося,
Што я гляджу ў твае вочы...
Я – іду па дарозе ў няўмелую восень...
Шлях няблізкі. Заліты...
зіхатлівай лістотай.
Ціха шэпчуцца дрэўцы... Ці мо сэрцы,
што гамоняць у космасе ўпотай?

..Птушкі спуджанай – крык.
...Расцінаецца жах нематы.
Нечакана...
Нібы з зарападу,
нібы з перажытага...
Нібы падарунак –
маленнямі –
ты!
гэта толькі здалося,
Што гляджу ў твае зорныя вочы.
Я спяшаюся зноў
У адчай безнадзеі і роспачы.
...Як аслепшы,
Вязе ў непазбыўнае восень
...мяне.

А дарога заліта блішчастай лістотай.
Толькі шэпчуцца дрэўцы
На мове параненых сэрцаў.
...Ці аб здрадзе змаўляюцца ўпотай
у прадчуванні майго
паспешлівага адыходу?

...І ўсё ж...
Гэта толькі здалося,
што вязе мяне восень
з болю пякельнага ўпрочкі...
Што –
гляджу ў лагодныя вочы,
Завеяныя залатою лістотай.
Ну вядома... Гэта толькі,
як колісь, здалося...
Дзесь ліхтар засвяціў адзінокі.
Лісце падае...
ў крокі
той палатнай сівой пекнаты,
Дзе ўжо вывелі ўзор мне
павучыны глухой нематы,
Дзе штодзённа з «ніколі»
Аб'яўляецца ў сэрцы
Прысутнасць...
Гэта толькі здалося, што вязе мяне
З жарам калінавым восень.
Падымаюся.
Іду сама...
Спяшаюся,
Збіваючы локці аб нечаканыя вуглы,
Грукаю
скрываўленымі кулакамі
ў дзверы абрыдлай хлусні.
Малюся:
– Анёле мой! –
Хоць адну сустрэчу!

Аднаго, самага-самага...
Чалавека...
Падаруй... Анёле мой!
Злітуйся.
Хоць нпарыканцы жыцця...

Гэта толькі здалося,
Што гляджу
у збалелыя вечнасці вочы,
Выціраючы воцатам вусны
няспраўджанага кахання.

Гэта толькі здалося,
Што коней на сцежцы жыцця
Зноў цугляе жарсцей маёй
восень...
Гэта толькі здалося.
Гэта толькі здало...
З цішыні... З глыбіні...
З нематы...
Нечакана.. Раптоўна,
як з выбуху роспачы...
Як з прытвору нямоленага, –
Ты,
Госпадзі!

ВАЛЕРЫЯ КУСТАВА

***

Жанчына, цяжарная сынам, –
Жанчына, цяжарная Богам.
Не
чапайце
Жанчыну,
якая носіць малога!
Чэрава маці – заслона,
ахова дзіцяці святога.
Айчына, цяжарная сынам, –
Айчына, цяжарная родам.
Не
чапайце
Айчыну,
Якая носіць народы!
Зямліца, цяжарная сынам, –
Зямліца, цяжарная воем.
Не
чапайце
Зямліцу,
Якая выношвае волю!
Сцябліна, цяжарная сынам, –
Сцябліна, цяжарная плёнам.
Не
чапайце
Сцябліну,
Якая носіць імёны!
Ралліна, цяжарная сынам, –
Ралліна, цяжарная лёнам.
Не
чапайце
Ралліну,

Што носіць урод зялёны!
Сцяжына, цяжарная сынам, –
Сцяжына для пакаленняў.
Не
  чапайце
        Сцяжыну,
Якая носіць каменне!

***

Я магу
        чакаць без сканчэння,
покуль знікнуць
        словы і ноты.
Абмяжоўвае
        летазлічэнне
маладосць
        маёй адзіноты.

***

Здранцвеюць вусны –
буду вачыма
гаварыць.
Выкажу вочы –
буду рукамі
глядзець.
Прагледжу рукі –
буду сэрцам
вітацца.
Развітаю сэрца –
буду душою
біцца.
Разаб'ю душу –
буду…
Буду.

***

Са стагоддзя ў стагоддзе
змяняюць правілы,
з года ў год
паляпшаюць законы,
з дня ў дзень
усталёўваюць парадкі –
З часоў Стварэння Свету
заганяюць прастору ў рамкі.
Калі Я – мяжа,
Я – ваша
памылка.
Выпраўце правапіс!

***

Ці быў ты немаўлём?
Дзе тваё маленства?

Буду, буду!
Яно прыйдзе, прыйдзе!

Не веру сваім абяцанням –
Нарадзіўся хрышчоным.
І нясу тры крыжы:
асінавы – на шыі,
зямны – на плячах,
нябесны – у сэрцы.

***

У чыёй буслянцы буслы?
У маёй – вецер.
У чыёй калысцы дзіця?
У маёй – бразготка.

У чыёй печцы агонь?
У маёй – вуголле.

На чыім стале хлеб?
На маім – каменне.

У чыёй рэчцы вада?
У маёй – бруд.
На чыім полі калоссе?
На маім – галасы
галосяць:
адбудуйце гнёзды для буслоў,
адшукайце ласку для дзяцей,
прынясіце крэсіва для агню,
ачысціце плёс для вады.

Нямыя – нямыя…

На чыім полі калоссе?
На маім – галосяць…

***

Іду.
Са мною чатыры цені –
Сучаснасць, Магчымасць,
Забытасць, Істотнасць.
Першы – поруч –
крок за крокам з гаспадаром,
Другі – наперадзе –
падбягае, спяшаючыся,
Трэці – ззаду –
знясілены валачэцца,
Чацвёрты – па шашы –
скалечаны коламі.
Я – пасярод –
разгублены і незапатрабаваны.
Іду.
За мною чатыры цені –
Сучаснасць. Магчымасць,
Забытасць, Істотнасць.

***

Малюся на абраз у куце пакоя –
сповед лунае ў нябёсах.
Удыхаю аблокі гары і пылу –
дыхаю іншым слоем атмасферы.
З паштоўкай зямному сябру шлю прывітанне –
кожны дзень шлю лісты на адрас Сусвету.
Я жыву ў двух вымярэннях
на мяжы зямной абалонкі,
што адлюстроўвае Планету і Бязмежжа.
Не магу ўсвядоміць:
па які бок Планета…
па які бок Бязмежжа…

***

Калі аранжавая чайка
кружыць над ярка-чырвоным акіянам
з бэзавымі крыстамі хваляў,
калі птушка мае чатыры крылы
і не мае вачэй,
калі праз ваду
відаць ядро планеты і магма,
што пульсуе і абвівае
падводныя
гарача-барвовыя
і лядова-сінія рыфы,
утвараючы рознакаляровыя крыжы,
а белы-белы да знікнення,
я не адчуваю цела –
бачу толькі адлюстраванні
ў сваіх зрэнках…
Не будзіце мяне –
мой найшчаслівейшы сон…

***

Калі кроплі дажджу
перасталі сыпацца на зямлю,
а маланка яшчэ адлюстроўвалася ў розных
баках неба,
па халоднай сцежцы,
што вяла ў знаёмае,
але негасціннае месца,
у цёмную далячынь вольнага ветру,
ішоў чалавек.
Ён быў не адзін.
З ім было жыццё…

***

Вецер лашчыў
смоль густых валасоў
зеленавокай прыгажуні.
Праз імгненне
з такой жа лёгкасцю
ён бесклапотна гушкаў
вяроўкі шыбеніц
і лётаў
між калючага дроту.

УСПАМІН

Ля апошняй кветкі лётаў трапяткі матылёк,
Ён нават не спрабаваў сесці на яе:
пэўна, баяўся зламаць кволую сцябліну.
Раптам неба ўздыхнула – і пайшоў дождж.
Адна буйная кропля збіла знясіленага матылька…

Вольны восеньскі вецер перакочваў лісце,
сярод якога нельга было заўважыць
крылаў маленькага вартаўніка.

НАПРЫКАНЦЫ

Прыгажосць.
Што засталося ад яе?
Успамін…
Чараўніцтва.
Што засталося ад яго?
Позірк…
Прывабнасць.
Што засталося ад яе?
Абыякавасць…
Твар зрэзалі
шнары шалёнага часу.
Квецень вачэй
змяніла бясколерная ўсвядомленасць.
Святло,
чысціня
і мара
зніклі.
Нікчэмная рэальнасць…

ПОТЫМ

Зямля,
я пакідаю цябе,
я пакідаю сваіх родных і блізкіх…
Але я абавязкова вярнуся да цябе.
Можа, я вярнуся дрэвам,
можа, я вярнуся птушкай,
можа, я вярнуся рэчкай,
а можа, чалавекам…
Але вярнуся.

***

Белае поле,
а над ім – белы галуб…
Ідзе па полі белы чалавек,

а за ім слядоў няма.
Я клічу яго:
– Паслухай, чалавеча,
што ж ты такое зрабіў,
што за табой слядоў няма?
А ён ідзе, ідзе,
а ў канцы азіраецца,
ідзе да мяне
і кажа:
– Чаго табе, сапраўдны чалавеча?
Я кажу:
– Дык чаго ж за табой слядоў няма?
У яго на вачах
з'явіліся буйныя слёзы.
І адказаў мне ён:
– Вунь бачыш, нада мной
белы галуб ляціць
і ні на крок не адстае –
гэта
ўспамін
майго кахання.

***

У бяздомнікаў –
і ў людзей, і ў жывёлаў –
прадонныя вочы.

***

Чарнобыльскі дождж…
Духам Марыі Кюры
вярнуўся радый.

***

Бабулі Валі прысвячаю

Божа!
Зрабі нас вольнымі,
як птушак,
каб адчуць
вецер цёплы
і мора халоднае,
каб зразумець,
як жыццё
над краем прадоння
вісіць.
Божа!
Зрабі нас шчаслівымі,
як малых дзяцей,
Каб не ведалі жаху,
пакутаў
і злосці.
Божа!
Зрабі нас бязгрэшнымі,
як ты сам.

НІНА МАЦЯШ

***

Я маю толькі імя.
чатыры літаркі –
нібы чатыры бакі свету.
Твор,
мне прадвызначаны
дзеля пераствору
у плынь жыцця.
Тайнапіс лёсу, каторы
спрабую адтаемніць.

***

Слова маё не накліча бяды,
вока маё не злое.
Шчасця твайго не сурочу й тады,
як будзеш ты не са мною.
Толькі аднойчы, пры цёмным акне,
у задуменні мройным
неасцярожна згадаеш мяне –
і смутак ляжа гарою
на ўтульнасць тваю,
на вясёлы твой дзень,
на памяць пра нас абоіх,
дзе я, нібы голачка на вадзе,
трымалася на любові.

УГНЯЗДУЙ МЯНЕ Ў СЭРЦЫ

Пілігрыму ад поўдня да поўдня
Цераз плыўныя нетры часу
Зоўна выбліснуў промень з Усходу:

– Я апірка твая: не будзеш
Выпускаць мяне з рук у дарозе –
Не зняможышся па куп'іску,
Па каменні не падаб'ешся.

Я – апірка твая. І кладка:
Не сцураешся, не разбурыш –
Правяду цябе лёгка, лёгка
Цераз твань і цераз правалле.
Кладка я твая.
І апірка.
І цяпельца на гострых проймах:
І сагрэю я, і разважу,
І ў жарынку сэрца зыначу,
Калі ў сэрца мяне ўбярэш ты
Як святло, як святло Любові.

Калі ў сэрца мяне ўбярэш ты,
Калі мне аднаму слугаваць мешаш –
Успануеш сам над сабою,
Над памрокам і над бядою,
Над ступою між зор, пілігрыме.

Угняздуй мяне ў сэрцы.

ЖАР-ПТУШКА

У мой прыглухлы,
Поўны лета сад
Аднойчы,
Як сухая навальніца,
Зіхотка, бесклапотна, жыццярадасна
Жар-птушка з казкі ў сад мой
Прыляцела,
Прашыла зорным полымем яго,
І кожнае зярнятка ў кожным яблыку

Задыхала з абуджанай маркотай
Сканаць,
Ды толькі цветам прарасці.
Стрывожаны,
Устрапянуўся сад,
А птушка…
Палае двузіхоткае пяро,
Пакінутае мне
Не на ўспамінак:
На тое, каб і ў верасні, і ў лютым
Быў сад мой
Поўны лета.
Каб ён
Быў казкаю.
Азораны. І толькі.

ТРЫПУТНІК

Згубіліся ў натоўпе.
Час гэты
Пастух усюдыісны,
па неўгаданай прыхамаці звёў нас
на міг,
каб вочы ў вочы, –
і з гэткаю бесцырымоннасцю напомніў
пра нашы накірункі і дарогі.
несупадальныя, як нашых пальцаў
адбіткі.

Павечна кожны з нас у загародцы
уласных абавязкаў і правоў.

прыкладваем да сінякоў, да ран
гаючы
трыпутнік той сустрэчы.

ПЧОЛКА

Сшывае лёс крывой іголкай
Памкненні й чыны ніткай скрухі.
Душа нектар свой,
быццам пчолка,
усё шукае ў полі руху.

Нічым пагрэбаваць не можа,
хоць не заўсёды патрапляе
з падзейнай наквеці варожай
жывіцца тым, што прасвятляе.

І мус уроку паўтарацца,
пакуль не ўсвоіцца належна,
што не ад змены дэкарацый
спектакль
і ролі ў ім
залежаць.

ВЫЗВАЛЕННЕ

Зярнятка радасці маёй,
Карэньчык сонца ў золкай долі!
Яшчэ скавана мітуснёй –
І ўсё-такі я ўжо на волі.

Яшчэ цягну ярмо тугі
і неразважаных сумненняў,
ды ўжо мне шлях той дарагі,
дзе ў кроў саб'юся аб каменне.

Хачу сама таго ярма!
Бяда вяшчунна пратрубіла...
Бяда старалася дарма:
З мяне рабыню не зрабіла!

Яшчэ скавана мітуснёй –
і ўсё-такі я ўжо на волі!
Зярнятка радасці маёй,
Карэньчык сонца ў золкай долі...

СУГУЧЧА

Не моўкне сонечнае рэха,
сугучча наша доўжыць, доўжыць –
бы ты нікуды не паехаў,
бы ты ўсё побач
і ўсё той жа –
пяшчотны, ўсмешлівы, шчаслівы,
увесь у песеннай уладзе –
як жаўранак над яснай нівай,
як шпак у развяснелым садзе!..

ты ўсё, усё мне,
ўсё на свеце:
і кліч жыцця,
і прага смерці...

***

І прыйдзе ноч, і ноч міне,
і дзень навекі разамкне
іІ аглядзіцца навакола.
Ці будзе рады й мне?

Ён – грук матораў, шоргат шын,
ён – самалётны рык вышынь, –
што для яго пялёстак кволы
ссамотненай душы?

Па бровы ўкутаму ў браню,
пялёстак той, як парахню,

бязлітасна пусціць на вецер
было б так лёгка дню, –

калі б у непрыманні зла
душа змагарна не ўрасла
у заўтрае надзей бяссмерцем.

ВЯСЁЛКА

Хмары з самага ранку – набраклыя,
шызыя.
Дождж ад самага ранку няўтомна
плюшчыць.
Аж не верыцца ў золкасць за мокраю шыбаю:
Ціхамірна і соладка на сэрцы трывушчым.

Мілы, што гэта?!. Што ты...
зусім і не плачу я.
Пачакай... парушынка да вейкі прыпала...
За ўсё лета ні разу вясёлкі не бачыла –
Аж цяпер вось у небе асеннім заграла!..

***

Цені ў кутках, як блакітная варта…
Сёння мы ў шчасця ў гасцях.
Можа, адзіна цяпер мы і варты
Жыцця.

Сёння, калі нашы душы пад знакам
Злітнасці і паўнаты;
Зараз, калі ў іх ні следу ніякай
Лухты.

Выстыў даўно ў белых кубачках чорны
Чай на вячэрнім стале…
Спеўна і вольна, нібыта на горнай
Скале!

Лёгка, як птахам уразлівым дзікім
З гордым узмахам крыла!
Цені, як варта блакітная…Лікі
Святла!..

ДАРОСЛЫЯ ДЗЕЦІ

Шукаем у спадарожніку
нават не водбліск, не водцень, не водгалас,
а ўсё нашае ўласнае “я”
у найлепшым,
у найдасканальшым яго варыянце, –
без ніякіх гарантый,
але з верай, што –
знойдзем!
А потым –
а так неўзабаве –
слёзы, і крыўды, і роспач
з укарэньваннем у зацятасць,
а потым –
атрутная калючына цярновая,
увагнаная ў сэрца сёння там,
дзе ўчора гойна тулілася
да нясцерпу жаданае
абяцанне
апошняга пялёстка рамонкавага,
яго залатая зазнака
любасці і пяшчоты.

***

І ветрам звейваліся,
і натоўпамі затупліваліся,
паліліся апоўдні сонцам,
а апоўначы
з усякім смеццем разам

змываліся вадой, наплыўнай
з-пад парыжскіх тратуараў,
сляды ног нашых.
…Ды вось –
Выглядваюць,
жывыя,
з закануркаў памяці
І нам вяртаюць
Не сухаліст вандроўкі,
А востры водар квету
Духу чалавечага
І да людзей любові.

***

Пры сцежцы
Гарыць куст ружавы.
Мінаюцца з ім людзі
І зрываюць
Дзівосныя бутоны.
Рукі ж мае –
пустыя.
Бо сцежка не мая?

***

Даўні сон:
Усё ніяк не дапускае нешта
здаць
Экзамен па замежнай мове.

…Усё ніяк, відаць, не выспеліцца
Нейкі мусовы плод
На голлі маёй дніны.

***

Звычайны,
беспадзейны
дзень.
Нічога не чакалася,
І ўжо нічому сёння не адбыцца.
Лілейкай гойдаецца сэрца
у затоцы
Пяшчоты невытлумачальнай…

***

І.Ул. Баярчуку

Недзе ўзважваецца наш унёсак
У Жыццё
ў зямной гэтай юдолі.
Ці адхмарацца калі нябёсы?
Ці нап'ецца сэрца шчасця ўволю?

Будзем помніць: ледавік сыходзіць.
Будзем помніць: і патоп мінае.
Хоць здаецца, сілы на зыходзе,
Крык душы ў пустыні прападае…

Але сіл даецца роўна столькі,
Колькі трэба, каб стрываць пакуту.
Ветрам хіліцца да голькі голька,
Кожны лісцік хоча быць пачутым…

ТВАР У ТВАР

Маладая,
Нібы расінка на лістку баравінкавым,
Наструнена прыкіпела
Ля калыскі свайго немаўляці,

Не ў сіле адвесці вачэй
Ад чужога калецтва:
На калёсках
(не мае ног)
Па вуліцы рухаўся
торс чалавечы...
Скрып калёсак старога салдата,
Ледзь улоўны звон медалёў
Нясцерпным набатам званоў хатынскіх
Біў у скроні жанчыны,
І ў ажынавых зрэнках яе
Перахліствалiся пякліва
Боль,
замяшанне
і страх,
А ў зграбнай паставе застыла
Насцярожанасць рысі:
Трапяткая рука захінала міжволі,
Усё захінала
карунковай накідкай
калыску...

***

Жыццё яшчэ сваё не кажа "не",
Жыццю яшчэ відочна даспадобы
Мяняць на ласку дзіўную свой гнеў,
Світанне радасці
тугой аздобіць,
Падступна стому сэрца падаслаць,
Каб ёй у твар змагла я рассмяяцца,
Каб між людзей быллём не парасла
Мая сцяжына помыслаў і працы.

УЛАДЗІМІР НЯКЛЯЕЎ

ГАЛУБІНАЯ ПОШТА

Блакіт галубіных палётаў,
Сінеча настыглай вады,
Адчынены ў восень вароты,
Засыпаны ў лета сляды.

Іржышчам, па колішнім жыце,
Бяжыць басанож дзетвара…
І ўсёт-кі, хто знае, – скажыце,
Якая ў сусвеце пара?

Скажыце: куды і навошта –
Над пожняй, над полем пустым –
Гадоў галубіная пошта
Нясе расцярэблены дым?..

СТУДНЯ

Сасмяглай рыбай боўтнецца вядро…
Затархаціць пашчэпаная корба…
Адзін глыток – і вось яно: дабро!
І жыць на свеце хораша і добра.

Абуджан зрок: мільгне птушыны цень…
І слых: у ліпах пчолы зноў шчыруюць…

На жоўты жвір сцякае з рук струмень,
І на вадзе каменьчыкі танцуюць.

ПАЛАНЭЗ

(урывак)

Бывай, Яблонская, бывай!
Прабегла восень па фальварку –
І графіка такая ў парку,
Хоць парк у раму забірай...

Бывай, Яблонская, бывай!
Я застаюся па-за рамай
Карціны, што праз дождж відна:
Раяль, камін – і ты адна,
Стамлёная любоўнай драмай,
З бакалам белага віна....

Апошні раз прыгубіць дай –
Заторгні на карціне шторы!
Я кінуў твой пякельны рай,
Грукоча ў ночы поезд скоры:
Бывай, Яблонская, бывай!

Не стаў бакал на самы край!
Святло і цень дрыжаць падманна –
І ўсё разрывіста, туманна...
Цалую рукі, ясна панна,
Бывай, Яблонская, бывай!

Ад клавіш рук не адрывай!
У свеце, дзе вішчыць жалеза,
Пранізліва гучыць няхай
Акорд апошні паланэза –
Бывай!

СТАЎ

Басанож прайду па пожні
Да мяжы, дзе цёмны стаў...
Так настане дзень апошні,
Як і кожны наставаў.

І ў замежнай той старонцы,
Дзе я страчу ўсё і ўсіх,
Не заплачу я па жонцы,
Па каханках па сваіх.

А па кім жа я заплачу
На мяжы, дзе цёмны стаў?
А па той, якой не бачыў,
Той, што ў свеце не застаў.

Па адной
нецалаванай,
Той, якой не цалаваць,
Па адзінай,
неспатканай,
Той, што Бог не даў спаткаць.

***

Якая адзінота, Божа мой,
Па лініі ідзе берагавой,
Кіруючыся зменлівым абрысам,
Спыняецца, стаіць пад кіпарысам
І кідае каменьчыкі ў прыбой.

Яна сябе адну аберагае
Адна,
а як наблізіцца другая,
Дык за вярсту другую абміне...
Каменьчык кіне – хваля набягае,
Каменьчык кіне – хваля адхлыне.

Віна на дне суціхла, адзыбела,
І не згадаць, з чаго душа збалела, –
Так... нешта мімалётнае... капрыз...
Аточаны ажурнай пенай бераг.
Гайдаецца на хвалі ветразь белы.
Хістаецца на ветры кіпарыс.

КОСМАС

Аднойчы, прачнуўшыся ўночы,
Ты ўспомніш, што ўмееш лятаць,
І стане наіўныя вочы
Халодная бездань смактаць.

І зманлівай згадкай быцця
Цябе працяній аж да поту,
І ўласнае станеш дзіця
Вучыць не хадзе, а палёту.

***

Неба застаўлена пасткамі,
Глянеш – і цягне ў нябыт...
Што ты згубіла ў ім ластаўка,
Бліскаўка, метэарыт?

Там, пад сінечаю цупкаю,
Зор захінаючы раць,
Воблакі, сшытыя дзюбкаю,
У бліскавіцах гараць.

Што ты шукаеш там, мілая?
Там без цябе ўсё было,
Швейка мая хуткакрылая –
Спаленае крыло.

***

Малітвы.
Клятвы.
Споведзі.
Законы.
І неназваным Бог дае імёны,
Каб доўжыць род, асуджаны на звод,

Чытаюцца, але наадварот,
Нябёсаў таямнічыя пісьмёны
Настылай плыні раўнадушных вод.

Праклянцці.
Здрады.
Вераломствы.
Бітвы.
Хай Страшны суд, нібы да шыі брытва
Усё бліжэй – што будзе на Судзе?..

Калі на плыні
сам Гасподзь ідзе,
Калі ўсе клятвы, споведзі, малітвы
На хуткаплыннай пішуцца вадзе.

***

Пералётная птушка зламала крыло аб драты
Каля бацькавай хаты.
І крычыць, як жалеза пілуе, яна:
“Гэта ты! Гэта ты!
Гэта ты вінаваты!”
І на крык яе
кругам
вяртае важак чараду –
Што ён стане рабіць?..

Вёдры ў хаце пустыя…

Так страшна ісці па ваду,
Быццам
Будуць
Бамбіць.

ЗЕМЛЯТРУС

Радок у Апакаліпсіс...
З карцін
Глядзяць святыя, што зруйнуюць Мекку.
Па камянях, адчуўшы небяспеку,
Бягуць звяры з пагібельных мясцін.

Сустрэчнымі шляхамі перад тым
Прабеглі людзі – прочкі род ад роду,
І, скалануўшы ў ярасці прыроду,
Пасеялі пустое на пустым.

Нянавісць на нянавісць,
Гнеў на гнеў,
На попел – попел
І на порах – порах...
Чакаючы малітвы і пакоры,
Чаму, Гасподзь, ахвяр ты захацеў?

Ты ў камені, ці ты ў агні, ці ў ветры –
Гасподзь, як ёсць ты, адгукніся хоць:
Тваёю воляй зрушыліся нетры,
Ці над табою воля ёсць, Гасподзь?

У САДЗЕ НАД РАКОЙ

Несупадзенне дат.
Несупадзенне вех.
Вяртаецца назад

Даўно забыты снег.
Узняў забыты дождж
Крыштальнае крыло.
Усё было – і ўсё ж,
Што будзе – не было.
І ў садзе над ракой,
Чырвоным ад калін,
Пружынай
Пад рукой
Напружанне галін.
Галінку адпушчу –
Мільгне за далягляд,
І вернецца назад,
І вернецца назад.

ПЫЛ ДАРОГ

Ці пясок залаты ён, ці смецце –
Пыл дарог, што круцілі па свеце?..
Мітусня!
Вызваляюся.
Вецер
Лёг ля брамы ў нядрэмны дазор,
Як сабака.

Бы сховы разор,
Дні спусцелыя...
І на дасвецці
Вызваляецца неба ад зор.

***
Ані царквы ў крыжох,
Ані хаціны боскай...
Так і жывуць удвох:
Богам забытая вёска,
Вёскай забыты Бог.

***

Восень. Сівізна ды пазалота.
Веерам раскінецца лістота,
Змеценая ветрам да акна.
Адзінота, друг мой, адзінота.
Налівай віна..

Сядзем. Памаўчым ды пагаворым.
Дзякуй Богу, тут ніхто не хворы,
І няма пытання: піць ці не?
Апрыёры, друг мой, апрыёры:
Ісціна ў віне.

Хораша сядзім. І п'ём са смакам.
За сцяной сусветнага барака
Вые недарэзаны сабака
У глухія, шэрыя палі.

А на шклянках – знакі задыяка,
Вершы па кутах – хоць печ палі.

Будзь.
Як той казаў:
хай скажуць дзякуй
нам, што мы пілі.

ЗНІЧКА

Ля самай скроні свету
Слізне і прападзе.
Ні водгуку, ні следу
Нідзе, нідзе, нідзе.

А свет сабе гудзе,
Як перад святам пошта.
Слізне – і прападзе.
Адкуль? Куды? Навошта?

Праз ніцы вербалоз –
Сцяжына ў вольным полі.
Адно і ёсць – што лёс.
... А што бывае болей?

АНЁЛЫ

Як час настаў –
і рушыў я да Бога,
Анёлы – тры – мне перайшлі дарогу.

Адзін спытаўся: "Ты куды ідзеш?.."
Другі спытаўся: "Што з сабой нясеш?.."

А трэці не спытаўся анічога.
Ці быў нямы –
ці знаў, што я да Бога.

СЯРГЕЙ ПАНІЗЬНІК

ВАЛАДАРСТВА СЛОВА

"Бо тыя, што служылі зоркам,
зоркамі ж былі навучаныя..."

Бэтлеем на краявідзе
пазнаваў мудрэц і хлус:
там народзіцца Збавіцель,
заўладарыцца Ісус.
Углядаючыся ў высі,
прадчувайце д'ябла зман:
дзе народзіцца зламысьнік,
заўладарыцца тыран.
Хай нябёснае праменьне
выявіць і наш сакрэт:
нараджаецца сумленьнік –
прапаведуе паэт.
Не бясконцы час тырана:
вечны ў дабравесьце Бог.
І паэт з адкрытай ранай
стане сьветачам дарог.
А пакуль з паглядам ніцым
ходзім па шляхох ліхіх –
ля амбона і званіцы
ні прарокаў, ні святых.
Дзе ты, наша ўзнагарода
з Бэтлеемаўскіх дароў?
Мова – яселькі народа.
павітуха змагароў.
А паэзія – ня джала, –
родных словаў запавет:
будзе зоўнаю дзяржава, –
стане зоўным і паэт.

ДОЙЛІД І ДОЎБНЯ

Агонь патух…
Тапор апух:
сьсякаў сукі,
зразаў цвікі,
часаў дубы…
Цяпер – тупы.
Плыве сьляза:
няма ляза…
Ва ўсіх звон струн.
А ён – калун.
Ва ўсіх ілбы,
Абух – слабы…
І як тут быць?
Пад лаўкай выць?
З даўбнёй
ні трэсак, ні агню…
Цясьлярства любіць
в а с т р ы н ю.

ЛУЧВО

Зьмітру Санько

Дзьве скалы – вясна і восень.
Пасяродку – лета.
Для ратая і паэта
дарагою – просінь.
Як зямля, так і папера
памагалі продку.
Дзьве скалы – душа і вера.
Мова – пасяродку.

СУСЕДНІЦЫ

Быў для Масквы
і для Крамля
мой Дом –
імпэрскаю ускраінай.
Без галавы
і без камля
душа ліпела, ўся паранена.
Асеў вушак,
стаў набакір.
Краіна вольнай называецца.
Мне б наўскасяк,
ды свой вампір
мацней за прыхадня кусаецца.
Эўропы пуп –
у нас! Праз нас
Вараг і Грэк плылі караблікам.
Нясу на зуб
я свой прыпас –
з Масквы, з Крамля
паслам і скарбнікам.
Радні – паклон.
Сябрам – хада
да ветлай беларускай весьніцы.
Мы – не рабы. Вы – не арда.
Якая будзе любата:
Расея, Беларусь – суседніцы.

"ФРАНЦУЗ"

Памяці майго дзядзькі Аляксандра – шахцёра, францірора (вольнага стралка) Руху Супраціву ў Францыі

Ехаў ад родных Мёраў
у дэпартамэнт Норд.

Францыя францірораў –
добраахвотны фронт.
З-пад эмігранцкіх зораў
вывез калецтва груз.
Францыя францірораў –
хутар, дзе жыў "француз".
Не абысьці разораў,
не запрасіць сяброў...
Францыя францірораў –
рэха ад ваяроў.
Жальбы свае агораў
і прастагнаў: «Пара»…
Францыя францірораў –
вывезена з двара.
Вольны стралок шахцёраў
слухае сьпеў сасны.
Францыя францірораў –
зь межамі ля Дзьвіны.

СВЯТАЯННІК

Святаянскае зелле (зелле святога Яна) – расянка, крывавец, зверабой, дзюравец – дапамагае ад 99 хваробаў.

На разуквечанай паляне
Шчыкоча ногі мурава.
Знайшла бабуля святаяннік
І – пасвятлела галава!
Бабуля вехцік асвяціла,
На покуць ставіць на паклон:
Цяпер прыроды нашай сіла
Ля Бога заняла свой трон.
Любую немач пераможа,
Маркоту з тварыку згарне…
…Калі паверу – дапаможа
Замова зельная і мне.

ВЕЧАР НАД ХВАЛЯМІ РЭЧКІ

Маладзічка
Гарбочак
Ноч
Нячутна
Счэрпне.
Шчымлівы
На сустрэчы
Чуйны
Чэрвень.

Чый
Чорны
Човен
У чаратах
Шапочых?
Пачуў я
Кліч:
Чакае
Вечар
Ночы.

СОН У ПУШЧЫ

Задрамаў звярыны стан.
Разам з лісам, чынна
Лёг паспаць мядзведзь-туман
У сваю лагчыну.
Да карэньчыкаў прырос
І травінкі кожнай.
Чуць дрыжыць казулі нос
Над бухматай пожняй.
Заўтра будзе птушка – роскай-весялушкай.
А пакуль што ў пушчы зубранятка чуе:
На птушынай дзюбцы цішыня начуе.

Задрамаў звярыны стан:
Заяц, воўк, яноцік.
І з вавёркаю кажан
Спіць у роцік роцік.
Барсуку, дзіку – як дар,
Пушчы зберагу я
Росных берагоў нектар –
Волю дарагую.
Заўтра будзе птушка – роскай-весялушкай,
А пакуль што ў пушчы зубранятка чуе:
На птушынай дзюбцы цішыня начуе.

ЖНІВЕНЬСКАЯ КУЗНЯ

Бяроза
карою-жабрамі
Глытае гарачыню.
І нават стаіўся жаўранак,
Не ўзняўся
у вышыню.
Пры кузні
сонца стараннае
Працуе не для красы:
Куюцца
чатырохгранныя
Стозёрнавыя
каласы.

КАРАГОД

Хто ў нас водзіць карагод?
– Я – Рамонак.
– Я – Асот.
– А я – кветка-Чамярыца.
– Я – калючая Ігліца.
Ох, які прыйшоў народ
На вясёлы карагод!
Карагод – кожны год.
Кожны дзень – карагод.
Зоркі з неба коцяцца –
З намі карагодзяцца.
Хто ў нас водзіць карагод?
– Я – Сарока.
– Я – Удод.
– А я – Бусел даўганогі.
– А я – Воран вельмі строгі.
Ох, які прыйшоў народ
На вясёлы карагод!

Хто ў нас водзіць карагод?
– Я – Вавёрка.
– А я – Кот.
– Я – Пушынка-аблачынка.
– Я – Алег.
– А я – Марынка.
Ох, які прыйшоў народ
На вясёлы карагод!

Карагод – кожны год.
Кожны дзень – карагод.
Зоркі з неба коцяцца –
З намі карагодзяцца.

***

Былі сустрэчы, разьвітаньні.
... Стаю пад продкавым крылом.

Пакуль жыву –
спыняй, Каханьне,
трымценьне цені над чалом.

І на адхоне зьдзірванелым
затрымлівай мяне ўсяляк…

Любоў – не прыдарожны знак:
шытво
паміж душой і целам.

ЛАВІЦЕ МІГ

Лавіце шчасьце на ляту!
Лавіце вецер!
Лавіць варон я не пайду:
настроіў венцер.

Лавіце шэльму ў каламуць
і страх лавіце…
Злавіць сябе ты не забудзь
на слове - крыўдзе.

Трымайце злыдня за каршэнь,
хапайце воўка!
Шкада: ў пустым таку мышэй
лавіць нялоўка.
Лавіце міг, пакуль жывём;
закіньце вуду…
Вунь амазоначка з канём…
Лавіць ня буду.

Кап'ё…Аброць…І неспакой
прабіўся з нетраў:
мне пад яе тугой рукой
лавіць паветра…

МАЛІТВА НА АБАРОНУ АЙЧЫННАГА МАЦЕРЫКА

Я – матуліна крывінка.
Я – зялёная былінка.
Сёння молімся на кроны
Усявышняй абароны.
Родны Божа,
Памажы!
На Айчыну
Узлажы
Светлы покрыў
Абаронны.
Мне расці і – усміхацца.
Мне цвісці, укараняцца.
Нашы светлыя часіны
Узняліся з-пад ільдзіны.

Родны Божа!
Навучы
Палюбіць
І зберагчы
Мацярык,
Для ўсіх адзіны.

ЗГУКІ НОВАЕ КНІГІ

***

Ёсьць што сказаць таму,
хто хоча паслухаць.
Апошняя помста жыцьця – трызьненьне.

***

Ад скразьнякоў дзяржавы
пяршыць у горле.
Азонавае покрыва – мова.

***

Прыпазьняецца час.
А хвіліны – навыперадкі.
Пішу па памяці.

ПІМЕН ПАНЧАНКА

ЛЯ ЖЫТА

Калі я ўспомню
Аб перажытым,
Жыцця гартаю
Спісаны сшытак.
Пачуць хачу я
Дыханне жыта.
Не скіба хлеба –
Душы патрэба.

Па радыё знарок
Крычаць штодня пра брак,
То аглушае рок,
То лекцыя пра рак,
То Дэбюсі,
То Бі-бі-сі…

І не заменіць
Радыё-няня
Ні калыханкі,
Ні калыхання,
Ні матчын голас,
Ні спелы колас.

Не расшавеліць
І не спакусіць
Ні грошай шэлест,
Ні хітрасць хлусаў.
Мы адшумелі,
Маўчым, маўчым,
Нібы шумеры
Ці крывічы.

Стаю ля жыта,
Малюся жыту,
Пішу пра жыта,
Ізноў пра жыта:
Умее жыта
Душу лячыць.
пакінь, зязюля,
гады лічыць!

Жаўранка песня
Ў небе дрыжыць…
О божа мілы,
Як добра жыць!

ЛЮДМІЛА ПАЎЛІКАВА-ХЕЙДАРАВА

АСЦЯРОЖНА – ЛЮБІМЫЯ!

1

Там, дзе звівае гняздо сабе небыль,
Дзе вышай гары быў сардэчны парыў,
Я аддала табе круглае неба…
І ты на ім нежыць сваю пасяліў.

Край у жыцця стаў ірваны і востры,
Дзе стаўся скалістым у долі абрыў…
Там я сястру аддала табе ў сёстры,
І ты яе дзевай распуснай зрабіў.

Трудны быў дзень на зямлі ад любімых.
Цямнота да бязданяў сэрца ляціць
І невідушчымі зрэнкамі міма
Глядзіць…

2

Пад раніцу пашчасціла заплакаць.
Дзве-тры слязінкі выпалі з вачэй.
З каленек долу скочыў наш сабака,
Цяпер нічый, ужо нічый яшчэ.

У строгасці засцеленай пасцелі
І невядомай, пругкай цішыні –
Ўрачыста, нібы птушкі адляцелі
І ззяе даль у золкай чысціні.

Але ўначы дажджыла на зямлі.
Стаяць на шкле вільготных кропак знакі.
І вось ужо – ні дома, ні сям'і
І, можа стацца, нават ні сабакі…

3

На досвітку прад мамінай іконай
Я азірнулася назад апошні раз…
Ну вось і ўсё – ні клічу, ні праклёну.
Любімыя, я ўкленчыла за вас.

Апошні раз. Так робяць на растанне.
Няпомныя без полагу прыўкрас.
Абліччы калыхаліся ў тумане…
Любімыя, я не пазнала вас.

Апошні раз... Як трэба асцярожна
З прахожым разміноўвацца падчас!
Ну вось і ўсё – мінулі раздарожжа.
Любімыя, я не пазнала вас.

На вышыні, дзе твар забыты Бога,
Як станчым на зямлі апошні вальс,
Адзінае, што ўспомніцца з былога:
Любімыя, я не пазнала вас.

4

Падтаяў снег і абарваўся з даху...
Глядзіць зара ў высокае акно.
Здаецца, так было даўным-даўно –
Празрыстасць фабраў і пяшчота пахаў.

Здаецца мне, што гэта – назаўжды,
Як прышласць і як дальняя дарога –
Над комінамі лёгкі, дрогкі дым,
І снег сівы, як голаў у старога...

ЮНАЧЫ ПАЎСТАНАК

Адгрукоча ліпеньская ноч
цягніком па соннаму паўстанку,
я пакіну белую альтанку,
што ад Шляху Млечнага наўзбоч,
і знямею ў роспачы, калі
пройдзеш, зачапіўшы боскім ценем…

Трэба ўсё зямное прыцягненне,
каб мяне ты згледзеў на Зямлі.

***

Прывідна плылі над светам белым
аблачын лятучыя гандолы.
Мройліва імжэў, як срэбны вэлюм,
дождж, не далятаючы да долу.

Сны, нібы кароткія сустрэчы,
як пагляды ўслед за цягнікамі.
Дні былі, як тоненькія свечкі –
нават не паспееш мовіць "amen"-

Нібы ўсё скупілася. А потым –
суш была. Вялікая. Да згубы…
Ціша на душы. І стыне попел.
І гараць патрэсканыя губы…

***

Кастрычнік. Празрыстыя, чыстыя далі.
Дапіта былога віно.
І тое, пра што мы калісьці гадалі,
мінулым завецца даўно.

Уславім з табою мінулага старасць,
і цішу яго, і грамы
пад пылам забытай, разбітай гітары,
дзе тройчы разбітыя мы…

***

Калючым лугам памяці,
што скошан,
прыходзім паасобку мы сюды –
у жнівеньскія зорныя парошы,
у сінія світальныя сады.
Прыходзім…
Так вяртаюцца дамоў
з усмешкай незнаёмаю на твары,
так вырастаюць скошаныя травы
перад зімой…

***

Сустрэліся
аднойчы ў жыцці
два лёсы
з тварамі,
што хмарамі.
Не перуны,
не бліскавіцы
ірвалі неба
долі ніцай,
а проста,
перш чым парадніцца
два сэрцы
мераліся ўдарамі.

***

Зайшоў па дарозе ў ноч
няголены, злы, калючы,
старожкі, што крок над кручай,
вечар стамлёных воч,
вуснаў, што пахлі дымам…

…Дзякую, што не міма.

ЛЮБОЎ

Павадзіла
дрыгвой
і над кручамі,
долу кідала
з-пад аблачын.
Адлягла,
адхістала,
адмучыла…
Мірна спіць
на маім плячы.

***

Разліваюся па сэрцах,
па вачах – нібыта чарах,
дастаю глыбіні смерці,
абдымаю шар абшараў
і аб сценкі жылаў б'юся
жыцця даўкага, зямнога,
не лічы – удараў пульса,
проста – сонца стала многа
тут, дзе хвалі ў сінім моры
паўстаюць, каб зноў упасці,
я ўзнімалася – у горы,
навучы – як жыць у шчасці?

***

Душу і зрок ва ўсе часы
я намагала да слязы…
І раптам вочы нагадалі:
пара не бачыць драбязы,
прыйшла пара глядзець –
у далі.

АЛЕСЬ РАЗАНАЎ

***

Перакладаю шэпт дажджу,
пагляд вачэй,
трымценне гаю…
Кранаю,
слухаю,
гляджу,
я не пішу –
перакладаю.

***

Спазніўся ўстаць
і спазніўся легчы,
спазніўся пачаць работу
і спазніўся скончыць –
і пачалі мяняцца
месцамі дні і ночы,
вынікі і прычыны,
і я апынуўся
насупраць самога сябе.

***

Залевы.
Дражняць міражы.
Гудуць вятры пры падыходзе...
Мы кожны дзень на рубяжы
былых і будучых стагоддзяў.

***

Той крок,
якім я не здолеў
ступіць напрасткі,
ператвараецца ў мноства крокаў
па крузе.

***

Што будзе з намі? –
Клінам свет.
Што будзе з ім? –
Няўжо дарэшты?..
Гасподзь не ведае як след,
Гасподзь вядзе эксперыменты.

***

Развей няведання туман
і адкажы нам,
непазбежнае,
ці гэта час належыць нам,
ці гэта мы яму належныя?

***

Шукаем ісціну.
Сцюдзёна
яна ў азоне і ў вадзе...
Яе не знае здавалёны,
яна сасмяглага вядзе.

***

З дзівотнай вечнасцю ў хаўрусе
да супярэчнасцяў прывыкну.
Застацца каб! – не застануся.
Бясследна знікнуць бы – не знікну.

***

Здасца, што ўсё ўжо было:
позірк, пяшчотны і чулы,
сонца ў лісці і крыло,
што ў вышыні мільганула.

***

Каб дачакацца,
не хапіла хвіліны,
каб назаўсёды расстацца –
хапіла якраз
хвіліны.

***

Калі ўсё наўколле
я ведаў на памяць,
тады ўзяў у павадыры
незнаёмага чалавека –
і сцежкі скрануліся і павялі
ў невядомасць.

***

Сцежка па-над абрывам:
па ёй прывабна ісці,
на ёй кожны крок
змястоўны.

***

Парастак, што прабіўся
праз пласт асфальту, –
усе пешаходы
табе саступаюць дарогу,
быццам вялікаму дрэву.

***

Дрэмле на летнім дажджы
спутаны конь –
спутаная прастора.

***

Думаў аб вечнасці.
Чорна-чырвоны матыль
прыляцеў,
сеў мне на руку,
стаў думаць разам са мною.

***

Спрачаюцца людзі ў чарзе,
а ззаду,
за ўсімі
стаіць самотнае неба
і ўсім уступае сваю чаргу.

***

У апусцелых дрэвах
пустое гняздо:
мінула,
пакуль яго ўбачыў,
лета.

***

Летні раптоўны дождж.
Я прытуліўся
да ніцай вярбіны —
і мноства лістоў на мяне глядзела,
нібы здзіваваныя вочы.

***

Такія розныя людзі,
дарогі,
лёсы,
а вось жа сышліся разам:
чакальня на аўтавакзале.

***

Убачыў на вуліцы, у прыцемках,
чалавека,
надзвычай падобнага на майго –
ужо нябожчыка – бацьку.
О як мне хацелася
ўслед пайсці,
о як мне хацелася папытацца:
хто ён?!.

***

Бабуля з пад'езда:
усё цяжэй ёй спускацца па лесвіцы,
усё цяжей падымацца,
усё цяжей заставацца дома.

***

Заляцела ў пакой пчала –
зумкае,
б'ецца ў шыбу
і не знаходзіць выйсця.
Гэтак і мы ?!.

***

Дзядоўнік,
палын,

крапіва расказалі,
што ў гэтым двары
ужо ніхто не жыве.

***

Дзівосныя рыбіны –
уначы
плаваем у бязмежжы,
а ўдзень
блукаем па сушы,
шукаючы ў ёй
рэшткі страчанага бязмежжа.

***

Паўрасталі ў зямлю
замшэлыя камяні
з незразумелымі літарамі:
на зямлі
нікога не засталося,
хто змог бы іх прачытаць?!.

***

Які агромністы дом!
тут што ні дня
то свята,
а то жалоба.

***

Уранку я выйшаў з дому
і ўвесь дзень ішоў
у кірунку да сонца.
Якім супярэчлівым аказаўся
мой шлях!

***

Ці чуеш,
асушаная балацінка:
кнігаўкі прыляцелі?!.

***

Усё змясцілася ў маім целе:
безліч вякоў,
безліч жыццяў,
а сам я –
не.

***

Справы,
якія здаваліся неадступнымі,
адступіліся...
Вось і ты вольны, –
сказала ўранку душа.
А ўвечары дадала:
і лішні.

***

Уздоўж начнога перона
такія самотныя ліхтары,
быццам прыйшлі
кагосьці праводзіць
і не могуць успомніць – каго.

***

Леташнія аб'явы:
чытаюць іх адно толькі
вецер і дождж,
пакуль
не прачытаюць дарэшты.

***
Расклалі ля рынку
цяпельца
і грэюць рукі
армяне ў Менску.

***
Зона.
І як вы зайшлі,
бярозы,
туды – за калючы дрот?!.

***
Дрэвы ўскрай прорвы:
стаяць,
бы схапіліся ў бітве з лёсам:
лаакаоны.

***
Гром загрымеў –
і адразу
аціхлі ўсе галасы:
нябёсы гавораць!

***
Адліга.
Вада
разводзіцца з снегам.

***
Світае –
так паволі,

так неахвотна,
нібы засталіся на цэлым свеце
насельнікамі адно толькі шэрыя камяні.

***

Каля зялёнага дрэва
скульптура з дрэва:
маўклівая спрэчка
пра дасканаласць.

***

Зялёны мох на страсе –
песнаспеў зялёны
асенняму хмураму небу.

***

На заінелым трамвайным акне
хтось напісаў:
“Я кахаю”.
Усе пазіраюць на свет
праз гэтыя словы.

***

Не вернецца воін,
Вандроўнік не вернецца,
Вернецца сейбіт…
Заўсёды
Вяртаецца сейбіт.

***

Блукаюць сны
у лабірынце розуму

і ў снах
блукае розум –
шлях людскі.

***

Блакіт нябёсаў,
луг стракаты
больш не ўзрадуюць таго,
хто страціў сэнс,
бо сэнсу страта –
то, пэўна, страта усяго.

***

Звон зазваніў:
прастора
займела цэнтр.

***

Афарбавалі ў парку
замшэлы валун –
і памерлі
стагоддзі.

***

Усё мінае, – сказаў мудрэц,
І ўсе з ім згадзіліся.
Аднак засмяяўся непадалёку дзіцёнак,
і ўсе, азірнуўшыся, успомнілі:
і настае.

МІХАСЬ СКОБЛА

КОТ І МЫШКІ

Кот Базыль катаўся ў гамаку,
На абед пасёрбаўшы са смакам
З малаком густога панцаку
Ды заеўшы абаранкам з макам.

Кот заплюшчыў вочы, муркатаў:
–Каб жа мяне хтосьці пакатаў.

Мышкі, не хавайцеся ў нары,
Выставіўшы вонкі каптуры.

Хочаце, я кожнай у каптур
Пакладу цукерачку – мур-мур.
Шчасця вам жадаю і спакою.

Выйшлі мышкі дружнай талакою.
Падхапіўся хітры кот Базыль…

Хто далей раскажа казку-быль?

СКАРБ

Мне сказала мышка-палёўка…
А пра што – я вам ні гу-гу.
Дзе ты, дзе ты, мая рыдлёўка –
Ёй адной расказаць магу.

На гародзе ў бабкі Агаты,
Дзе растуць агуркі й часнок,
Шмат гадоў таму пан багаты
Закапаў залаты збанок.

Залаты збанок ці куфэрак,
Што блішчыць дыяментамі аж.
Гэта ж колькі будзе цукерак,
Як занесці яго на кірмаш!

Я стараўся, капаў, бы крот.
Раскапаў увесь агарод.

Падкапаў і падмурак хаты –
Скарб, няйначай, пад ёй ляжыць.
Толькі бабкі шкада Агаты,
Дзе ж тады яна будзе жыць?

ПАЛЁТ

Купалы царквы – як паветраныя шары,
Надзьмутыя лёгкім дыханнем ладану,
Прывязаныя да зямлі
Тонкімі срэбнымі ланцужкамі
Дзіцячых галасоў на хорах.
Пад нязмірглівым позіркам свечак
Купалы летуценяць
Пра вольны завоблачны свет.
Гатычныя вежы касцёлаў
Нецярпліва ўздрыгваюць
У прадчуванні імклівага старту,
Прыкінуўшыся міжзорнымі караблямі.
І ў гэтым замёрзлым чаканні
Уся Заходняя Беларусь
Нагадвае вялізны касмадром.
Але прыгажей за ўсіх
Узлятаюць кітайскія пагады,
Глядзіце – яны ўжо прыселі
І ўзмахнулі павольнымі крыламі.
Ды як адарвацца ад зямлі
Касцёлам і цэрквам,

Пагадам і мячэцям,
Калі столькі грахоў
Пакідаюць людзі ў спавядальнях?

І раптам прымроіцца –
Храмы ўзляцелі!
І ўсё чалавецтва
Раз-пораз паглядвае ў неба,
Дзе лётаюць храмы,
Пазвоньваючы ў званы,
Прычашчаючы зоркі,
Прымяраючы месяц
На вострыя спічакі,
І дзіўна – усім даспадобы
Той экуменічны палёт.

***

Бог пайшоў,
І чаечае пер'е
Забяліла сінюю ваду.
На душы бязмоўе і безвер'е –
Як я следам гэтакі пайду?

Госпадзе, адчайны і далёкі,
Берагі ў тумане не відны.
І нікога – чайкі ды аблокі,
Нібы мы над безданню адны.

Бог ішоў, да неба датыкаўся,
І ці бачыў хто, апроч мяне,
Што і Ён аб хвалі спатыкаўся,
Што і ён блукаў у тумане?..

ХРЫШЧЭННЕ

Па-над язычніцкай дуброваю
Навісла сонца булава.
Я ўсё, я ўсё табе дароўваю
За сузіранне хараства.

У доўгі дзень, імгненні, звіцеся!
Раскінеш рукі на вадзе –
І ўсё паганства прападзе:
Ты – як нацельны крыжык Свіцязі!

ЛІСТ У РЭДАКЦЫЮ

Спадар рэдактар, памагай вам Божа!
Паэзія – як той куслівы шэршань:
утне, і зразу пішуцца нам вершы.
Наогул, кожны піша так, як можа.
Спадар рэдактар, памагай вам Божа.

У Кракаў восень завітала ў госці,
зямля ў лісці – як чарапахі панцыр.
Зірнеш – займае дух ад прыгажосці,
і не ўтрываеш, і ідзеш на шпацыр.
А кожны шпацыруе так, як можа.
Спадар рэдактар, памагай вам Божа.

А ці бывае ў сэрцы смутак горкі?
Хіба маленькі, як на небе зоркі.
А што турбуе, што вярэдзіць раны?
Занадта я ў свет гэты закаханы.
А чалавек кахае так, як можа.
Спадар рэдактар, памагай вам Божа.

Калі ж раптоўна здарацца памінкі,
і ўтопіць пані смерць у чорным трунку

мае ўсе вершы, скрыпкі і катрынкі,
букеты кветак, любых пацалункі, –
па мне не плачце, плач не дапаможа.
Спадар рэдактар, памагай вам Божа.

І ўсё ж шкада. Душа не хоча ў неба.
Верш дапісаў я са слязою ў воку.
А можа, спрытнякі й на небе трэба –
і я анёлам палячу ў аблокі?
Што ж, чалавек лятае так, як можа.
Спадар рэдактар, памагай вам Божа.

АКСАНА СПРЫНЧАН

***

Туман увосень з водарам вясны…
Чаму б далей не жыць на свеце белым?..
Ды паміраюць у сяброў бацькі,
пад гэтым небам больш сябры не дзеці…
Баюся ім у вочы зазірнуць,
убачыць тое, што мяне чакае…
Сябры – не дзеці,
я ж – яшчэ дзіця,
хоць і ў тумане тлумнага пытання:
“Чаму б не жыць?..”
У водары вясны
гусцей туга апошняга туману…
……
Я запрашу гасцей…

***

Калі б не дрэвы
і неба,
не дарогі
і восень,
хто б слухаў,
як я
спяваю
без голасу,
слыху,
з душою?..

***

Шукаю сутву быцця
і сутву нябыту шукаю…
Каюся

і грашу…
Ды не каюся,
а хаваюся
ў пошуках,
пошуме,
полымі
іншай душы…
Як між быццём і нябытам
сутву сваю знайсці?
Як не пакінуць раны
на небе і на зямлі?..
Бо як да сутвы набліжуся –
у вырай нехта ляціць…

***

Ні дня без радка –
свайго ці чужога.
Многа ці мала
прашу ў Бога?
Многа ці мала
прашу?
Многа ці мала?
Многа…
…У Бога?!.

***

Жоўтае лісце
ў сажалцы замест жабак.
Вецер крумкае.

***

Зязюля села
ў рукі старой. Год назад
муж яе памёр.

***

Пара ад кавы
падымаецца ў неба;
хмарка цямнее.

***

Працягвае мне
далоні свае восень,
халодны поціск.

***

Жоўты ліст кладу
ў пажаўцелую кнігу.
Безназоўнае…

***

У кожнага верша,
напісанага мною –
свой твар.
Мае –
толькі зморшчынкі.

***

Стала часта паліваць кветкі,
выглядаючы цябе праз вакно.

Кветкі захлынуліся ад майго чакання.

Цяпер баюся глядзець
праз краты з мёртвых сцяблін…

***

Мама просіць:
–Напішы верш
пра чорнага бусла,
які прылятаў
у чацвер на Лысую Гару.
Ён чорны,
але грудка ў яго белая.
Ён прылятаў упершыню
альбо я ўпершыню
яго пабачыла…
Абураюся:
–Не пішу на замову!
А ўначы мне сніцца,
як над Лысай Гарою
кружляе бусел,
чорны, з белаю грудкаю.
Можа, ён кружляў упершыню,
а мо я першы раз
не забылася на сон,
у якім прашу:
–Мама, дабраславі
на верш
пра чорнага бусла.

***

Спарахнеў журавель
з калодзежа каля дзедавай хаты,
дзе даўно ніхто не жыве…
–Журавелю мой!
Не набраць без цябе мне вады,
толькі крыкнуць,
як у маленстве магу
ў глыбокі калодзеж,
можа быць, А,
можа быць, У.

І пачуць, як адгукаецца
Вечнасць.

***

Ты падаеш надзею мне,
а жабраку –
рубель апошні…
Ды не глядзіш
у нашы вочы…

***

Разнасцежаныя дзверы царквы,
ніхто не заходзіць…
І я праязджаю міма
і толькі шапчу: “Злітуйся, Божа…”
Нібыта з малітвы, словы кіроўцы:
“Плошча Свабоды”.
Дзверы адчыняюцца,
ніхто не выходзіць.

АНАТОЛЬ СЫС

***

Як на зорках, па расе
твой апошні шлях праляжа.
Памірай, а жыта сей.
Рунь пра сейбіта раскажа.

АДВЕЧНЫМ ШЛЯХАМ

вырасце трава
і траву адшукае раса

вырасцем мы
і нас адшукаюць слёзы
цярновыя і палыновыя
самотныя і радасныя
цёплыя і сцюдзёныя

і праз слёзы мы ўбачым свет
белы і чорны
зямны і нябесны
шчаслівы і пякельны

але вырасце зноўку трава
і траву адшукае раса

і вырастуць нашы дзеці

***

"Каб ты каменем стаў"…
І я стаў…
сярод поля.
Ані жыта засеяць, ані пожні ўзараць.
Разам з гневам ўва мне скамянела патоля –
ацяжелых вачэй на людзей не падняць.

І калі б я заплакаў – паўпіваліся б слёзы
скамянелым струпіннем у шчокі мае,
толькі я не заплачу, бо рана ці позна:
“Каб ты здраднікам стаў!” –
хтосьці зноў пракляне.

***

Карміў з рукі, і нават пасля ката,
даваў лізаць ім на кайданах кроў,
а сам
паглядам пілаваў на вокнах краты.

Ён ненавідзеў гэтых пацукоў,
калі ішоў чарговы раз да ката,
за тое, што лізалі яго кроў
і пільнавалі ад пагляду краты.

Ён ненавідзеў і любіў сяброў,
што прадалі яго за срэбнік кату.
Гаіла сонца прамянямі кроў
і пілавала прамянямі краты.

***

Без мяне будуць жаць
і губляць з пераспелых калоссяў
залатыя зярняты
на Белую нашу зямлю,

птушкі іх падбяруць
як падвязку за жніўныя песні,
хто ў крыле, а хто ў дзюбе
у гнёзды свае прынясуць.
Без мяне прарастуць
у зямлю жаўруковыя гнёзды,
і, шануючы звычай,
іх жнеі сярпом абмінуць.

РАМАН ТАРМОЛА-МІРСКІ

***

То новы завет, то стары
У штучна прыдуманай гонцы
Даруюць нам правадыры,
Каб сонечна бліснуць пад сонцам.

Ім цяжка паверыць у факт,
Што памяці нашай закладкі
Ці смерць паднясуць,
ці інфаркт
Для новага ў свеце парадку,
Што зноўку па крузе ўсё тым
Закруціцца калясніца
І з'ява ўсё тая ж прысніцца
І сённяшнім і былым.

АДЗІНОТА

Ваша вялікасць,
мая Адзінота,
Можна, я сябра сабе завяду,
Каб не шаптацца мне з вамі употай
Ноччу,
як ціша прыносіць жуду.
Я засядзеўся ва ўласным акопе
З вечным памерам –
чатыры на два,
Так незнаёмым у цеснай Еўропе,
Дзе не буяе трава-мурава.
Што ж маўчыцё? Вінаваты – пакрыўдзіў...

Ноч скаратаем ізноў удваіх.
Месяц на небе не выключыць відзік.
Гоман сузор'яў
уловіць мой слых.
Зноў абыду я
Сусвету абшары
І зразумею,
што нават між хмар
Жыць з Адзінотай – не божая кара,
Ваша вялікасць,
а божы дар.

***

Мы згубілі спраў вялікіх сэнс,
Лоб разбіўшы аж аб іх нязбытнасць,
І не даём і грошыка за бітых,
Тры сасны для нас – ого ўжо лес.

Хто толькі наперад нас не вёў!
Што толькі ўжо нас не павучала!
Карабель жа – ля таго ж прычала
З грузам тых жа перспектыў і слоў.

ПРЫКМЕТЫ ЧАСУ

Пра душ перасяленне
Чутно з усіх бакоў,
Паўсюдныя памкненні
Не зайцам быць – ваўком.

Абрыдла жыццьму зайцам,
Жальбу штодня чакаць.
Усе жадаюць гнацца,
Ніхто – каб уцякаць.

Пайшло ў нас пагалоўе
Найбольш ваўкоў-людзей.
Сказаць бы: "На здароўе!" –
Ды страшыць новы дзень.

***

Нам спатрэбілася
мільён год,
Каб аднойчы
стаць
Чалавекам.
Кажуць,
зараз нам хопіць веку
Для таго,
каб спляжыць свой род.

***

Пішыце па начах… У цемры ночы
Праменьчык думкі лепей выглядаць,
З падскокам глыбіню не пераскочыш
І болей бачна дзённая жуда…

Пішыце ў часе болю і пакуты,
І вам не пагражае гладкапіс:
На вагах лёсу кожная мінута,
А не ваганне проста ўверх-уніз.

***

Мая ўлада ўся пры мне,
Бо не так званага народа
Абраннік я – самой прыроды,
З якой Бог толькі нараўне.
І хто б абранніцтвам сваім
Ні выхваляўся, горда ахаў –

Ён усяго часовы хахаль
Для ўсіх, хто захапіўся ім.
Пакуль пры ўладзе уладар,
І клічнікі ў яго падпоркі!
Але скаціўся толькі з горкі –
І ўжо аглухлы ён званар.
Прырода рук не падала –
Няма за што яму ўчапіцца…
…І новы ідал ці макрыца
Паўзе да ўладнага стала.

ПАЛЫН

Дарма цябе абгаварылі,
Бо з гаркаватым пахам ты,
Я на тваім замглёным крыллі
Гатоў праспаць да яснаты.

Ты неразгадная загадка
Чыйгосьці горкага жыцця,
Што не ўзрасло на роўных градках,
І лёс яго мяне працяў.

Ля ганка спарахнелай хаты
Як буйна ты ў цішы расцвіў!
І ты зусім не вінаваты,
Што хату раз'ядае цвіль.

І зноўку думкі развярэдзіў
Ты, адшчапенец паміж траў,
Няма такіх на свеце спраў,
Каб дзеля іх цябе не згледзець.

Між разнатраўя-разналюддзя
Ты одум і майго быцця.
Не ведаю, што з намі будзе,
Ды ведаю, што ёсць працяг

Любое кволае былінкі,
І мне яна
чым не сястра:
Адной мы ўскормлены скарынкай
Зямлі… Для моцнасці нутра.

Куды б ні скіраваў я крокі,
Упруся ўрэшце у пагост.
І мой палын замглёнавокі
Прыпыніць недзе ўласны рост…

***

Што ні ствары –
ад усяго эрзацам
Сягоння патыхае… Адтаго
Маўклівасцю
найлепш
падперазацца,
Не бачыць ні чужога… Ні свайго…
І даць угаварыць
сябе самога,
Што ім,
нашчадкам,
лепш за ўсіх відаць,
Якога з неба скідваць зноўку Бога,
Якому Богу
лесвіцу падаць.

ТАІСА ТРАФІМАВА

ВЯЧЭРНІ ЭСКІЗ

Зноў па лёсе маім ты прайшоў,
Ці то я па тваім праляцела.
Электрычка змяёй прашыпела.
Светлы дзень у нябыт адышоў…

ВОСЕНЬСКАЯ АКВАРЭЛЬ

Лістапад, ліставей, лістабой
Падарыў мне сустрэчу з табой,
Запрасіў нас на восеньскі баль,
Нібы мудры і казачны бай!

Ліставей, лістабой, лістапад…
Нашапчу табе слоў неўпапад,
Сваіх крылаў пяшчоту аддам,
Наўздагон усміхнуся вятрам.

Лістабой, лістапад, ліставей
З дрэў апошні лісток абарве.
Залатыя кусты дагараць, –
Будзе май нашу песню спяваць…

…Ліставір, ліставей, лістабой
Нам падорыць яшчэ сэрцабой…

АКВАРЭЛЬ

Я блакітнай сіняй птушкаю спяваць хацела
У нашым садзе пад тваім акном.
Сляпая хмара раптам наляцела
І змыла мары праліўным дажджом…

ТРЫЯЛЕТ

Мы расставаліся ў дзень вясновы –
Той дзіўны міг забыць я не магу!
Стаялі мы ў квяцістым мурагу…
Мы расставаліся ў дзень вясновы.
Ты прашаптаў мне велічныя словы,
Я тыя словы ў сэрцы берагу.
Мы расставаліся ў дзень вясновы –
Той дзіўны міг забыць я не магу.

ЧЫСТАЯ КРЫНІЦА

Паводле народнага

Цячэ вада быстрая,
Цячэ вада быстрая,
Яна сцёку не мае,
Яна сцёку не мае –
Сама сабе
дарогу пракладае.
Там сядзелі два галубкі,
Любаваліся, углядаліся,
Белымі крыламі
абніmаліся.
Праляцелі тыя гады,
Зноў сустрэліся ля вады.
... Як раней – ты кахаеш,
…Як раней – я кахаю,
Як далей жыць –
ні ты, ні я не знаем…
Часцей, любы, прыходзь сюды,
Пагаворым каля вады.
Дзе стаяў над вадзіцай
Галубок з галубіцай,
Працякае цяпер
чыстая крыніца.

ВІТА ЧАКУР

***

Адкрываю вочы,
Зачыняю дзверы.
Немагчыма крочыць
Па жыцці без веры.
Веры і надзеі
У шчасці існаванне,
Нават чарадзеі
Вераць ў крыжаванне.
Бо душа шукае
Дзесь падтрымку збоку,
А бяда якая,
Дык гаворыць з Богам.
Бог дабра і жалю,
Вытрымкі, любові,
Што не хоча болю,
І пра гэта мовіць.

***

Доўга табе глядзела я ў вочы,
Але ў іх цёмна, нібыта ў ночы.
Не бачыш ты сваёй сцяжынкі.
І на вачах ізноў слязінкі.
Падаў сваю камусьці руку,
Ды павялі цябе на муку,
А ты ішоў, але не ведаў,
Што давядуць цябе да бедаў.
А што рабіць яму, сляпому,
Каму ж даверыцца? – Нікому,
Нікому, акрамя сябе,
Душы, што ў вечнай барацьбе.

***

Цёмна. Страшна. Цішыня.
Я вяду свайго каня.
З кожным часам ён расце,
Белы – быццам у фаце,
Сярод жудасных начэй
Ззяе свет яго вачэй.
Ён змагае жаху здань,
Мне гаворыць "Толькі глянь –
Гэты страх – фантазій плод,
Што сціскае ўвесь народ.
Стань прад ім у поўны рост,
І схапі яго за хвост,
На хаду хутчэй скакні.
Едзь на мужнасці кані".

***

Чую гоман, чую крокі
І гляджу – хто там такі?
Кажуць: "Людзі, мы прарокі,
Што змяняюць ход ракі,
У якой, магчыма, ўсе мы
Плешчымся са дня ў дзень,
І рашаем тэарэмы,
Як не стаць з усімі ў цень!"
Ўсё жывое стала цьмяна,
Невядома, хто ідзе.
Ўсё заблыталася ў пана
Жорсткай, гідкай барадзе.

***

Сустрэча. Шчырае прызнанне.
Крадзецца дзесьці тут каханне.
І два бакі яго ідуць,
Сваю кудзель яны прадуць.

Розум абвеялі і сэрца.
Пачуццям адчынілі дзверцы,
Пусцілі ў цудоўны сад,
Дзе кветкі, шчасце, вінаград.
Але і тут змяя спакусы,
І яблык закранулі вусны,
Той яблык, што чапаць не трэба,
І зноў памылка, зноў, о неба!..
Дакуль жыве той чалавека,
Не разумее, што калечыць,
Калечыць ён сваё каханне,
Калі кранае плод карання.

ПАЛЯЎНІЧАЯ

Чуваць званочкі,
І птушкі зноў не ў чарадзе.
Ды што такое?
Хто іх гоніць?
А! Паляўнічая ідзе.
Бывае, што яе гукаем,
Бывае, з'явіцца не ў час.
Заўсёды шнырае, шукае
Здабычу – гэта значыць, вас.
Яна нікога не літуе,
Прасі яе, ці не прасі.
Маўчыць, а розум лямантуе,
А прыйдзе – сэрца аддасі.
І з мэтаю каранавання
Паўзе яна, як гідкі вуж.
Не дзеля славы паляванне,
А паляванне – дзеля душ.

АЛЕСЬ ЧОБАТ

ЧЫРВОНЫЯ МАКІ

Апошні май. Апошні год Расіі.
Пусты і сумны поўны макаў Крым.
Паэты паміраюць маладымі.
Гарыць агонь … На попел і на дым.

Але пазней аднекуль з дальніх хмараў
Праз пакаленні, войны, страшны час
Злятаюць словы ў сны да вечных мараў –
і гояць раны і ратуюць нас…

Апошнія цвітуць густыя макі.
Ты ходзіш там і ўсё глядзіш на свет,
але ў вачах – маленства, Гродна, маці.
Пара ісці … Пара да хат, Паэт.

ВІКТАР ШНІП

НЕБА

Неба гэта возера святла
На дне якога занесеная ветрам
Жоўтая лістота з райскага саду
У небе жыве Бог
Ён бачыць усё і ўсё чуе
Бо неба і ёсць Бог
Якія ля Млечнага шляху
Трымаюць кавярні і шынкі
У якіх душы летучы да Бога
Могуць паслухаць анёльскія песні
І канчаткова вырашыць
Дзе ім быць на зямлі ці на небе
Неба палохае сваёй глыбінёй
І я седзячы ля агню
Гляджу як ручаёк дыму
Імкнецца ў неба і там знікае
Забыўшыся пра тых
Хто яму даў жыццё.

ВАДА

Паміж спякотай і спякотай
як паміж берагамі
вада
вада ратуе ў час смагі
вада губіць у час патопу
вада гэта пекла
якога баіцца бруд
вада гэта рай

у які імкнуцца ўсе
І я стоячы на беразе ракі
гледзячы ўбок адкуль цячэ вада
нічога не бачу
акрамя вады
якая ратуе у час смагі
якая губіць у час патопу
якая ратуе
якая губіць

ДРЭВА

Дрэва трымаецца за зямлю
Дрэва трымае неба
Зямля забірае попел ад дрэва
А мне застаецца цяпло
А мне застаецца дрэва
Якое будзе труной
І ніхто не знае дзе тое дрэва
Але яно трымаецца за зямлю
Але яно трымае неба
І я іду да дрэва
І я губляюся сярод дрэў
І я знаходжу дрэва
Якое саграваe мяне
Пакуль я іду

ЗОРКА

Зорка заўсёды вышэй
Ідучы праз пустэльню
Вандроўнік глядзіць на яе
Вязень седзячы ў астрозе
І гледзячы праз краты
Па зорцы пазнае што ў свеце ноч
Зорка гэта свечка

У Храме сусвету
Запаленая самім Богам
Зорка гэта люстэрка
У якое глядзяцца анёлы
Рыхтуючыся апусціцца на зямлю
Зорка гэта ружа
Ля якой як матылі
Лётаюць людскія душы
І я гледзячы на зорку
У думках лячу да яе
А яна далёка як маё дзяцінства
А яна маўклівая як залатая рыба
Якая не імкнецца да сузор'я Рыб
А любіць адзіноту

СВЕЧКА

У свечкі мяккі характар
І светлая душа
Свечка ахвяруе сабой
І згараючы плача
Ад радасці і суму
Свечка гэта нож
Які лязом агню
Разразае цемру
Вызваляючы з яе мой пакой
У свечкі кароткае жыццё
Але яго хапае
Каб я палюбіў свечку

КОЛА

Па лугах і палях
Коціцца коціцца кола
Кола вырвалася на волю
І ўсяму здзіўляецца

О-О-О-О-О-О-О-О-О-О-О
Зайцы варачы піва
Па рэцэпту самога Караткевіча
Убачылі кола сталі ў яго пытацца
Ты хто абруч з нашай бочкі
Ці проста нуль
А кола зайцам адказала
Я і абруч з вашай бочкі
Я і нуль але нуль не абы-які
А ад самога мільёна
А вецер што ляцеў за колам
Зашумеў запыліў
Гэта маё кола я яго ўкраў
З карэты самай пекнай панны
А я ішоў па дарозе
І ўбачыўшы кола
Якое кацілася па палях і лугах
Пажадаў яму шчаслівай вандроўкі

МОСТ

На мост праз раку прыходзяць
Каб убачыць як цячэ час
Каб спазнаць незваротнасць і немінучасць
На мост праз раку прыходзяць
Каб утапіцца
Мост трымае рачныя берагі
Нібыта храм зямной расколіны
Не даючы ёй разрасціся
І раздзяліць мяне з табой
Мост злучае
Яго берагуць каб вярнуцца
Яго паляць каб застацца
Мост заўсёды самотны
Але ён весела рыпіць
Калі па ім едуць дамоў

Мост помніць усё і ўсіх
І яму не трэба напамінаць
Што на тым беразе маё дзяцінства
І колькі б я ні ішоў па мосце
Я ніколі не траплю назад
Мост кальцавая рыфма
Паміж двума радкамі берагоў
Якія створаны крыніцай
Якія нам чытаць і не перачытаць
Губляючыся ў прозе жыцця.

ЯЎГЕНІЯ ЯНІШЧЫЦ

Я ПАЧАКАЮ

Нічога не вяртаецца назад:
Ні гэты міг, ні гэты дзень, – я знаю.
Ты адыходзіш ціха ў снегапад,
А я люблю вясну. Я пачакаю.

Разрыў-трава. Нязбітая раса.
Халодны ветах блудзіць каля гаю.
І наша сцежка жытам прарасла.
А я люблю жніво. Я пачакаю.

Ідуць дажджы – хоць з хаты не вылазь,
Бяссоння год, як лён, перабіраю.
На туфельках, на белым плацці – гразь.
Я не люблю слаты. Я пачакаю.

ЯК НАЗЫВАЮЦЦА СЛЁЗЫ

Попел і чорныя цені майна.
Вые ў комінах скруха.
Як называюцца слёзы? –
Вайна.
Смерць.
Галадоўка.
Разруха.
Спее сусветнага жаху града.
Хто пазбірае каменне?
Як называюцца слёзы? –
Бяда.
Здрада.
Разрыў.
Адчужэнне.

Мілы, мы зналі кахання палын,
Трушчыць як сэрцы – самота.
Як называюцца слёзы? –
Святлынь.
Радасць.
Здзіўленне.
Пяшчота.
Крэўнасць зарук, нібы іскры з кастра ...
Свеце бянтэжны мой, дзе я?
Як называюцца слёзы? –
Сястра.
Маці.
Планета.
Надзея.

***

Слоў медзякі... Пачуццяў бранзалеткі...
Іграй, святло! Струмень, любові ток!
Душа, ты напрасілася ў паэткі?
Глыбей, з гадамі, чую твой аброк.

О ты, чаўночак сельскае хаціны,
Вяртай мяне ды на свае кругі!
Прайшлі вякі, баталіі, карціны...
Каму ж і чым не сплочаны даўгі?

На карце міру хто паставіць кропку –
Празорлівы палітык ці паэт?
Яшчэ не ўсе раскрыліся раскопкі
Загінуўшых ад хіжасці планет.

А свет ізноў – спакусы ды інтрыгі,
А свет ізноў на вастрыні падзей.
... Мае вярыгі – будучыя кнігі,
Я думаю пра вас, як пра людзей.

ЗОРНАЯ ПАЭМА

(урывак)

Круціцца, нібыта жорны, планета.
Смерці змяючай зацята пятля.
Плуг аратая і ліру паэта
Ты удзымі над сабою, зямля!

Крышыцца, нібыта жорны, планета,
Людства гудзе, нібы пчолы з вулля.
Покуль не чорныя воблакі – светла!
Светла, пакуль зелянее зямля.

.

Светла ад лотаці ў завадзі зброснелай.
Коні шукаюць ракі.
Крылы ў адных развінулі нябёсах
Ястрабы і жаўрукі.

Край нездарма сінявокім здаецца –
Сіне і светла душы.
Выпаўзлі з нораў на сонцы пагрэцца
Яшчары і мурашы.

Сонечна. Светлараскрылена. Весне.
Ранак. І ранне жыцця.
Чую! Не змоўкла радзімая песня –
Спеўна жанчына люляе дзіця.

Буслікаў светлых крыляе дружына.
Вецер гуллівы сядлае каня.
Да вадапою знаёмай сцяжынай
Ціха ласіха вядзе ласяня.

Мілы мой сын, залатая малеча, –
Почыркам ясным пішы!
Сілай адной знітаваны навечна
Прашчуры і мурашы.

НА ФРАНЦУЗСКАЙ

Notice du traducteur

J'ai fait connaissance de la poésie bélarusse il y a quelques années à Rakoutevchina (qui se trouve au milieu du pittoresque département Maladzetchna de la région de Minsk) pendant les "Journées de Poésie", organisées avec enthousiasme par les collaborateurs du musée littéraire de Maxime Bagdanovitch. Le sentiment passionné à l'égard de la langue maternelle de tous ceux qui y participaient, leur amour de la Patrie, leur liaison ininterrompue avec leurs sources, leur admiration devant le talent poétique de Maxime Bagdanovitch m'ont frappée d'emblée.

A une des conférences poétiques et scientifiques au musée j'ai appris que les vers de ce poète avaient été traduits en anglais. Pourquoi pas en français? J'ai pris parti de m'y essayer. Grand fut mon étonnement de voir qu'en traduisant mot à mot les vers bélarusses en une langue romaine qui est loin d'être de la même famille on trouve aisément des rimes.

Plus tard le poète Siarguey Paniznik m'a poussée à poursuivre le travail en me priant de traduire le livre "Ksty" par Rygor Baradouline désigné pour le Prix Nobel. Depuis Siarguey Stiapanovitch m'envoie les recueils de différents auteurs de sa propre bibliothèque. Je remercie tous les poètes qui me font présents de leurs œuvres. Chaque fois , en ouvrant un nouveau livre, je me réjouis: "Encore un poète qui a son visage à lui". Qu'il est profond le sens des "Offres" par Rygor Baradouline, faciles à rimer, étonnant par leur brièveté et leur amplitude:

Que la méchanceté ne devienne pas une profession,
De beaucoup d'autres nous sommes en possession.
Ou:
Je suis prisonnier du pays
Où ma mère brille comme une étoile
Au-dessus de mon lit.

J'ai le sentiment d'avoir acquis une grande honneur – avoir la possibilité de traduire une si haute poésie. Le nom de Vassil Vitka, par exemple, figure sur la Liste d'Honneur du conteur dannois. Avant d'avoir osé traduire un de ses contes poétiques j'ai prêté attention à l'ironie du "Repentir de Prométhée" qui avait volé pour nous, prisonniers de l'écran télé, le feu bleu:

Au moment de la création d'Adam
Tu n'avais aucun programme,
Pas d'expérience, pas de pratique,
De la Galaxie aucun dessin technique.

J'ai surtout aimé "Les frôlements" par Alesse Razanov que l'on rime facilement, même si dans l'orginal ce sont des vers blancs:

Dans le parc
On a coloré une pierre moussue,
Et des siècles sont morts dessus.

La poésie lyrique de toutes les poétesses bélarusses sans exceptions attire par sa sincérité, sa spontanéité:

Bien joyeux, nous nous promenons le matin,
L'oiseau chante son coucou en l'air.
Tes cinq doigts sont cinq éclairs,
De mon épaule enlève ta main.

On voudrait retenir et faire les siennes les lignes d'une autre poétesse bélarusse:

Tu exerceras un grand métier –
Tu vas garder mes nuits blanches.

Comme on sait le français est plus court que le russe, mais la langue bélarusse est plus courte que le français et, à mon avis, plus fine et expressive que le russe, ayant un charme particulier.

Poétesse de talent et traductrice Nina Matsiach qui vient de nous quitter avait brillamment traduit en bélarusse les poètes de la Pléiade. Il se peut que ces deux langues soient liées intérieurement. En tout cas le mécanisme de la traduction est très intéressant: on voit naître la répétition mélodieuse de syllabes absente dans l'original ("Je traduis le bruit de la pluie"), on peut trouver plusieurs synonymes pour un seul verbe ("Arrêtez l'instant"), ce qui rend encore plus dynamique le rythme rapide de ce vers... Il y a des rimes qui s'imposent. J'espère que les rossignoles bélarusses me pardonnent mon désir de leur faire apprendre la "Carmagnole".

Ce recueil ne prétend pas à la plénitude d'une antologie, le lecteur passera par certaines routes et sentiers pittoresques de la grande et belle forêt de la poésie bélarusse. Je suis sûre que tous ceux qui possèdent le français seront contents de découvrir la profondeur philosophique, le lyrisme sincère et peu ordinaire de la poésie contemporaine du pays peu connu dans le monde littéraire – du Bélarus.

Ces traductions ne seraient pas faites dans tout leur volume sans les consultations hautement professionnelles du poète-traducteur Ivan Boursav qui tient la rubrique "Deux siècles de la poésie bélarusse" dans le "Journal littérare" à Moscou.

L'énergique et infatiguable poétesse bélarusse Véra Boulanda a beaucoup travaillé pour que cette édition bilingue voie le jour.

Nina Debolskaya
Moscou, août 2011

VALIANTSINA AKSAK

UNE NUIT D'AUTOMNE A MINSK

Magie noire
des averses de pluie
sur les quais de la Seine,
mais je ne suis plus à Paris,
et la Seine ne me dit rien
aujourd'hui,
elle ne m'intéresse
nullement.
Je traverse les quais
de ma rivière à moi,
je sens son odeur.
Magie noire
des averses d'eau
sous les pinceaux
des impressionistes
d'autrefois.

UNE DALTONIENNE

Gris, gris,
tout gris
avance vers moi
mon pays
par delà le Boug,
par delà la frontière...
O mon Dieu,
gris, gris,
indiciblement gris...
Et le pays irisé

s'en ira de moi
jusqu'à la frontière
par delà ma rivière,
la Svislatch?

TRIANGLE

Deux poétesses
en même temps
adressent
leurs confessions
au même homme.
Poète lui-même
il revoit
tour à tour
leurs poèmes
d'amour.

DIALOGUE
AVEC UN ECRIVAIN POPULAIRE

— Pourquoi es-tu triste,
ma chérie,
tu as un célèbre mari...
— O mon très cher oncle Jean,
je n'ai jamais vu
votre femme
éclater d'un rire
aussi charmant.

ECLIPSE

Toi, tu es pareil
a ce Croissant insolent

qui a voulu
couvrir le Soleil
pour que dans cette éclipse
je croie
qu'il n'y a personne
dans mon ciel
sauf toi.

COMMENT ÇA SE FAIT?

Ça se fait comment
que tout ton corps
perd soudainement
toute pondérabilité,
et seul
l'attouchement de tes mains
refroidit en un moment
mon être brûlant.

PERSONNE...

Je sélectionne de belles fleurs,
mais personne ne vient admirer
leur étrangère beauté à son heure.

Je me fais de belles robes d'été,
mais personne ne vient admirer
la beauté de ma taille élancée.

Je cuis tous les jours des pâtés,
mais personne ne vient admirer
mon éternelle et cordiale hospitalité,

Seule ma mère avec mes grands-pères.

EDOUARD AKOULINE

LE SILENCE DE DIEU

Devant la porte de mon église
je coupe humblement mon téléphone
pour que sa vibration
ne trouble pas
le silence de Dieu,
ne rompe pas
l'harmonie solennelle de la Foi.

MADONE

Je crains de faire ton portrait:
tu es un mouvement sans fin.
D'envie le soleil s'obscurcit
devant la Madone de la Blanche Russie.
Je crains de faire ton portrait,
je bois des yeux ton mouvement...
Les Madones de Rome sont rien
devant la Nôtre aux traits vivants!

LE POMMIER

Dans l'âme du pommier – une blessure.
Quand le rossignol le trahit –
la brume revient au pays
pour l'enterrement de l'Amour...

L'arbre déplore ses fruits,
ses larmes dans le ciel fuient.

***
Le mois de décembre. Une brume...
Une sorcellerie...
Une allucination,
une solitude?
La neige, elle ne l'a pas offensée.
Mais elle était triste comme moi.
Elle marchait à l'aventure,
les saisons, elle les a confondues ...
De te voir, brume, je suis content –
tu partages mon isolement.

UN SOIR

Une vitre froide glacée.
Un vin âcre et chaud.
La coupe brille à la main
comme un tube à néon.
Un garçon-pingouin
additonne lentement –
se pavane fièrement.
Portant des fichus
comme s'ils allaient se suicider
les gens se pressent dans la rue.

MUSIQUE

I.
Par un beau jour plus tard
en nous sonnera la mémoire
comme un écho
plus d'une fois,
deux fois,
trois fois...
Les larmes ne sont pas dignes de notre visage.

Il faut savoir plaindre –
même de douleur et de dommage.
La beauté ne disparaîtra pas –
l'invincible mutilés nous rendra.

II.
Dans la forêt de bougies – un brouillard chaud...
L'orgue s'en va dans l'éternité pareil à un canot...

JARDIN ENSAUVAGE

Le jardin ensauvagé comme une tribu de Juifs
au mépris de la Cabale d'automne
est allé dans le monde comme dans le vide
portant au front sa couronne.

Regardant le vaste espace d'un œil absent,
sondant la terre par leurs racines
à travers l'automne les pommiers cheminent
en pèlerins
semant des constellations de pommes fines.

A la limite de la longueur insensée
ayant attrapé de Bethléem sa fumée
trois fois le jardin ensauvagé sur la route
s'est penché et il est devenu doré.

LE COUCHER

Pour y aller – pas de visas.
La cigogne y vole par en bas.
Sous son aile triste pendante,
sur des collines brûlées
une bardane s'est desséchée.

La nuque chauve du soleil
se cache dans les cendres chaudes
étoilées.

CELA NE VA PAS

Quelque chose ne va pas chez les gens...
On détruit un temple - on en fait un moulin.
Depuis sans pain est le soir,
Le jour est sans espoir.

UNE DEMANDE

O Leviathan,
roi sous-marin,
muet surveillant de l'océan,
avale mon rêve,
puisque moi-même je vis
dans une duperie.
Avale mon rêve
et va au fond
comme une profondeur
parmi ses soeurs,
endors-toi pour l'éternité,
alors mon rêve
va me quitter,
mon rêve où je suis solitaire
dans les ténèbres
et ces ténèbres sont
le sein de la mère
qui n'est pas la mienne
et qui ne veut pas que je vienne...
Et je vis sans être né
seul au fond de l'univers,
je pleure,

je flotte,
comme Noé
ayant perdu son but dans la mer...
O Leviathan,
roi sous-marin,
avale mon rêve
et disparais,
à tout jamais.

ENTRE

Comme une meule
l'Univers
va moudre tous
en poussière.
L'Univers est une meule...
Dieu - meunier est seul,
toujours seul
entre l'éternité
et une profonde douleur.

UNE PROMESSE

Un jour l'Eternité va s'ouvrir
entre les berges de la vie,
je serai le premier
qui sautera aux yeux de mon pays.
Je l'aime tellement
que sur la croix de sapin,
du fond du tertre funéraire,
du fond du silence d'au-delà
je pleurerai comme une prière
par mon âme trois mots clairs:
Oiseau de contes, Poésie, Mère –
j'ai vécu pour cela...

MAXIME BAGDANOVITCH

***

Regarde tout autour –
le monde habituel
est multicolore et miraculeux
A. Fet

Salut à toi, vie en liberté!
Au-dessus de ma tête – une voûte de chênes,
A travers leur feuillage on voit le ciel, des montées
Et la plaine.
L'or des clairières est caché
Sous les haillons des ombres noires;
Il brille plus fort par des trous détachés
Le soir.
Quand l'eau deviendra sombre
Les lueurs du soleil couchant seront belles,
Se couvrira d'aiguilles argentées sans nombre
Le ciel.
D'amour envers l'obscurité et la lumière
Mon cœur est plein,
Le jour qui doit naître m'est aussi cher
Que le jour éteint.

***

Aux yeux bleu foncé
Doucement passait
La nuit touchant l'herbe des champs.
Rare et transparent flottait le brouillard
Disparaissant dans le noir

Comme la fumée d'encensoir.
En ranimant la profondeur des cieux
Regardaient à travers les nuages ténébreux
Les couronnes des étoiles vacillantes.
Des sauterelles tintaient sèchement,
Coulaient lentement
Les eaux du fleuve sombre comme un miroir.
Tombait la rosée du soir.
Les perles des étincelles jaunes et rouges
Se sont allumées dans les clairières.
C'est l'heure de dire ses prières
Au-dessus des tombeaux des jours
Passés en vain pour toujours.

RONDO

La nuit a offert une broderie
De belles étoiles au firmament.
L'eau des lacs, des marais, des étangs
L'a répétée dans ses rides.

Le cœur de grenouille chante la beauté
Que la boue des flaques a présentée,
Et à travers les ténèbres d'un vaste espace
Elle a embelli la fine et chaste
Broderie.

On entend dans les champs et les forêts
Les crapeaux maudire le soleil
Qui cache les étoiles dans la journée,
Mais on ne les entend pas par-ci
Où une main a travaillé une fine
Broderie.

***

Dans le ciel – près d'une nuée d'orage – une nuée légère,
Rougissant de chaleur et de confusion elles vont de pair,
Voulant se réunir pour devenir une nuée puissante,
Mais un vent inattendu met en lambeaux les malchanceuses
passantes.

L'une d'elle a pleuré au-dessus de la terre d'une pluie fine,
L'autre a tonné pour appeler sa malheureuse copine,
Toutes les deux elles se sont écoulées sans se connaître
En écoutant rire de leur mort le vent qui venait de naître.

OCTAVE

Comme un réactif puissant qui fait renaître
Une série de mots invisibles autrefois
Entre les lignes d'une ancienne lettre –
L'obscurité inonde vert, comme une glace,
le firmament froid,
Et à travers la brume elle fait paraître
La poussière argentée des astres une fois.
Salut, mes bien-aimés! Brillez plus fort,
De la beauté des cieux parlez au cœur!

LES TISSEUSES DE SLOUTSK

De leurs maisons, de leurs champs
On a pris ces femmes malheureuses
Pour faire d'elles des tisseuses
A la cour d'un riche pane*.
Le matin et sous les étoiles,
Oubliant leurs rêves de jeunesse,
Elles tissent de larges toiles
Aux arabesques de Perse.
Derrière le mur rient les champs,
Le ciel brille à la fenêtre –

Leurs pensées volent furtivement
Là où le printemps vient de naître,
Où au loin brillent des blés,
Où sous le ciel fleurissent des bleuets,
Où l'argent froid du fleuve serpente
Au clair de Lune entre les pentes.
Le contour de la forêt s'obscurcit...
Et la main oublieuse tisse
Au lieu d'un dessin perse
Un bleuet aux palpitants cils.

---

*En Pologne – propriétaire, petit seigneur, hobereau.

***

Hier soir le bonheur a paru timidement,
Mes pensées lugubres ont disparu comme en rêve.
Le cœur souffrait et comment!
La joie serrait mon âme sans trêve.

Ma vie d'aujourd'hui est un vent de mai.
J'ouvre un livre mais je ne peux rien voir.
Comment se fait-il que je t'ai aimée?
Qu'est-ce que j'en sais? Et pourquoi savoir?

***

Ne chante pas, mon coucou gris,
Dans les pins ne lance pas ton cri;
Même si tu dis que je vivrai à l'aise
Il vaut mieux que tu te taises.
Mon cœur me dit une autre fortune,
Emplit mon âme d'amertume.
Il indique d'une voix brève et ferme
L'approche prématurée de mon terme.
C'est à cette heure que tu viendras,
Au-dessus de ma tombe tu chanteras .

***

Tout passe – des joies, des chagrins,
Mais de ton image je me souviendrai, –
De tes sourcils foncés, de tes mains,
De ta tête d'or que traverse une raie.

SKIRPOUSSIA

Notre Skirpoussia est allée au bazar
Pour voir s'il y a un canard,
Ou une corneille, ou un grand duc.
Il se peut que notre Skirpoussia
soit de santé caduque.
Elle a vendu son coursier
Pour acheter un canard huppé,
Jeune, beau, bien peigné,
Bien fait, vachement tourné.
Depuis qu'elle l'a pris
Elle n'a que des soucis:
Le canard se lave le matin,
Regarde tout autour, le malin,
Il observe tout le jardin
Afin de découvrir une cane
dans un coin.
Le canard c'est notre Jean,
Il embrasse la petite Jeanne.

TRIOLET

La jeune beauté, Triolet.
K. Fofanov

Comme un oiseau dans les roseaux
Ma pensée est passée en coup de vent,
Elle a disparu immédiatement
Comme un oiseau dans les roseaux.
Elle a troublé mon pauvre âme

Qui ce refrain depuis entame:
"Comme un oiseau dans les roseaux
Ma pensée est passée en coup de vent".

TRIOLET

Un jour j'ai regardé le soleil,
Le soleil m'a ébloui.
Je m'en fiche de l'éternelle nuit,
Un jour j'ai regardé le soleil.
Que le monde de moi rie.
Là voilà ma repartie:
Un jour j'ai regardé le soleil,
Le soleil m'a ébloui.

MON ÂME

Mon âme est un épervier sauvage
Qui voudrait partir pour d'autres rivages.
Elle attrape les cris des oiselets, —
Mon âme est un sauvage épervier.
Les ayant entendus elle surmonte les sommets,
Elle sort de son profond sommeil.
Mon âme est un épervier sauvage
Qui voudrait partir pour d'autres rivages.

LE ROI DES SERPENTS

Il fait sombre. Des pins. Des sapins.
Je vois ma mort qui vient...
Brûle le soleil couchant
Dans les airs sans fin.
On a peur de mourir la nuit.
L'herbe fait du bruit.
Contre un arbre se bat un pivert,
Une chouette vole de travers.

Si je meurs — des couches d'argile
Ma poitrine écraseront. Ma tête fragile
Se lèvera pour voir l'horizon,
Pour mourir après sans façons.

Ma couronne tombera, roulera,
Dans la mousse d'or brillera.
Une taupe noire ma tombe creusera,
Un vent sourd très haut soupira.

Le croissant luira d'argent,
Etincellera la rosée des champs...
Brûle le soleil couchant
Dans les airs sans fin.

LE GRAND DUC

Ses yeux s'illuminent de sang,
Part au loin
Du sombre sapin un son triste et rieur
Qui résonne largement
Et que l'écho criard répète avec stupeur.
Tu attends la fin de la nuit.
Il te semble: se lève l'esprit de bois
Dont l'œil plein de sang luit,
Dont le rire sourd et fou s'accroît.

AUX BORDS D'UN LAC

Le soleil a glissé au bas d'une colline,
Le croissant blanc brille éploré,
Ayant jeté un coup d'œil aux étoiles divines
Il tire du lac des filets.
Les cheveux des ondines s'y sont emmêlés, –
Elles essayent de les en arracher;
La nuit flotte et apporte la rosée,
La nuit murmure aux ondines: "Dormez!"

A L'ETRANGER

Des fleurs s'épanouissent autour de moi,
Je rôde permi elles triste et solitaire.
Tout à coup de loin je vois
Un bleuet m'envoyer un signe salutaire.
"Bonjour, mon compatriote!"
A peine visible dans la plaine,
Mélancoliquement il me chuchote:
"Souvenons-nous, mon ami,
Dans ce pays fleurissant
De notre pauvre patrie lointaine".

LA NUIT

Dans le ciel, sur la terre et au cœur
Tout était calme.
La nuit couvrait d'obscurité
Le pays natal.
On voyait briller les étoiles
Et le croissant a enlevé son voile,
Il a inondé d'argent
La forêt et les champs.
Tout dormait,
Seuls les bouleaux chuchotaient
Les trembles chahutaient,
Les épis se balançaient
Et touchaient au sol.
Tout était calme
Dans le ciel, sur la terre et au cœur.

MES CHANSONS

I

Si une grande tristesse tourmente mon âme,
Si je regrette mes jours passés en vain,

C'est tout bas, doucement, je les entame,
Mes chansons au malheureux refrain.
Elles se répandent et me confessent
En me faisant de gros reproches:
C'est toi qui as perdu ta jeunesse,
Tué ta vie, n'as pas aimé tes proches.

II

Quand je me rappelle mon pays natal
Dont je trouve le sort infernal,
Mon cœur se serre et j'entonne mon chant
Pour soulager mon âme, pour calmer mon sang.
Ma chanson barytonne haut,
Elle maudit la vie des paysans chaud.
Eux, les pauvres, traînent leurs chaînes lourdes.
La fortune à leurs plaintes est sourde.

***

O les lueurs du soleil couchant!
Des ténèbres épaisses couvrent les champs,
La chasuble noire cache la vallée,
La poussière lactée ensemence le ciel.
Le silence envahit mon âme.
Le poirier au bord de la route tremble souvent,
Sa couronne murmure sous le vent,
L'écho des cloches fond au loin,
Au-dessous d'une pierre une source ruisselle.
Les lueurs du soleil couchant, que vous êtes belles!

LA POURSUITE*

Une fois je sens dans mon cœur
Pour mon pays natal une grande peur –
Alors je me rappelle La Porte Sainte
Et les guerriers à cheval sans crainte.

Couverts d'une blanche écume
courent les chevaux,
Aspirant à voler, ralant de fatigue...
L'Ancienne Poursuite Lituanienne
N'est plus à stopper par aucune ligue.

Vous volez dans le pur lointain.
Des années sont derrière et devant.
Est-ce que vous poursuivez quelqu'un?
Où passent et où mènent vos chemins?

O mon pays! Ils sont à la poursuite
De tes enfants qui ont pris leur fuite,
Qui t'ont renié, oublié,
Ont trahi ou rendu captivé.

Frappez leurs cœurs, frappez les de vos épées,
Qu'ils ne deviennent pas à nous étrangers,
Qu'ils sentent comment le cœur
Souffre pour nos demeures...

O mon cher pays, Mère-Patrie!
Cette douleur ne s'apaisera pas...
Pardonne et reçois ton fils,
Permets-lui de mourir pour toi!...

Les chevaux volent, passent comme un trait,
L'arnachement d'argent au loin sonne...
L'Ancienne Poursuite Lituanienne
Ne sera arrêtée par personne.

---

* La Poursuite – les armoiries de la grande principauté de Lituanie qui figuraient à la Porte Sainte de Vilna (Vilnius) – sa capitale. C'est là que le Bélarus prend ses origines.

RAISSA BARAVIKOVA

DIX VERS DE HUITS LIGNES

1

Tout commençait d'une façon banale, –
deux jours de pluie sans arrêt.
Les gouttes d'eau sous un bruit infernal
devenaient folles de ce travail saisonnier.

Il était écrit sur une feuille de papier
que vous ne seriez pas chez vous ce soir,
mais il y avait une fenêtre dans l'atelier
qui permettait de vous y voir.

2

J'ai laissé le parapluie à la maison
comme si l'humidité n'avait pas à me déranger.
Les poètes écrivent souvent de longues chansons
là où il faut une brève simplicité.

Vous êtes comme eux? Répondez!
C'est par habitude que vous peignez la Vierge?
Aidez-moi d'enlever ma veste mouillée!
Pourquoi ne bougez-vous pas, mon cher Serge?

3

Une conception? Un rêve? Une trace?
La moitié de la vie est prise par ces contre et pour.
Mais qu'est ce qui vous opresse
si l'on montre tout sous le même jour?

Le jour est un escamoteur.
Ai-je frappé peu de sentiers?

A le chercher je suis partie de bonne heure, –
et j'ai perdu tout ce que j'avais.

4

Le crépuscule – le scintillement des feux –
n'est pas apte aux pensées harmonieuses.
Ce qui est pour les uns est merveilleux –
pour vous est une chose douteuse.

Comme le frère d'une sœur au caractère point doux
Vous êtes prêt à mélanger du sang et de l'encre noir,
"Le matin on est dégoûté de tout, – écrivez vous,
on voudrait s'endormir heureux le soir".

5

On aurait entendu soulever de l'eau...
J'ai été sous la pluie, sous le vent, dans les mares.
Sur ma robe de soie bleue
je vous ai apporté des roses, et non des nénuphars.

N'y touchez pas. On prend la soie
et l'on porte à la bouche son bord inégal,
d'autant plus que pour Celle qui est encadrée,
on le voit – tout cela est bien égal.

6

Vous êtes de ceux qui boivent jusqu'à la lie,
qui prennent une croûte de pain pour un gâteau.
Pour que je reste seule ici
faites quitter l'atelier les gens de trop.

Voilà un tableau – une ombre à peine visible,
je dirais – d'une bande de carnassiers,
mais c'est la Mémoire qui est à me suivre
nuit et jour par tous les faux sentiers.

7

Comprenez bien ma situation, –
les ondes font déborder la rivière.
Peut prendre feu le pont,
je suis de ce côté, de l'autre – vous, mon cher.

Ma solitude lui envoie comme serment
mes signes d'admiration, –
qu'il soit désiré et proche désespérément, –
gare à l'inondation.

8

Pour l'un – les richesses d'un visir
qui sont pour deux à partager,
un autre vit – le vent soupire –
bellement volé et délesté.

Vous n'avez pas à soupirer, Vous n'êtes pas un vent frais,
le barda est à moi – à ne pas lever la main.
Si vous n'en avez pas besoin –
vous n'avez qu'à le jeter dans la toile d'araignée.

9

Les grains de verre pâle des paroles allarmantes
embelliront les contes d'amour,
je voudrais vous donner les firmaments
qui n'ont pas encore fait leur jour.

Si le sort me refuse le pain
aux temps de durs changements,
que je ne lève pas au ciel les bras,
que je les tende à vos mains.

10

Par la misère on mesure le chemin,
on perd la tête dans les tournants,
et si vous me le croyez, –
devant le maleur la mort lâche pied.

Appelez-vous malheur, misère, —
aujourd'hui, demain et après
ne me permettra pas la terre
de ne pas vous rencontrer!

***

Chez moi reviens
de ton jardin.
(tableau par Micola Séliachtchouk)

Là, derrière mon jardin de pervanches
où poussent des herbes, des églantiers,
tu exerceras un grand métier, –
tu vas garder mes nuits blanches.

Une feuille tombera dans l'herbe folle,
brillera une goutte de rosée à l'épaule, –
je répondrai par la voix de flûte,
pour que tu ne languisses pas en route.

La rage de mon âme, je la passe à la parole,
je l'envoie sous ta protection,
de mon jardin qu'elle s'envole
comme un beau et léger papillon.

UN CERISIER ROUGE

Eve ne pleure plus, mort est Adam.
La vieille Marthe rêve du jardin d'Eden.
Chacun a son serpent vigilant,
ses tentations de l'arbre de la science.

Ce n'est point l'automne qui en habile maîtresse
des pièces de monnaie dans la rivière verse...
Sec, il n'en a que le nom – le cerisier,
sur la grand'route tel un sommeil inquiet.

Avec quelle force chaque branche
tend son fruit au soleil qui rit, –
un chétif enfant, une goutte de son sang,
comme le plus grand miracle de la vie.

A l'heure où la petite dort paisiblement
j'entends des sons dérobés: "Où? Quand?..."
De là où les cerises brûlent sous un feuillage las,
où les branches brillent sous des rayons bas.

Un reflet de soir n'est jamais de trop pour l'âme,
ni pour les bons, ni pour les méchants...
Il m'est facile d'observer le cerisier de loin,
j'ai peur de perdre mon ouïe à un moment.

***

Là où poussait une absinthe triste
il y a des eaux dégelées,
le rire affecté d'une actrice
et le cafard sous le toit plié.

Moi, tenant à la main une petite pierre,
je marche vers cette lumière,
je ne m'en fais qu'à ma tête:
faut-il que je la jette?

Le cœur sent que ce léger bruit
ne fera venir personne,
je ne serai pas blessée, je pardonne,
ni d'embrassements, ni de baisers
aucune envie.

Je prendrai pour une récompense chère,
s'il m'était permis,
d'échanger contre cette pâle lumière
toutes les années à venir...

***

Un vent froid ne secouera pas les arbres,
sous leur voûte on sent chuchoter d'autres paroles,
je respirais déjà tout mon calme,
mais Vous êtes venu telle une donnée folle.

Si cela m'était arrivé il y a trois ans,
j'aurais vécu une éclipce totale,
un écroulement...
La chute de feuilles inspirée est autour de moi!
Mais... la verve est tarie pour la première fois.

Dites-moi pourquoi a brillé une larme pure?!
Le visage s'est illuminé, la réalité perd son feu ...
Dans le regard bleu hasardeux
il y a trois cent diables contre Vous et pour !

***

Quand les arbres redeviendront verts,
les plantes auront leur couleur majeure,
le chef d'orchestre – le croissant d'une nuit claire –
invitera les rossignols chanter en cœur.

Pour le moment tout est peint en ochre gras,
les branches se sont rappelées leurs chagrins,
et la neige a laissé son autographe sous un banc
où le rayon n'a pas tendu son bras.

Le bourdonnement des abeilles, le chant,
l'épanouissement des fleurs, –
tout se répètera plusieurs fois,
et toi, des rendez-vous et des adieux initiateur,
tu dis: l'amour ne revient pas...

RYGOR BARADOULINE

TRISTE HUMEUR

Dans le silence du soir
Coule l'éternité,
Des feux blafards
Eclairent l'obscurité.
Est-ce l'ombre du Passé,
Ou mon Pressentiment?
Est-ce le corbeau qui pleure
Ou l'Ange qui descend?

LE PERE ET LES FILS

Un corbeau portait ses deux fils sur son dos.
Il demanda à l'un d'eux :
Me porteras-tu quand je serai vieux?
Le petit a croassé:
– Oui, mon père, au seul penser...
Le corbeau l'a jeté des cieux.
Il faut réfléchir avant de répondre.
Alors le père a interrogé le second:
– Dis,
M'apporteras-tu tes enfants
A temps?
– Père, c'est bien patent,
Tu es mon parent.
Dans leurs ailes
Tu réveilleras les airs.
Le corbeau l'a porté plus haut,

Pour marier la destinée ailée
Avec le ciel.

MEME EN ETE

Même en été
Il gèle à l'étranger.
Les tonnerres râlent
En appelant à la maison.
Le parler étranger
Rend muet l'homme.

***
Vingt siècles nous ont manqué
Pour comprendre pourquoi
Un jour
Dieu est venu sur terre
Et a envoyé son fils
A la croix.

Les loups
Devenus chiens
Sont prêts à se mordre.
Les méchants
Mettent des clous
Dans les mains
De Jésus.

L'âme compte sur le prodige.
Chacun est lié à son gage:
Thomas - au manque de foi,
Judas - à la trahison.
La peur croit
Qu'elle seule a raison...

COMME UNE SŒUR

Que de fois l'âme,
De nouveau terrestre,
Pour elle-même
Demande du temps.

Pour passer la nuit dans son corps
L'âme ses dettes lui rend.
Où que les étoiles volent
Elles n'oublient pas de la rappeler.

Les cieux font leur besogne,
Le sort traîne son chariot en sueur.
Les étoiles envoient une âme
Comme une sœur
Pour une autre sœur.

L'ARRIVAGE

A Guénadze Ravinsky

Dans un moulin en briques de silicate
On vide les restes.
Des étincelles blanches désertent
Les graines de froid couvertes.

On porte des sacs sur les charrettes
Comme des enfants endormis.
Le souffle de l'eau de vie
Arrête le décroissement
D'une triste bouteille verte.

Arrivage.
Poussière.
Humidité.

Bruit.
Le moulin à vie –
L'affolement.
Tu prends ta besace de tourments
En couvrant de poussière
L'aile de ton ange gardien.

Comme un meunier la cour sent la farine.
La toiture glousse comme une poule,
Le poulin à la calvitie blanche
Se régale de l'herbe fine.

AU BORD DE L'ETERNITE

En mémoire de Vassil Bykov

Le talent – la damnation
D'un démon peu commode.
Il faut faire un effort
Pour que l'âme soit chaude.

Le talent – une prison
D'où l'on ne peut disparaître.
C'est un jeune croissant
Derrière la grille d'une fenêtre.

Le talent – un ambon
Où l'on dit ses prières
Des journées passagères.
La vieillesse – l'abandon.

Le talent – un matinal sommeil
Dont le réveil
Ne se soucie pas du temps
Pendant que dure le travail.

MAIS PERSONNE

A la maison, mes beaux-pères,
Allons-y!
Les chevaux ont brouté l'ortie,
La paille, les chevaux l'ont mangée,
Près de la haie, ohé...
Chanson de noce

Les ténèbres viennent de manger
Toute la paille dorée.
Dans un silence profond
Une ortie sombre a poussé.
Dans ce monde
Chaque jour
Je perds de la chaleur.
Mais personne
N'aura moins froid ailleurs...

PROMPTEMENT

De tout temps
L'espace a manqué aux humains.
Ils ont violé le silence
De la forêt somnolente
En la rasant.
Ils ont posé des blocs de pierres
Au fond de leurs tanières.
Ils ont affranchi la forêt d'animaux sauvages,
Libéré les rivières des poissons qui nagent
Nettoyé la terre du gros bétail,
De menus oiseaux
Sans demander le consentement au travail
A leur Dieu.
La glèbe dont les champs abondants
Sont devenus terre où personne ne sème,
Ils la délivrent promptement
D'eux-mêmes.

***
Nous – ombres de la vérité
Que le Tout-Puissant
Nous a permis de goûter
Un moment.
Chacun passe sa vie –
Fuite
D'ombres et de lumières –
A sa manière.

Ou nous vivons,
Ou nous choyons notre crainte
Qui nous sert d'enceinte.
Ou nous mourons
Ou nous changeons de pays d'ombres
Sans nombre.

IL N'A PAS DE TERME

Affirmeront
Le mage et l'enchanteur
Le prix
De la tricherie.
Dira le farceur,
Taira le mime
La difficulté d'être soi-même.
De tout temps
Il n'a pas de terme
Le combat
Contre soi-même.

***
Les Spartiates allaient à la guerre,
Mettaient leurs armures,
Aiguisaient leurs glaives.
Un homme

Aux yeux de taupe
Parmi eux se lève.
— Où vas-tu? A la guerre?
Tu n'y serviras à rien! –
Le pauvre hère :
— C'est vrai.
Je n'y vois aucun profit.
Mais le glaive ennemi
Deviendra moins tranchant
En me touchant...
Les jours où les ténèbres
Pénètrent dans les cœurs,
Les jours où les épis de seigle
Se courbent de peur, –
Les poètes ouvrent leurs lèvres,
Et les prophètes
Vont à la mort!

LÀ

Je n'ai jamais quitté
La maison de mon père.
Depuis de longs hivers
Les carillons des fils gelés
Entraînent ma tristesse.
Dans le doux silence
Les jours se pressent.
Là seulement
Où l'âme se repose la nuit
Et se réveille le matin
Je vis.

OU UN AN

De sept jours
Où Dieu a créé le monde,

Chacun a-t-il duré
Un siècle ou un an?
Et la lumière
Du bord du précipice
S'est écriée:
Assez de s'éteindre!..
La lumière a décidé
D'attraper son ombre
Et de comprendre
A l'aube:
Le jour du Dernier Jugement,
Le premier jour et le dernier,
Va-t-il durer
Un siècle ou un an ?

QU'EST-CE QUI?

Qu'est-ce qui est plus vieux,
La pensée ou la parole?
Qu'est-ce qui est plus sincère?
Donner la réponse peuvent,
Pourront les ténèbres noires séculaires
Qui s'éteignaient lentement
Pendant qu'ils luttaient
Contre la clarté
Depuis l'éternité.
La tristesse appelait la parole,
Et le son a poussé
Sur une lisière céleste.
La parole est tombée de la main de Dieu.

Ce n'est pas par hasard
Que la parole s'est enflammée.
Elle a donné au monde de la lumière.
Premièrement Dieu a conçu la parole.
La parole en était le témoin oculaire.

DIEU SAIT

Dieu sait
Quelle lumière nous envoyer
Pour que nous puissions
Le défigurer,
Notre profit
De Lui tirer,
Tout simplement
Le rendre humain.
Nous croyons
Que le temps marche sur nos talons,
Perdons notre voix
D'une vague joie,
Ne sachant vivre comment
Nous apprenons l'art
De nous nuire continuellement.

LA SAVEUR

La meilleure saveur
C'est vivre,
Saluer le jour
Comme un nouveau-né,
Le foin du passé faner,
Se réjouir de voir le lointain,
Ce qui est près
Ne pas voir clairement
Comme ses propres défauts,
Sortir le plus tôt
A la rencontre avec celle
Qui te tend la main
A la croisée des chemins.
Comprendre
Que tu n'apprivoiseras pas le sort.
Voir que toi-même n'es qu'un décor.

Commencer à compter le reste
Dans ta bague à tabac
Et dans le calendrier d'en bas.

L'UNIQUE TRACE DANS LE CIEL...

Nur eine Spur im Himmel

Nous – signes de ponctuation
Dans le Livre Eternel de l'Univers.
Dieu nous envoie le sort.
On nous élève ou abaisse sur terre.
Personne encore
N'a dépassé son sort.

L'arbre humain saisit par ses racines
Le souvenir du matin.
La terre égale les amis et les ennemis.
Elle berce le temps.

L'arc-en-ciel ne fléchira pas
Sous le fardeau des seaux
Remplis de silence.
Nous, créateurs de vanité sur terre,
Nous laissons dans le ciel
L'unique trace
Qui dira à la mort
Où notre mémoire
Est devenue aurore.

***
Au-dessus de la tombe de ma mère
Un cerisier brille
Pareil à l'aurore automnale.
De souvenirs l'absinthe est amère.
Se mettent à parler les pierres.

TA MAISON

Ecrire un vers – construire une maison:
Mettre le toit, daller le plancher,
Tailler les rondins à vive arrête:
Que sur la route donnent les fenêtres.
Le lecteur doit se faire à ce vers.
La maison à laquelle on ne s'est pas habitué –
Un étable qu'un grand duc aimerait visiter.
Ta maison – Dieu pourrait y entrer.

SEUL

Il n'y a personne à qui appuyer ton âme.
Ton propre âme te semble étrangère
A tel point elle est loin d'elle-même.

Les jours tombent comme les branches des arbres.
Les années fondent comme des glaçons.
Tu viens seul dans ce monde en désastre
Et tu le quittes seul.

ILS N'Y SONT PLUS

Mes amis, mes parents,
Mes vents et mes froids
Ne sont plus avec moi.
Je ne maudis pas Aaron,
J'envie Noé
Qui n'a rien laissé au fond.
Comme lui chacun de nous
A la fin de nos jours
Doit prendre dans l'arche de son âme
Et sauver avec soins

Les souvenirs qui iront
Derrière le cercueil sourd.
Me voilà seul comme souvenir
De la bonté perdue et de moi-même.
Sur l'arche calmée
Dieu laisse tomber de sa main
Comme un râle de vanneau:
Amen...

COMMENT VIT-ON

A Alesse Kamosky

L'âme riche n'est pas avare,
Elle est abondante en cordialité.
Mais personne ne lui demande
Comment est sa santé.

L'âme riche est toujours jeune,
Pour vieillir elle n'a pas le temps.
L'âme riche a souvent faim,
Pour elle on ne fait pas de pain.

AU COUCHER DU SOLEIL

Petit je voulais voir l'univers,
Quitter ma petite demeure
De bonne heure.
Pour regarder les queues des comètes
Je levais la tête.

J'ai vu le monde, mais je n'ai pas compris
Que les comètes quittent le firmament
Avant d'atteindre leur but précis.
Qu'est-ce qui les nourrit?
La colère ou la caresse d'une main?

Je finirai bientôt mes années
Sans atteindre le bout du ciel.
Maintenant je préfère sans lever la tête
Retenir en mémoire ma petite planète.

DE PLUS EN PLUS SOUVENT

Je pense de plus en plus souvent
Au monde
Où je pourrais rester longtemps,
Où la besogne a à se reposer,
Où je reviendrai d'ici
Comme invité.

Est-ce là que les miens
Que je n'ai pas vus sur terre,
M'attendent patiemment,
Est-ce là que les épis de nostalgie
Montent en sève
Et l'oiseau de souvenir
Fait son nid?

Est-ce là ce coin
Sans supplices, sans tourments
Où la patience
N'a pas apprivoisé la volonté,
Où je pâture en ombre prêtée
Jusqu'à l'aurore
De mon sort?

OFFRES

Laisse entrer Jésus dans ton âme

*

Toutes les routes débutent au pas de la porte.
Choisis n'importe laquelle —
Chacune vers Dieu nous porte.

*

Le mensonge vit en maître
Dans une maison chaude, vêtu de soie de Perse.
La vérité nue se refroidit dans la rue.

*

Le ciel sent la douleur des épis.
Le jour d'hui c'est le jour d'hier revenu
Où tout ce qui devait venir est venu.

*

L'été et l'hiver
Le cœur a assez de place
Pour Dieu et la mère.

*

L'aigle reste l'aigle
Même s'il n'a qu'une aile.

*

Chacun construit
Sa tour de Babylone
Tel un reproche à l'infini.

*

Chaque corneille trouve son chemin.
Chaque vent a son moulin.

*

Elle me transperce profondément —
La douleur pour les enfants.

*

La vieillesse c'est quand sur terre
Toute personne est étrangère.

*

La vie n'est qu'une heure
Pour nous empruntée
A l'éternité.

*

Tout repose sur le parler.
L'âme des paroles est ailée.

*

La mère — intermédiaire
Entre son fils et le Père –
Partage le ciel et le pain.

*

Je suis prisonnier du pays
Où ma mère brille comme une étoile
Au-dessus de mon lit.

*

La vie n'est pas un travail facile.
Mais où trouver un autre domicile?

*

L'homme par Dieu a été créé
Pour le bien et le mal lui faire essayer.

*

Dites ce que l'on en pense:
Les enfants sont-ils notre châtiment mérité
Ou notre non-méritée récompense?

*

Sur une branche le corbeau a répété:
Quand les poches sont vides
Il fait froid même en été.

*

Après avoir longtemps marché
La pensée demande à la vérité
Où loger.

*

Les mains en tente
Au-dessus de la carte de Biélarussie:
C'est une feuille d'érable
Que les chevaux voisins ont raccourcie.

*

Chacune de tes journées,
Vécue ou pas vécue,
Les mythes et les légendes l'ont sue.

*

La terre - un labourage et un guêret.
La terre est le musée du temps passé.

*

Sous n'importe quel régime
La trahison et la lâcheté
Se sont bien manifestées.

*

L'âge de pierre dure sur la terre
Jusqu'à ce que dans son cœur
L'homme porte une pierre.

*

Ni les jours, ni les siècles
N'arrêteront le temps.
Il est toujours pressé de passer.

*

Voilà ce qui est intéressant:
Le temps court après nous
Ou nous courons après le temps?

*

Quand on est vieux
On a autant d'amis que de cheveux:
Ou ils sont rares,
Ou chauve est le crâne.

*

Le reproche de la mère
Est le plus doux et le plus sévère.

*

Le Très-Haut dicte la même dictée à chacun.
Chacun l'écrit comme il l'entend.

*

Que la méchanceté ne devienne pas une profession.
De beaucoup d'autres
Nous sommes en possession.

*

L'homme est un sablier
Que les siècles renversent sans pitié.

*

La vie n'est qu'une heure
Pour nous mettre en route.
Pour les uns elle est longue,
Pour les autres – trop courte.

VERA BOULANDA

SI

Si je vivais à mon aise
Je ne vous chercherais pas.
Si j'avais chaud près des braises
Je ne mettrais pas de draps.
Si chez moi il faisait clair
Du soleil je ne serais pas envieuse.
Je n'écrirais pas de vers
Si j'étais bienheureuse.

***

S'est endormie la pinède.
La résine a coulé en larmes tièdes.
Un cri terrible du hibou
A fait peur au tronc doux.
Le brouillard est tombé.
Il a caché la forêt.
Le faisceau lumineux de vers luisants
A chauffé le calme des pins.
Je viendrai ici, o univers,
Pour me faire de beaux vers,
Pour me tisser un sonnet
En écoutant ton sansonnet.
Je tomberai en larme parcimonieuse
Dans le sommeil de la forêt frileuse.
Je verrai en rêve moi-même
Sainte, valide, suprême.

***

Que la journée est petite,
Que les années passent vite,
Que le siècle est court,
Comme une ombre il court...
Disparaît pour toujours
Cet instant tellement pur.

***

D'hypocrisie et de desseins malins
Sont remplis nos cœurs,
Comme s'il va faire mieux demain,
Et encore mieux – après la mort.

TANKA

C'est dans le conte
Que les ténèbres dans les roseaux
Nous ont appelés.
Quel dommage d'avoir compris trop tard
Du soleil l'inaccessibilité.

JE RÊVAIS

(*sextine lyrique*)

En écoutant ta voix
J'ai regardé tes yeux bleus comme le ciel
Sous lequel nous sommes avec toi
En nous baignant nu-pieds dans la rosée...
Dans mon rêve j'ai oublié
Que j'étais seule, que je rêvais.

***

Oh, s'il n'y avait ni maison,
Ni rues où tu vivais,
S'il n'y avait pas de sentiers
Que nous suivions ensemble,
S'il n'y avait pas de paroles tendres
Que tu me disais –
Je t'aurais oublié il y a longtemps.

***

L'herbe soyeuse
Touche la bouche.
Où est le gars
Qui me sourira?

Le cordial sorbier
Charme les nuées...
Où est le cœur
Qui a tant aimé?

Où sont les yeux
Qui comprennent tout?
Où sont les nuits
Qui réchauffent toujours?

TANKA

Ma bonté me fait mal:
Un traître a chauffé ses mains
Près du feu,
Et sur une braise
Il a brûlé mon cœur.

D'OU...

Des siècles ne suffiront pas pour comprendre
Comment répondre à cette question:
Après la fidélité à sa promotion
D'où vient cette haine ardente?

LE BONHEUR

Donnez-moi du pain,
Une goutte d'eau,
De ciel un morceau,
De ma rivière une larme,
De ma chanson aimée
Donnez-moi la mélodie
Pour que je n'évite pas
Mon bonheur tardif.

ROUBAI

Si vous aviez osé me tromper
Ne vous mettez pas à genoux
Pour me demander la grâce
De me marier avec vous.

UNE FOLLE

Que les étoiles brillent sous mes pieds,
Que les cancanières se taisent d'étonnement –
Contre ma volonté sont en tes mains
Ma honte, ma tristesse, mon chagrin.

Prends-moi pour un être fou,
Prends pour des bêtises mes prières.

Contre ta volonté je serai à genoux
Contre tes lèvres et ton cœur fier.

Contre ta volonté je viendrai le jour de pluie,
Prends telle quelle moi, la jeune fille,
Mais ne touche pas à ma folie,
Donne-moi un petit peu d'oubli.

Donne-moi l'oubli de tes yeux,
De tes épaules,de ta bouche, de tes mains,
J'ignore si j'aie un soulagement
Si nous paratagions ma folie entre nous deux.

***

à X.A.

Les portes s'ouvriront doucement
En violant le silence du logis.
Je suis dans ton appartement
Sans feu et sans ton permis.

Je passerai inaperçue par toi,
Je m'endormirai dans ton fauteuil.
A mes pieds tu jetteras la joie,
Le printemps et des fleurs de couleur.

Tu allumeras les bougies sans peine,
Tu m'admireras à leur lumière,
Moi, heureuse et la tienne,
Celeste, éternelle, ordinaire.

***

Me réveiller et vous découvrir,
De vos yeux voir le sourire.
Mon cœur bat près de votre cœur,
Mes épaules touchent vos épaules.

Les mêmes pensées, les mêmes désirs –
Dans le monde nous sommes seuls...
Que cette attente est difficile,
Que ces rêves sont frivoles.

***

Je ne me tairai pas: je crierai, je pleurerai,
Je m'élancerai – dans l'eau je me jetterai,
Pour ne rien entendre, rien voir,
Pour rester moi.

Pour oublier le vacarme,
Pour dégeler mon âme,
Pour me sentir une femme,
Pour me comprendre enfin.

Il faut que j'oublie tout et me rappelle:
Il est temps de tuer l'esclave en elle,
D'ériger un monument à sa dignité
Et comme une personne unique – de l'aimer.

UNE PETITE RIVIERE

Il y avait une petite rivière sans nom
Qui me murmurait ses contes.
L'orme se regardait dans son miroir:
Elle savait faire de très beaux vers le soir.
Elle les écrivait sur ses flots d'argent.
Elle les puisait dans son fond d'antan.
Un nouveau vers – chaque matin...
Si j'allais voir quel vers elle écrit maintenant?

***

Depuis des siècles nous cherchons
Les oasis d'amitié et de bonté.

Nous attendons quelqu'un
Qui pourrait nous protéger
Contre le mal, la méchanceté,
Contre les poings fermés,
Contre la peur d'une guerre...
Mais c'est dans les contes, les chimères
Qu'un héros de passage
Apporte de l'eau vive. Quel dommage!

JE N'AI PAS MAL À LA TÊTE, MOI

(Chanson)

Le matin est macéré dans le lait frais
Qui deviendra brouillard vers le soir.
C'est de l'eau magique que je te ferai boire –
Tu ne te cacheras jamais de moi.

Refrain:
Que la langue frétille à mes vieilles voisines,
Je n'ai pas du tout mal à la tête.
Mon bien-aimé, je vais te réjouir,
Je vais faire mûrir tes lèvres vertes.

Je vais te rendre ivre par des baies grisantes,
Je retournerai les rives de notre bonheur.
Mon bien-aimé, mon chéri, mon cœur,
Le plus doux, le plus beau – je te chante.

Refrain

Les vieilles ont oublié leur passé,
Quand elles comme moi péchaient.
On parlait d'elles comme de nous,
On inventait des commérages fous.

Refrain

UN AVEU

Je ne renaîtrai pas, ma foi,
Ce moment passionant ne se répétera pas,
Je t'aime et je me souviens de nous seulement.
Ce souvenir me sauve de tous les maux présents.

Je te rappelle en te suppliant:
Dépêche-toi vers moi de toutes tes Eurasies
Pour que je puisse vivre avec toi encore une nuit
Et m'extasier en brûlant ma vie,

Sentir la profondeur du précipice,
Toucher tes lèvres de mes mains,
Je ne te capturerai pas de loin.
Pourrais-tu me répondre sans malice?

Un fou désire se réalise parfois.
Je voudrais te rendre ton amour.
Je t'aime et je me souviens de nous.
Mes aveux te sauveront cette foi.

GUENADZ BOURAVKINE

***

Quand le vent chassera les feuilles
Dans le bois,
Tu seras triste sans moi –
Je le crois.

Des nuées les ténèbres descendront
Par un rayon.
Tous les deux nous étions bien,
Je ne dis rien.

Le croissant jetait sa lumière
De part en part.
Tu étais remplie de peur –
Sous mon regard.

L'ombre des ailes couvrait les étoiles
Doucement.
La nuit tiède n'a pas passé
Lentement.

Dans ma mémoire elle va se réchauffer
Comme par miracle,
Je mettrai mes prières pour elle
Au tabernacle.

***

Vers la haute aunaie argentée
Mène un sentier abrupte.
Me voilà au bord qui m'est familier,
Mais le lac me fait des dupes.

Dans les roseaux épais
Un bateau vide attend quelqu'un.
Une sarcelle solitaire apparaît,
Mais le lac se couvre de limon.

Une vieille passerelle
Celle que je n'ai pas encore oubliée
Devient noire.
Le jour serein s'éteint,
Mais le lac devient mare.

ECOUTE MES CIGOGNES DE PRINTEMPS

(Chanson)

Une fois les ombres épaisses des bois
Deviennent bleues dans les bras du printemps –
Au beau milieu de ton chemin arrête-toi
Et écoute mes cigognes de passage
Dans le doux bruit vert du feuillage.

Au-dessus de la poussière routière
Montera le vent tiède des champs,
Des choses vécues qui nous sont chères,
Du passé inoublié lointain
Les cigognes craquetteront leur refrain.

Si le chagrin visite ta solitude fière
Du haut du ciel bleu, des îles d'outre-mer
Pour un court temps,
Pour une séparation amère
Appelle mes cigognes de printemps.

Ecoute mes cigognes de printemps..

***

Le vent fait tomber sans bruit
L'or de la première beauté automnale.
Sur la toile d'araignée
Le septembre enfile aujourd'hui
Les gouttes d'une rosée pure matinale.

Des grappes lourdes
Ont courbé le sorbier.
Les érables
Balancent le cuivre doré...
Notre besogne n'est pas encore terminée,
Jusqu'au coucher on pourrait travailler.

Et si le ciel
Lave doucement à fond
La haie couverte de poussière
C'est la calme arrière-saison
Qui pleure après les inquiétudes d'hier.

***

L'automne tourne les feuilles mortes –
Le vieux livre d'éternels souvenirs
Sur son irrévocable siècle d'or
Contenant la liste de secrets et de repentirs.

Le silense s'installe dans l'âme paisiblement,
Mais rencontrant le passé, apparemment,
Il sourira sous cape clairement
Ou en s'épurant pleurera furtivement.

Le vent libertin s'est couché sur les lisières,
Où le chaume pique en brosse légère,
Où les mûrons pendent en étoiles,
Où l'araignée file sa toile.

L' ombre des bois est saisie de froid.
La brume flotte, grise et claire.
Cesse le rire.
Tombent les fleurs...

Tournent les feuilles jaunes en automne amer.

***

La neige couvre la terre noire
Et craque sous les pieds.
Un gruau blanc ne cesse pas de pleuvoir.
Le vent a des meules à tourbillonner.

Les alentours sont poudrés
Par une farine hagarde.
Près de l'entrée tel un meunier
Le chêne vous regarde.

***

Ce mystère
Toujours
A été:
Entre l'étoile et la bougie
Il y a un fil de clarté.

Dans la nuit sans voix
Me montreront la route
Des cieux noirs l'étoile
Et la bougie sous une voûte.

Comme dans les siècles passés
La tristesse restera dans le cœur –
L'étoile dans ton regard enchanté,
La bougie dans les mains d'un mort.

Je viverai jusqu'aux temps
Où l'étoile s'éteint
Et brûle la bougie,
Par chaque goutte chaude
Versant de la lumière...
Cette loi est sans faute,
Je n'ai pas à la refaire.

UNE PRIÈRE

Nous avons vu la liberté de loin,
Nous n'avons pas encore quitté nos fers...
Mon Dien,
N'ajoute pas à mon peuple cher
Ni malheur,
Ni mensonge,
Ni souffrances d'enfer.

Etions nous fautifs
Des tremblements de terre
Hors de nos frontières?..
Mon Dieu,
Détourne de mon pays
La trahison,
La lâcheté,
La guerre.

En temps de troubles et de douleurs
Quand tout se détruit,
Mon Dieu,
Enveloppe ma Patrie
De sagesse,
De calme,
De chaleur.

VASSIL VITKA

AU NOM DU PÈRE...

Au nom du Père, du Fils
Et de l'Esprit tout puissant,
Mon Dieu, ne me bats pas tellement
Que j'aie mal au dos, à l'oreille, aux jambes.

Tu as détraqué mes nerfs très fort,
Je reconnais mes torts,
Je crois avec abnégation:
Tous tes soufflets ont raison.

Comme une nacelle en laisse
Je vais et je viens pour me tirer de la presse,
Ton esclave, fonctionnaire, serviteur
Qui de peur a toujours mal au cœur.

A peine tires-tu par le pantalon
Mon ceinturon de serf devient moins long,
D'abord tu mets de la moutarde à mon cul,
Ensuite devant mes mérites tu recules.

Tu me lèves, moi, souffrant,
Tu me caresses avec compassion,
Et je chante déjà des chansons
Sur des miracles époustouflants.

Je suis à bout de forces,
Je cours derrière le gonfalon,
Je me tiens au garde-à-vous devant tous,
Le progrès suit mes talons.

Je me bats tout carrément,
Jusqu'à la lie je bois le calice
Au nom du Père, du Fils
Et de l'Esprit tout puissant.

LE REPENTIR DE PROMETHEE QUI A CHIPE LE FEU BLEU

Mon Dieu,
A quoi bon
J'ai pris ton feu?
C'est pour m'éprouver
Que tu as décidé
De faire de moi, ton preux,
Un esclave
De robot?

Au moment de la créatiom d'Adam
Tu n'avais aucun programme,
Pas d'expérience, pas de pratique,
De la Galaxie aucun dessin technique.

Il n'est pas étonnant que le persistant Adam
Avec sa curieuse femme
En découvrant le mystère du monde existant
Arrivait lui-même à résoudre ses problèmes à temps.

Il se faisait des bosses au front
En marchant sur terre à tâtons.
Comme il se réjouissait
Quand il se découvrait!

Maintenant nous avons des nerfs de fer,
Les bosses ont quitté nos fronts.
Nos Eves ne mangent pas de pommes,
Mais des conserves,
Les conserves d'amour, de poésie, de création.

Nons allons nous embrasser bientôt
En collant nos lèvres-trombes contre l'écran,
Nous mettrons au monde nos enfants –
Heureux enfants robots.

Et moi, cloué
A l'écran-télé,
Je ne suis plus preux,
Mais son ombre,
Par toi puni,
Je te prie,
Pardonne-moi
D'avoir chipé
Le feu bleu,
O mon Dieu!

ANCIEN CROYANT

Je n'écris pas
De vers blancs,
L'ancienne mesure
Me convient.

Je ne me suis pas débrouillé
Dans les nouvelles idées,
En travaillant fermement
Dans mon propre jardin.

Ni le premier parmi les vivants,
Ni le dernier parmi les mourants,
J'ai mangé mes dents
En écrivant

Pour ma maison,
Mon album,
Et pour mon temps
Strident.

LES FLEURS A LA MAIN DU CONTEUR

Par où commence la journée?
Par un nouveau conte, naturellement.
Regardez, à peine un rayon charmant
A-t-il touché la fleur argentée –

De nuit le dernier chapelet –
Les gouttes de feu ont brillé.
A travers le silence froid et net
On a entendu un faible coup de sonnette.

Le Muguet porte dans ses mains
Une étincelle de diamant.
Couverts d'un drap vert
Tous ses parents dorment encore
dans les champs.

Le vieux grand-père
S'est réveillé le premier,
Les enfants, surtout les petits-enfants,
Ne se lèveront jamais de bonne volonté
à temps.

Il lui est difficile à vrai dire
De voir sans éprouver de pitié
Le faible Tremble endormi à moitié
Et le Pissenlit incapable de quitter son lit.

Au-dessuss du fleuve le Pas-d'âne
Embrasse son enfant et ne sait pas
De quel côté le toucher –
Chaud ou froid.

S'est réveillé le Sommeil mal peigné,
Sa chemise il l'a enlevée,
Son Lin a semé le Coucou,

Les Oies ont planté des Oignons
à côté des Choux.

Chacun prend soin de son potager,
Chacun se soucie de son verger.
La Chèvre de sa Chèvrefleuille,
La Canne de sa Canneberge bleue.

Il n'y avait jamais personne dans la forêt
Voulant avoir quelque chose sans bourse délier,
Même les Aurochs herbivores semaient
Leurs plantes préférées.

L'Oseille qu'adorent les Chevaux,
La Menthe aimée des Chattes,
La Renoncule qu'évitent les Poules,
La Gueule-de-lion – toutes ont de l'aplomb.

Les travaux apportent leurs fruits
Si le maître œuvre jour et nuit.
De leurs trous admirent les Souris
Le Pois de senteur bleu gris.

Les fleurs prennent les noms des humains,
Par exemple: Marguerite, Jasmin.
Elles gardent notre santé,
Elles apprécient notre propriété.

Si tu prends froid, Françoise,
Demande d'infuser de la Framboise,
Pour calmer tes pleurs
La Valériane est un renommé docteur.

Un essaim joyeux vole
Au-dessus du Tournesol,
Les Abeilles savourent le doux soleil,
Le bourdon ne quitte pas son rouge clairon
plein de miel.

L'œstre, lui, bourdonne, hébété,
Et cherche de son œil fou
Quelle victime il pourrait guetter
Pour la suivre partout.

La Pie apprend l'alphabet au Corbeau,
Aux Saules poussent les poires.
On dit qu'à midi un hardi Moineau
A bu tout un lac, va voir !

De la chaleur au bois de vieux Rossignols
Se sauvent dans les branches des Tilleuls.
Comme règle ils ont un samovar pour deux –
Je n'ai jamais vu qu'il reste seul.

Derrière le brouillard se cachent les buissons.
Dites aux jeunes Rossignols
D'aller au plus vite à la leçon
Pour apprendre la Carmagnole.

Le conte quotidien va et vient gaiement.
Il raconte tout ce qu'il voit, ce qu'il sent.
Il mène derrière lui deux amis –
Celui de soir et celui de nuit.

Le jour suit à son tour le jour,
Les nuits se suivent toujours.
Le premier rayon tient en cachette
Sa petite et gentille clochette.

A peine touche-il le matin
Un pétale de la Fleur magique,
Sonne tout à coup un téléphone d'argent:
Ecoutez, écoutez, gens, nos contes magnifiques!

LE LION

"Qu"a-t-il, notre Pierre?
Je l'ai vu hier.
Je n'ai pas reconnu sa voix.
Il rugissait comme un lion au bois.

Il critiquait son chef ardemment,
Je me rappelle qu'auparavant
A parler, sa bouche n'était jamais prête,
Il ne levait même pas la tête."

"Ah, mon ami,
Cette chanson n'est pas bête:
Et le lièvre devient lion
A la retraite".

EPITAPHE

Si je pouvais me réveiller et demander
Qui a écrit ma nécrologie,
Qui a arrosé de chaudes larmes inconsolées
Ma prose et ma poésie, –

Je serais prêt à renaître poète
Pour rendre à tous mes dettes.

SIARGUEY GRAKHOVSKY

LES MOUETES

Contre les rebords givrés
S'est brisée la marée.
Les mouettes effrayées
Perdent leur duvet argenté.

Saisie de froid la mer se taira et puis
Les tempêtes baisseront leurs voiles.
Sur la glace glissante la nuit
Les mouettes bécqueteront les étoiles.

Exténuées, à bout de leur forces,
Entre la vie et la mort,
Elles se casseront contre les glaçons
Mais reviendront au bord.

LES PROCHES

Le 5 août 1824 revenant
d'Odessa à Mikhaïlovskoyé
le poète exilé Pouchkine
s'est arrêté à Maguilev
où ses admirateurs
l'ont reçu avec joie.

Du matin jusqu'à la tombée de la nuit
A travers les sables, les mares, les forêts
Le poète va d'un exil à un autre exil
Par le chemin qu'il n'a pas choisi exprès.

L'été mûrit inévitablement.
La forêt expire la résine,
Mais ici, dans ce pays lointain
Le poète n'a ni proches, ni amis, ni copines.

Du langage slave clair, pur et saint
Chaque parole est saisie par son oreille.
De Maguilev les premiers feux incertains
Dans la demi-obscurité brillent.

Des nuées flottent du côté du pont.
L'auberge fait un grand bruit.
Par les cliquetis de leurs éperons
Des huissards bien bâtis l'ont surpris.

Ils l'ont soulevé l'ayant reconnu –
Impossible de les éviter, ni de fuir.
Les chansons ne se sont pas tues
Jusqu'à l'aube de cette nuit.

Les coupes fumaient, écumaient,
Des éclats brillaient de tous côtés.
Les huissards épris de liberté
Lisaient ses vers inspirés.

Mais l'exilé doit repartir:
Les chevaux et le cocher attendent.
Et ses admirateurs se séparent de lui
A contre cœur au seuil de l'auberge
accueillante.

On l'accompagnera vers la barrière,
On le suivra longtemps du regard.
Le poète ressemble à un titant austère,
Sa route – au chemin de la gloire.

Il chancelle dans sa vieille calèche porteuse
En écoutant chanter les moissonneuses,

Et de cette douce pensée il s'approche
Que dans ce monde il a des proches.

LA CONFIANCE

L'eau transparente de la rivière
Coule le long de notre village.
De ma main je donne à manger
A un étourneau blessé pendant l'orage.

Avec une inquiétante incrédulité
Il me regarde de ses yeux.
Est-ce que chaque humain lui paraît
Un animal sauvage et astucieux?

Quand un écureuil m'ayant vu
Saute follement sur un sapin,
Je suis pris au dépourvu,
Je me sens dégoûtant.

Même les chevaux alarmés
Courent dans l'ombre du hallier.
Je suis heureux de donner à manger
A un petit étourneau ailé.

JOUR D'AUTOMNE

Courts sont les jours d'automne.
Le vent écaille les ondes,
Sur le sable piétiné
Bruissent des barques chavirées.

Le vide, le froid, le bleu transpatent!
Dans la boulaie
On bat la monnaie
Et on la jette au feu ardent.

Qu'est-ce qui fume dans la bruyère,
Couve sous les cendres dans les airelles des marais,
Au-dessus des bois clairs
S'enflamme en braise dans les sorbiers?

Les feuilles tombent sans bruit
Sur les traces, les sentiers, le rivage.
Il paraît que mes années à venir
Sentent la neige.

VASSIL JOUKOVITCH

UN SOIR D'ÉTÉ

La chaleur s'en est allée dans la valée.
Une rosée légère refroidit l'herbe.
Couleur framboise, au-dessus de la terre,
le soleil se couche en boule gonflée.

***

Je gaspille mon cœur
avec insouciance d'un jeune,
quoiqu'on me conseille comment
apprendre à vivre autrement.

Apprendre à vivre sans émotion,
avec précautions pour se cacher mieux,
ça se peut...

Mais moi, je ne suis pas peureux!

POÉSIE

Tu n'es pas toujours – vérité,
tu n'es pas toujours – douleur,
tu n'es pas toujours – destinée,
tu es parfois – microcosme,
tu es parfois – macrocosme,
mais tu es toujours – liberté,
quoique le poète soit prisonnier.

***
Le haut jour a brûlé dans le bruit.
La maison, le jardin de sommeil sont atteints.
Mais écoute! Des pas d'autrui?
Ils sont à qui?

J'ai refléchi: le temps ses pas a ralenti...
Mais non: le jardin fait tomber ses fruits.
C'est l'automne aujourd'hui.
Ses traces, les avez-vous suivies?

A LA LUEUR DES BOUGIES

Brûlent et meurent
comme nos jours
deux minces bougies
dans un silence pur.

Brûlent en mourant
sous la huée des vents
deux minces bougies
comme notre vie.

Leur clarté, leur lumière
détourne le malheur,
chasse les ténèbres,
annonce le bonheur.

Que le pire s'oublie,
que la liberté vive,
la flamme des bougies
illumine notre rive.

Quand tu dis non: doutes,
trahisons, mensonge, disputes.
La flamme des chandelles
nos cœurs me rappelle.

***
Je peux jurer sur ma côte
que le bien que tu as fait
ne se change en mal jamais,
qu'il revient en bien.

J'ai été déçu maintes fois.
Mais moi, ouvert, je crois
qu'en réponse à ton bien
ce n'est pas le mal qui revient.

OCTAVE

Nous nous perdons souvent en vain,
nous nous déséquilibrons en un instant:
on se sent mal quand il n'y a rien,
et des bêtises nous rendent hésitants.
Alors nous déblatérons contre nos proches avec plaisir,
nous nous plaignons contre le monde et le temps,
malheureusement nous n'avons pas de bon sens,
pas de courage pour avouer nos péchés d'antan.

LE LAC NARATCH

De soleil inondé,
par des vents caressé,
par des rossignols chanté,
par des alouettes aimé,
o toi, mon lac.

Des pins à tes bords,
des mouettes sur tes ondes...
Tu possèdes des miracles
au pays merveilleux,
o toi, mon lac.

Tu as à refléter
des cieux profonds la beauté,
tu as à accorder
mon âme au vœu de chasteté,
o toi, mon lac!

***

Je te construirai un palais,
le plus spacieux, le plus clair,
unique comme une chanson sincère,
je te construirai un palais
qu'aucune reine n'a eu la chance d'habiter.

Ce sera un palais extraordinaire,
de matériaux insolites.
Pour le terminer on n'a besoin ni de marbre,
Ni d'or, ni de malachyte.

Je construirai mon palais
de caresses intarissables,
je le parerai d'une humeur admirable,
je le monterai sur une hauteur,
s'il ne me trahit pas, ton amour, mon cœur.

LE COUCHER DU SOLEIL ET UNE FLEUR SOLITAIRE

Une fleur
qui a poussé au bord de la mer
disait adieu
pour une nuit
à sa grandeur le SOLEIL
qui se couchait.
Elle faisait des signes
à peine visibles

de sa petite tête
à lui, le grand,
elle remuait à peine les paumes
de ses feuilles peu nombreuses.
Elle regardait longtemps
les rayons d'adieu du SOLEIL
puisque la mer était calme,
lisse comme une toile d'un maître.
La fleur
était fidèle au SOLEIL
à tel point
qu'après le coucher
elle a plié et caché
toute sa beauté.

***

Est-ce que vous pourriez
porter atteinte
à l'inviolabilité:
comment peut-on parvenir
à prendre au lasso mes pensées?
Pourquoi voulez-vous les pousser, ailées,
vers le cours horizontal?
Des fous!
Des chenilles, des serpents meurent en rampant,
même eux, ils aiment la liberté.
Il est facile de gouverner des robots, des véhicules
automatiques...
Mais les p e n s é e s – ce sont des aigles, des martinets,
même des anges!
Ayant pris le vol un jour elles ne pourront ramper –
les pensées en volant
restent dans l'Espace et le Temps.
Une pensée plate, sans ailes?..
Ça arrive.
Mais celle-là disparaît sans laisser de traces.

Celle-ci, à peine née, crée elle même:
ainsi l'énergie du vol, de la lumière et de la chaleur
fait naître d'autres pensées, appelle des sentiments.
Elle a été – elle s'est réalisée,
on ne peut ni la retenir,
ni l'enfermer,
ni la fixer!
O mes pensées,
pensées-aigles,
pensées-martinets!..

CREDO

Jusqu'à ce que je vive
que vive le plus saint sentiment
qui est en moi dans toute sa beauté :
je plains de tout mon cœur les gens
parce qu'ils sont tous mortels !

ZNITCH

***

En dehors des richesses de la terre,
de la récompense et du châtiment,
au pays des rêves volontaires
les rimes chuchotent avec les jugements.

***

Des siècles passent,
mais Lui –
crucifié,
est en vie...
la rouille des clous
coule dans le sang...
et le genre humain,
paresseux, sans foi,
n'a pas la force
de L'enlever
de la croix...

***

...Divinité
– le poids éternel des soucis, des souffrances...
tout le reste – la solitude...
le néant...
dans le ciel étoilé la tristesse lilas...
de l'âme le gémissement,
des pensées la transparence..

***

De la multitude de mots-cristaux
comme prélude et comme conclusion
brillera la parole de Dieu,
de l'onde de Jésus
le rayon...

***

Pourquoi supportes-tu le persiflage outrageux
du travail différent, ennuyeux?
Où vas-tu, homme de Dieu,
enchaîné aux galères de la civilisation?
.....
Le péché originel
en écho me répond...

AU PHILOSOPHE

Toi et le loup, vous vous ressemblez —
si l'on voulait s'y débrouiller,
de la forêt le loup est infirmier,
toi, tu l'es de la société.
Tu endures les violantes bêtises
des malaises humains...
Si le monde savait :
le suicide
extermine les loups
totalement...

L'ECHO DU SIECLE DES LUMIERES

A la nouvelle manière les césars sont forcés de brûler
la libre pensée et les rêves...
En prière sombre désespérée
brille Voltaire : « Ecrasez l'hydre!» derechef.

LA PATRIE

Endure tout,
langage ,
par la négation
de la négation...

De l'esprit la raison
est la crucifixion.

INA KALIADA

LE LIVRE ROUGE

Les gens ont les yeux des chiens,
De suintantes mains ,
Les gens ont des bouches tendres
Et les orteils des enfants.

Les gens ont un cœur délicat –
Vos sabots, ne les y mettez pas.
Les gens cassent leurs doigts
Contre les cœurs des autres gars.

Les gens perdent leurs pensées,
Les gens effacent leurs versets,
Les gens usent leurs stylos,
Les enseignes se glacent dans leurs yeux.

Les gens manquent de place dans le transport,
Les gens ont une impéccable gorge,
Ils laissent partir les oiseaux,
Leurs réveille-matin sonnent faux.

Les gens ont moins d'espoir,
S'éteignent leurs regards,
On sent leur soif,
On est hors de soi.

***

J'attends toujours – en découpant le ciel
Sur une vitre gelée je chante,
Je rassemble mes cheveux bouclés
Sur le front par une gansette charmante.

J'attends toujours – je crois à la destination de marcher
Sur la braise à la pointe des pieds .

Si le talent en un moment pouvait effrayer
Par l'électricité de la compassion –
Disparaître je voudrais – pour être oubliée
Pour que ne soit pas blâmé le jour de mon apparition.

***

Etre femme est un lourd devoir:
Etre chaude, belle et confiante,
Etre ferme, réelle et souriante,
Avoir peur parfois : il ne me téléphone pas,
Tirer son âme de force de l'enfer,
S'endormir et sentir le lait,
Se réveiller en même temps savoir,
Et son regard tout près une fois
Voir.

***

Dors, mon bien-aimé,
Moi, je vais pleurer
Des rôles que je n'ai pas eus,
Des vies que je n'ai pas vécues,
Du bonheur impossible,
Du froid irresistible.

Tu es loin, tu n'es pas près,
Moi, je vais pleurer
Des nattes qui ne sont pas frisées,
De la nature erronée,
Des rêves rêvés.

Dors, dors, mon bien-aimé,
Que ton rêve ne se réalise jamais.

***
Le bruit du soleil
Par les talons dans les prunelles.
L'œil bleu
Va droit dans les cieux.
On voudrait des couleurs pures,
Il fait froid dans le futur.
Comme si un chemin
Coulait dans les yeux
Et disparaissait sans dire adieu.
Comme un affamé
Du ciel on voudrait.
En automne attendre paraître
Du soleil les chants.
On voudrait vivement.
On voudrait profondément.
On voudrait être.

OULADZIMIR KARATKEVITCH

UNE FILLETTE SOUS LA PLUIE

Au-dessus de la forêt
du jardin abanonné
Une pluie a bavardé,
Des œillets se sont éveillés
Au fond des herbes lavées.
Des gouttes tièdes ont sauté
Sur les osiers dorés;
La pluie – "reine des pleurs",
Dans chaque larme – une lueur.
De sa grange à foin une fillette
Dans une robe légère et coquette
Le bruit des gouttes ayant entendu
Sous la pluie a couru.
Les gouttes la caressaient doucement,
Jusqu' aux larmes, ardemment,
Ses lèvres attrapaient l'argent
Des cieux sereins.
La pluie a accompli son prodige,
Elle a enveloppé – le puis-je? –
Ses épaules, sa petite poitrine,
Les lignes courbées de ses jambes fines.
L'odeur des lilas s'est sentie,
La fillette voulait vivre et rire,
Elle chantait son refrain de plaisir.

C'est le strontium que portait la pluie.

QUAND MEURENT...

A Viatchaslav Zaïtsev

Quand meurent les arbres –
ils tombent inévitablement par terre,
Plus forcément que le duvet d'un pissenlit –
et ils ne quittent plus leur lit.
Quand meurent les animaux –
ils s'endorment sous les coups de vent
Ou ils se détachent en noir sur les champs labourés
le ventre gonflé,
Au-dessus d'eux des nuées carnassières se traînent à peine.
Quand meurent les villes – des lions roux marchent
dans les enfilades de pièces,
Et un serpent en filet de mercure
glisse sur les tableaux restés aux murs.
Quand meurent les planètes – restent des eaux de plomb,
Et dans les crevasses des roches
on entend les sables siffler une chanson.
Quand meurt l'amour...
mais l'amour ne meurt pas.
Il reste toujours dans le for intérieur
en tristesse de paroles,
En mal sans espoir et en instable douceur
Quand rien n'aide même si contre les étoiles
se brise le cœur.
Pleure en dryade, ris d'un rire feint de satan,
Marche comme un lion courtaud,
glisse en dévoué serpent,
Traîne telle une charogne malheureuse
aux champs de ton destin –
Tout est en vain. Pas de soutien. L'amour n'a pas de mort.
Seul l'homme est mortel. Mais si les arbres n'ont pas
de mémoire,
Ni les villes, ni les planètes muettes –
Le cœur garde le souvenir de l'amour
même quand il devient cendres.

Il se rappelle sans fin les flocons de neige,
Les traces sur la neige, les paupières aimées enneigées,
Le triste sourire et les derniers baisers amers, légers;
Posés sur la bouche, les yeux, les poignets...

Le cœur mort plein de douleur se souvient
De ce qui n'a pas été et de ce qui ne sera jamais:
Des feux du foyer, des mains tièdes pressantes des enfants,
De l'envie de rendre ta vie pour elle et, la gorge éventrée,
D'arriver en rampant et de mourir à ses pieds
que tu avais sauvés.
Le cœur n'oublie pas de mourir. Le cœur mort
se rappelle tout,
Et en poussant des cris d'angoisse éternelle,
Il tourne en cercle, au-dessus des tombeaux
Des dieux morts, au-dessus du calme triste
des arbres renversés,
Au-dessus des animaux jetés sur les champs labourés,
Au-dessus des planètes et des villes mortes –
En vanneau immortel qui demande une goûte d'eau.

***

O printemps! Peupliers! Monde entier!
Nimbe solaire! Jardin! Fleuve! Nuées!
O les belles ailes dorées
Du jeune et sonore sansonnet!
Le soir allume les chandelles des bouleaux.
Je suis seul.Toi, tu n'es pas dans les cieux.
Mon flambeau disparu, ma lumière oubliée,
Ta vie continue, tu n'es pas enterrée.
Comment as-tu pu rester dans les fers?
Pourquoi n'es-tu pas allée aux clairières
Où le croissant amoureux
Cultive des herbes bleues?
Mon mépris irrité pourra-t-il jamais
Secouer cette prison enfermée

Où les étreintes sont pareilles aux heurts
Et aux coups ressemble la douceur?
Ma main ne touchera plus tes épaules inclinées,
Ni tes paupières chagrinées...
Au-dessus du monde les ailes dorées
Du jeune et sonore sansonnet.
Les cignes crient dans la nuit
Cédant aux rossignols le midi.
Les grandes crues font penser
A mon amour trépassé.
Pas de malédiction dans mon âme,
A mes yeux plus de larmes.
Passe ta vie dans ta cage dorée
Cette destinée, tu l'as préférée.
Au-dessus du tombeau de notre amour
Qui se perdra dans les siècles futurs
Brilleront les ailes dorées
Du jeune et sonore sansonnet.

LE BONHEUR

Je voudrais oublier le passé
Pour ne pas en rêve végéter.
Pareille aux fleurs de robinier
La dernière neige de mars est tombée.

Elle crie de joie sous mes pieds,
Elle chante les futures journées.
Des vents favorables soulèvent
Les lignes aériennes en agrès.

La nuit me poursuit jusqu'au matin
Pour que je puisse les embrasser enfin:
Mon amour, ma nouvelle journée,
Le nouveau fantôme de mon bonheur serein.

VENUS SANS TÊTE

Je la regarde d'un air pensif;
Et j'endends une voix tendre:
"Venez, mes hommes, quittez vos armes, –
Mon sein languit.
Quittez vos combats, vos prisons,
Oubliez vos pertes, mes hommes.
Il n'y a qu'une chose signifiante:
Amour, fraternité, conscience".
Je réfléchis instamment:
Pourquoi et comment
Contre le mal t'es tu heurtée?
Comment as-tu perdu la tête?
Tu as dit quelle vérité?

VALIANTSINA KOOUTOUNE

EXPRESSION BOHEMIENNE

Fils des vents,
De l'aurore les petits enfants...
Votre trace s'est refroidie
sur le sol des pères.
Dites comment
Avez-vous gardé vos chants
Par les doux et tristes chemins?!

Des bûchers brûlaient, des chevaux piafaient.
On parlait du passé.
Que de chansons le maleur a séché.
Peu de chansons ont quitté la mutité!

O Dieu des astres errants!
Entêté et impatient,
Tu as éprouvé le bonheur,
Enduré la tromperie.
Ayant monté sa langue du crâne de dédain,
Le serpent d'exil a fait peur aux Bohémiens.

La douleur, non pas la colère...
Le tourement, non pas le tonnerre...
Le chant des guitares à couler du sang.
Dans leurs manches –
des routes sans fin,
Leurs épaules sont couvertes
de la poussière des champs.

Le vieux Bohémien anxieux
Garde les rêves des jeunes.
Si l'oiseau crie,
La jument tressaillit
Et court vers le camp ennemi.
Devant eux volent des herbes sèches,
Courent des pentes raides, roulent des feux.
Il n'y a que le hasard...
Pas de trompeuse gloire.
Il n'y a que des chansons. Elles sont – désolations!
Chante, Bohémien, dans ton convoi.
Croise sur les cordes tes sensibles doigts...
Ne le quitte pas, terre, dans son angoisse.
Tombe, aurore, dans son âme maintes fois.

***

Bien qu'il commence à geler fortement,
Et que le frimas échaude les champs
La trace brillante du croissant
Saute dans une nuée dense,
Les aiguilles sonnent en tombant...
Mais les racines remuent les sentiers.
Les fumées vertes des pins
Bercent les oiselets.

***

Je déroulerai une route égarée
Devant toi. Comme une nappe.
Qu'elle parte du seuil paternel
Et arrive à une maison pleine
d'humaines grappes.

Qu'elle traverse une retentissante expérience,
S'apaise dans les villes et les champs.
Qu'une parole vive ne soit pas emportée par le vent,
Comme un oiseau de son nid, de ton âme.

***

Tout changera, tout passera,
Tout un autre aspect aura...
La tempête de neige de baisers d'autrefois...
On a chaud -
on vole dans un traîneau en bois.

La première pudeur des regards avides.
O solitude,
ma solitude à moi!

***

Comme l'odeur acre de la manthe
Qui flotte sur ce sentier,
L'amour, le rire, la surdité charmante
Dans ce jardin m'ont arrêtée.

La cour s'entoure d'une clôture
De vies et d'ombres des ancêtres.
La fumée matinale dessine des contours,
Comme un focon gris, au-dessus des fenêtres.

Un loquet tinte, une sente bouge,
Je brûle comme une feuille cachée.
J'attire vers moi ta fierté
Comme la forêt attire une nuée sourde.

Bien joyeux nous nous promenons le matin,
L'oiseau chante son "coucou" en l'air.
Tes cinq doigts sont cinq éclairs.
De mon épaule enlève ta main.

***

Je vous oublie trop longtemps,
Comme si j'enfonce dans mon bonheur un coin,

Comme si le temps fleurit le matin...
Il faut vivre... Et je suis vivante.

Il faut vivre proche et étrangère,
Jeune et désespérément oubliée.
Que les vents me suivent malicieusement
En escorte royale ou en train.

Que les charrues creusent les champs de blé,
Non pas les cimetières, au mois de mai...
La pluie tombe et frappe sans fin
Comme si elle enfonce dans mon cœur un coin.

LE JOUR BAISSE

Les durillons brûlent comme des braises.
Les seuils des jours.
La route rend le malaise.
Tous les conseils sont insoucieux :"feu!"
Au lieu de l'appitoiement : "Adieu!"

Je les regarde des yeux
De mon cher,
mes amies,
numismate .
Arrosé du sang rouge de l'acrobate,
Repose-toi, mon univers noir et blanc et vieux..;

Etouffe, mon cœur, ton mot de passe
Que seuls la mort et le giron connaissent,
Je vis les passions de mes descendants,
Je ne me rappelle plus
toutes les fautes
d'antan.

***

On est loin de se séparer.
Le soleil se lève au-dessus de la forêt...
Une odeur fine de serpolet
Se lève de la tombe de celui
A qui je parle en silence.

Je tais l'adversité,
La trahison,
le quotidien,
le manque de parenté ...
Le printemps au débâcle incessant,
L'automne à l'aile d'or.

Je tais ...
les jours passés,
La flamme d'une vie écoulée,
La faiblesse,
la pauvreté,
les remords...
Une larme enchante dans ma forêt
Où la terre sent le serpolet...

***

Que la première douleur est sans fin...
Elle a commencé quand ?.. Où ?.. Ce me semble:
Moi, petite, je suis dans les bras de maman,
Contre son sein... Et brusquement
Je glisse de ses mains... En criant
J'ai volé dans l'abîme longtemps,
Des jours et des nuits continus,
A travers les croisements du devenir,
De la vie conjugale,
Des soucis, des enfants, des amis, des médecins
Et tout à coup – ce coup contre une pierre,
Et je suis couchée sur la tombe de ma mère.

***

Je prévois tout – les jours et les nuits...
Je pardonnerai à tous – les torts et le rire...
Le beau chant et les yeux méchants,
Et sous la pluie l'orage de printemps...
Et le silence dans l'oreille de Dieu,
Pour que je puisse en doux rayon
Murmurer à l'oreille de mon pays:
"Ta fille vit, elle – vit!"

DES VERS LIBRES?

Je m'imagine
Que je regarde dans tes yeux...
A vrai dire – je suis le chemin
Menant vers l'arrière-saison insoucieuse...
Un long chemin... Inondé de feuilles lumineuses.
Des arbres murmurent doucement... Ou des cœurs
Chantent dans le cosmos furtivement?

... Le cri d'un oiseau effrayé.
... S'élargit la peur de la mutité.
Tout à coup...
La chute des étoiles,
des choses vécues...
Ou un cadeau –
obtenu à force de supplier
– toi!
Je m'imagine
Que je regarde dans tes yeux-étoiles.
J'avance vers le désespoir.
... Comme une aveugle
L'automne me mène, moi,
... vers l'irréalisable.
Le chemin est inondé de feuilles illuminées.
Seuls les arbres se parlent doucement
La langue des cœurs blessés.

Ou ils raisonnent sur la trahison
dans le pressentiment
de mon hatif départ?
... Mais pourtant...
Je m'imagine
Que l'automne me mène
hors de l'infernale douleur...
Que –
Je regarde dans tes yeux
Doux et voilés de feuilles dorées.
On sait... Je l'ai un jour imaginé...

Une lanterne solitaire s'est allumée.

Les feuilles tombaient...
sur les pas
de la grise beauté de cette salle
Où on m'a fait de la toile d'araignée
le dessin de la sourde mutité,
Où, sorti du « jamais », le quotidien
Dans le cœur présence devient...

Je m'imagine que l'automne me mène
Par la chaleur des obiers.
Je me lève.
Je marche...
Je me dépêche,
En blessant les coudes contre les angles imprévus,
Je donne des coups de poingt ensanglantés
contre les portes
du mensonge détesté.
Je prie:
"Mon ange!
Une seule rencontre!
Un seul vrai, vrai...
Homme...
Fais moi ce cadeau... Mon ange!

Aie pitié de moi,
Au moins à la fin de ma vie..."

Je m'imagine
Que je regarde
dans les yeux saignants de l'éternité,
En essuyant mes lèvres du vinaigre
De l'amour irréalisé.
Je m'imagine
Que sur le chemin de la vie
L'automne freine mes chevaux
Sur le sable granuleux.
Je m'imagine... Je m'ima...
Du silence... de la profondeur... de la mutité...
Tout à coup... Brusquement,
Comme d'une explosion de désespoir...
Comme du lieu où l'on dit ses prières, –
Toi, Seigneur!..

VALERYA KOUSTAVA

***

Une femme grosse d'un fils
est une femme grosse de Dieu.
Ne
touchez pas
à la Femme
qui porte un enfant!
De la mère le sein –
est la protection d'un enfant saint.
La Patrie grosse d'un fils –
est la Patrie grosse de genre humain.
Ne
touchez pas
à la Patrie
qui porte des peuples!
La Terre grosse d'un fils –
est la Terre grosse d'un guerrier.
Ne
touchez pas
à la Terre
qui porte la volonté!
Une Tige grosse d'un fils –
est une Tige grosse de fruits.
Ne
touchez pas
à la Tige
qui porte des noms!
Une Vallée grosse d'un fils –
est une Vallée grosse de lin.
Ne
touchez pas
à la Vallée

qui porte le patrimoine vert!
Une Route grosse d'un fils –
est une Route pour le genre humain.
Ne
touchrez pas
à la Route
qui porte des pierres!

***

Je pourrais
attendre sans fin
jusqu'à ce que les paroles et les sons
disparaissent.
La chronologie
limite enfin
de ma solitude
la jeunesse.

***

Si les lèvres perdent la parole –
mes yeux la prendront.
Si les yeux finissent de s'exprimer –
mes mains regarderont.
Si mes mains cessent de regarder –
mon cœur
vous saluera.
Si le cœur dit adieu –
mon âme
battra.
Si l'âme
se casse –
je serai...
Je serai,
moi.

***

Depuis des siècles
on change de règles,
depuis des années
on améliore des lois,
d'un jour à un autre
on établit des ordres –
depuis la Création de l'Univers
l'espace est à limiter.
Une novation utopique!
Si je suis une limite –
je suis votre faute.
L'orthographe est à corriger!

***

Etais-tu petit, mon gars?
Où est ton enfance?
Je le serai, je le serai!
Elle viendra, elle viendra!
Je ne crois pas à mes promesses –
Je suis né béni avec une croix:
Et j'en porte trois:
au cou – celle en bois,
au dos – une croix terrestre,
dans le cœur – une croix céleste.

***

Les cigognes sont dans quel nid?
Dans le mien – du vent.
Dans quel berceau sont les enfants?
Des colifichets – dans le mien.

Dans quelle cheminée y-a-t-il du feu?
Dans la mienne – du charbon.

Sur quelle table y a-t-il du pain?
Sur la mienne – des pierres.

Y a-t-il de l'eau dans quelle rivière?
Dans la mienne – de la boue.
Sur quel champ y a-t-il du blé?
Sur le mien – des voix crient:
pour les cigognes faites des nids,
pour les enfants cherchez des habits,
apportez un briquet pour allumer le feu,
purifiez l'eau, purifiez l'eau.

Muets – muets...

Sur quel champ y a-t-il du blé?
Sur le mien — on se met à se lamenter.

***

Je marche.
Quatre ombres me suivent –
Présence, Possibilité,
Oubli, Humanité.
La première –
est près de moi,
la deuxième – devant –
accourt à la hâte,
la troisième — traîne sans forces –
derrière,
la quatrième — est sur la chaussée
par des roues déformée.
Moi – au milieu –
souffrant, troublé.
Je marche.
Quatre ombres me suivent –
Présence, Possibilité,
Oubli, Humanité.

***

Dans un coin de mon logis
devant l'icône je prie –
ma confession plane dans le ciel.
J'aspire des nuées de brûlé et de poussière –
je respire une autre couche d'atmosphère.
Par une carte postale je salue mon ami sur terre –
chaque jour j'écris des lettres à l'adresse de l'Univers.
Je vis dans deux dimensions
à la limite de l'enveloppe terrestre
qui reflète la Planète et l'Infini.
Je ne peux pas saisir :
la Planète est de quel côté...
de quel côté est l'Illimité...

***

Quand une mouette orange
tourne en cercles au-dessus de l'océan rouge
aux ondes doublées de lilas,
quand un oiseau aveugle a quatre ailes,
quand on voit à travers l'eau
de la planète le noyau,
et le magma qui bat et qui enroule
des récifs sous-marins
pourpre brûlant
et bleu glacé,
en formant des croix multicolores
et une croix blanche qui tend à disparaître,
je ne sens pas mon corps –
je ne vois que des reflets
dans mes yeux...
Ne me réveillez pas –
c'est mon rêve le plus heureux.

***

Quand les gouttes de pluie
ont cessé de tomber par terre
et l'éclair se reflétait encore
dans les coins du ciel
sur un sentier froid
qui menait vers un lieu connu
mais désert,
vers les lointains sombres du vent libre,
marchait un homme.
Il était seul.
Il portait sa vie...

***

Le vent caressait
le noir des cheveux épais
d'une beauté aux cheveux verts.
Un moment après
avec la même légerté
il balançait avec insouciance
les cordes d'un gibet
et volait
entre les barbelés.

UN SOUVENIR

Un papillon tremblant volait autour de la dernière fleur.
Il n'essayait même pas de s'y poser:
il avait peur évidemment de casser sa faible tige.
Tout à coup le ciel a soupiré – la pluie est tombée.
Une grosse goutte a abattu le papillon affaibli.

Le vent libre d'automne a roulé les feuilles
où on ne pouvait plus distinguer bien
les ailes du petit gardien.

A LA FIN DES FINS

La beauté.
Qu'est-ce qui en est resté?
Un souvenir...
Le charme.
Qu'est-ce qui en est resté?
Un regard.
L'attirance.
Qu'est ce qui en est resté?
L'indifférence.
Sur le visage le temps violant
a laissé ses traces.
Une compétence sans couleur
a remplacé des yeux la fleur.
Lumière,
pureté,
rêveries
ont disparu ailleurs.
Une réalité sans valeur.

APRÈS

Terre,
je te quitte,
je quitte mes proches, mes parents...
Mais je dois revenir chez toi.
Il se peut que je revienne en arbre,
il se peut que je revienne en oiseau,
il se peut que je revienne en ruisseau
ou en être humain...
Mais je reviens.

***
Un champ blanc,
au-dessus – une colombe blanche.

Un homme blanc marche dans le champ
sans laisser de traces.
Je l'appelle:
—Ecoute, homme,
qu'est ce que tu as fait
qu'il n'y a pas de traces derrière toi?
Et lui, il marche, marche, enfin
il promène ses regards
autour de lui,
s'approche de moi
et dit:
qu'est-ce que tu m'en veux, vrai homme?
Je dis:
— Pourquoi ne laisses-tu pas de traces?
De grosses larmes
apparaissent dans ses yeux.
Et il me répond:
— Vois-tu, au-dessus de moi vole
une colombe blanche,
et elle vole sur mes pas –
c'est le souvenir
de mon amour.

***

Les vagabonds –
gens et animaux –
ont des yeux sans fond.

***

Tchernobyl. Pluie...
Le radium est revenu
par l'esprit de Marie Curie.

***

Dédié à ma grand-mère Valia

Bon Dieu!
Crée-nous libres
comme des oiseaux
pour sentir
et la mer froide
et le vent chaud,
pour comprendre
comment la vie
au-dessus de l'âbime est suspendue.
Bon Dieu!
Crée-nous heureux
comme des petits enfants
pour ignorer la peur,
la méchanceté, les souffrances.
Bon Dieu!
Crée-nous sans péchés
comme toi, tu l'es.

NINA MATSIACH

***

Je n'ai qu'un nom.
Il n'a que quatre lettres –
quatre parties du monde.
L'œuvre
qui m'est donnée
pour pénétrer
dans le torrent de vie,
La cryptographie du sort
dont je tenterai de dévoiler
le secret.

***

Ma parole ne porte pas malheur,
Mes yeux ne sont pas méchants.
Même quand tu seras loin
Je n'envoûterai pas ton bonheur.

Mais un jour devant une fenêtre sombre
Tu te souviendras de moi
Imprudemment dans un songe –
Et la tristesse entrera
Dans ton calme quotidien,
Dans ta joyeuse journée,
Dans nos souvenances
Où moi comme une petite branche
sur l'eau pure
Je flottais sur les ondes d'amour...

CACHE-MOI DANS TON CŒUR

A travers le fourré flottant du temps
De midi à midi sonnant
Un rayon appelait un pèlerin:

– Je suis ton soutien:
Si tu ne me lâches pas de tes mains –
Tu ne te fatigueras pas en marchant,
Les pierres des chemins te feront du bien.
Je suis ton soutien. Ton phare:
Si tu ne renonces pas à moi –
Je te mènerai sans effort
A travers les crevasses, les marais.
Je suis ton phare,
Dans des cavités abruptes je ferai du feu.
Je te chaufferai, je te brûlerai,
Tu seras étincelle dans mon cœur,
Si tu me caches dans ton cœur
Comme une lumière, la lumière qui t'adore.
Si tu me caches dans ton cœur,
Si tu deviens mon serviteur,
Tu vas régner sur toi-même,
Sur tous les malheurs,
Sur tous les chemins.

Cache-moi dans ton cœur, pèlerin!

L'OISEAU DE FEU

Dans mon jardin épais,
Rempli d'été
Un jour,
Comme un orage sec,
Est venu du conte
Un oiseau bleu,
Brillant, joyeux, insoucieux,

Qui a percé mon jardin de feu céleste,
Et chaque grain dans chaque pomme
Etait pressé de mourir en tristesse éveillée
Pour germer en fleurs.
Le jardin troublé
A tressailli,
Et l'oiseau de feu...
Sa plume brillante
M'est laissée non pas en souvenir:
Mais pour qu'en septembre
Et en février
Mon jardin soit plein d'été.
Qu'il soit un conte.
Qu'il soit illuminé.
Rien de plus.

LE PLANTAIN

Nous nous sommes perdus dans la foule.
Le temps,
Tel un berger omniprésent,
Nous a réuni pour un moment
Pour que nous nous regardions
Dans les yeux, –
Il nous a rappelé sans se gêner
La non-coïncidence des directions
de nos chemins,
Le manque de ressemblance des empreintes
De nos mains.

Chacun de nous est pour toujours
Dans l'enceinte de nos engagements
Et de nos devoirs futurs.

Nous appliquons aux plaies, aux meurtrissures
Le plantain curatif
De cette rencontre qui dure.

UNE ABEILLE

Le sort coud nos actes et nos desseins
Avec une aiguille courbe et un fil de chagrin.
Comme une abeille l'âme cherche son jus du ciel
Dans le mouvement perpétuel.

On ne peut rien négliger, rien,
Mais tu n'es pas toujours en état
De te nourrir de lumière
Par-dessus la haine et les combats.

La leçon est à répéter jusqu'alors
Où l'on comprend encore
Que le spectacle et les rôles
Ne dépendent pas du changement
de décor.

LA DELIVRANCE

Le grain de ma joie,
La mince racine du soleil
dans le sort froid!
L'émotion me tient encore,
Mais de ta prison – j'en sors.

Je traîne encore de ma tristesse le poids
Et celui des doutes privés de bon sens,
Tu es déjà ce cher chemin pour moi
Où je perdrai tout mon sang.

Je désire de porter ce fardeau suave!
Le malheur a sonné en prédicateur...
Vainement a travaillé le malheur:
Il n'a pas fait de moi une esclave!

L'émotion me tient encore, –
Mais de ta prison, j'en sors!
Le grain de ma joie,
La mince racine du soleil
dans le sort froid...

L'HARMONIE

L'écho du soleil ne se taît pas,
Notre harmonie ne finit pas,
Tu n'es parti nulle part,
Tu es toujours près de moi,
Tu restes toujours toi-même –
Heureux, doux, souriant,
Tu es dans tes chants –
Comme une alouette au-dessus
des champs,
Comme un sansonnet dans le jardin
de printemps!..
Tu es tout
Pour moi:
L'appel de la vie
Et de la mort la soif...

***

Viendra la nuit, passera la nuit,
Ouvrira ses paupières le jour
Et regardera tout autour.
Se réjouira-t-on de lui?

Il est des moteurs le bruit,
Le froufrou des roues,
Des avions le mugissement –
Un pétale frêle d'une triste âme
n'est rien pour lui.

Jusqu'aux sourcils cuirassé
Le jour n'aurait pas de difficultés
De lancer en l'air avec cruauté
Ce pétale comme un poussier, –
Si l'âme luttant contre le mal
ne pénétrait
Dans le demain des espoirs
Par son éternité.

L'ARC-EN-CIEL

Depuis le matin — des nuées gonflées grises.
Depuis le matin la pluie patauge sans répit.
On ne croit pas qu'il fasse froid derrière la vitre
mouillée.
Le cœur patient et serein sent la paix.
Mon chéri, qu'est-ce que tu as?..
moi, je ne pleure pas.
Voilà... un grain de poussière
s'est collé à ma paupière...
Je n'ai pas vu d'arc-en-ciel cet été –
Regarde, dans le ciel d'automne il a scintillé!

***

Des ombres dans des coins sombres,
pareilles aux gardiens bleus...
Aujourd'hui nous sommes les invités du bonheur.
Il se peut que nous soyons les gardiens uniques
De la vie.
Aujourd'hui quand nos âmes sont sous le signe
De la pleinitude et de l'unité,
Il n'y a en nous aucune trace
D'absurdité.
Dans les tasses blanches s'est refroidi
Le thé noir sur la table de soir...

On est libre de chanter
Comme sur un rocher!
Comme des oiseaux sauvages sensibles on vole
Aux battements fiers des ailes!
Les ombres sont pareilles aux gardiens bleus...
Les visages sont radieux!..

ADULTES RESTES ENFANTS

Nous cherchons dans notre compagnon
Pas même le reflet, l'écho, l'ombre
Mais tout notre propre "soi"
Dans sa variante
La plus belle,
La plus parfaite, –
Sans aucune garantie
Mais avec foi de le trouver!
Et bientôt après, –
Pleurs, offenses, désespoir,
Implantation de la persévérance,
Et après, –
Des épines vénéneuses,
Enfoncées dans le cœur aujourd'hui
Là où hier encore
Se cachait l'agitation
Et la promesse,
Désirée intolérablement,
Du dernier pétale de camomille,
Son signe doré
D'amour et de tendresse.
Nous sommes devant
Les levers et les couchers
De nos propres illusions,
Nerveux, pleurants,
Reprochant nos proches.
Impuissants.
Adultes restés enfants.

***

Les traces de nos pieds
Par le vent emportées,
Par la foule piétinées,
Brûlées par le soleil de midi,
Balayées à minuit
Avec tous les débris
par l'eau des trottoirs de Paris.
... Mais voilà –
Elles se montrent vivantes
Au fond de notre mémoire,
Elles nous rendent
Non pas les feuilles mortes des voyages,
Mais l'arôme piquant
De l'esprit humain
Et des gens aimants.

***

Un rose buisson
Brille près d'un layon.
Des gens y passent
Et cueillent
Ses belles fleurs.
Vides sont mes mains.
Le layon n'est pas le mien?

***

Cette nuit –
un rêve qui se répète:
un je ne-sais-quoi ne me permet pas
de passer
mon examen de français.
... Il paraît qu'un fruit à venir
refuse de mûrir
aux branches de ma vie.

***

Une journée
ordinaire,
infertile.
On n'attendait rien,
rien n'arrivera aujourd'hui.
Le cœur s'agite en nénuphar
dans les anses
de tendresse inexplicable.

***

à Bayartchouk

On va peser quelque part
notre apport
A la Vie sur cette terre.
Le ciel sera-t-il encore clair?
Le cœur boira-t-il son bonheur?
N'oublions pas: le glacier descend.
N'oublions pas: le déluge passe.
Il paraît que les forces finissent,
Les cris de l'âme dans le désert
s'entassent.
Mais on nous donne assez de forces
Pour que nous supportions nos souffrances.
Le vent fait courber les branches,
Chaque feuille voudrait qu'on l'entende...

FACE A FACE

Une jeune femme
Pareille à une gouttelette de rosée
Sur une feuille de pervenche
Se tenait tout près du berceau
de son nourisson

Ne pouvant détacher ses yeux
De l'infirmeté d'autrui:
Sur des roues (n'ayant pas de jambes)
Un tronc d'homme se mouvait dans la rue...
Le grincement des roues du vieux soldat,
Le tintement à peine entendu de médailles
Sonnaient le tocsin des cloches de Khatygne
Dans les tempes de la femme,
Et dans ses yeux de mûre sauvage
Se croisaient douloureusement
Souffrance,
peur,
effarement,
Elle s'est figée dans la pose gracieuse
D'une biche éveillé:
Sa main tremblante baissait
Contre sa volonté
Le voile dentelé du berceau
de son nourisson.

***

La vie ne dit pas encore son "non",
La vie change encore gaiement
Sa colère en son embrassement divin,
Elle orne de tristesse l'épanouissement de joie,
La fatigue du cœur, elle me l'envoie
Pour que je puisse lui rire en face,
Pour que mon sentier de travail et de desseins
Ne se couvre pas d'herbe rapace.

OULADZIMIR NIAKLIAEV

PIGEONS MESSAGERS

L'azur des fils de pigeons.
Le bleu foncé des ondes.
Les portes d'automne sont ouvertes.
Les traces d'été sont couvertes.

Sur les chaumes et dans les blés
Des enfants courent pieds-nus...
Pourtant dites qui le sait:
"En quelle saison sommes nous?"

Dites où et pour quelles gens
Au-dessus des champs fanés
Les pigeons – messagers des années –
Portent leur fumée d'argent?

LE PUITS

Comme un poisson agité le seau glissera,
La cage du puits bruira...
Une gorgée et la bonté vit .
Il est bon de construire sa vie.

La vue s'améliore, l'ombre d'un coq apparaît.
L'ouïe s'affine: les abeilles font du zèle à leur gré.

Sur le sable jaune coule des mains un jet,
Et de petites pierres dansent sur l'eau partagée.

POLONAISE

(extrait du poème)

Salut, Yablonskaya, salut!
A travers le parc l'automne a couru –
Le parc est tellement bien dessiné
Qu'il est digne d'être encadré.
Salut, salut, ma bien-aimée!

Je reste derrière le cadre du tableau
Que l'on voit à travers les gouttes d'eau:
Une cheminée, un piano à queue –
Et toi, tu es seule devant,
Epuisée de lourds sentiments,
Une coupe de vin blanc à la main.

Donne-m'en goûter – que c'est beau,
Tire les rideaux du tableau!
J'ai quitté ton infernal paradis,
Un train rapide tonne la nuit:
Adieu, adieu, mon amie!

Ne mets pas la coupe au bord de la table!
L'ombre et la lumière sont instables –
Tout est confus, intermittent...
Laisse-moi embrasser tes mains,
Adieu, adieu, mon amour charmant!

Ne quitte pas les touches de tes mains.
Que dans le monde où grince le fer
Lance sa voix perçante en l'air
Le dernier accord d'une polonaise de Chopin.
Adieu!

L'ETANG

Sur le chaume je marcherai pieds nus
A la limite d'un noir étang...
Le dernier jour sera venu
Comme sont venus tous les précédents.

Et dans cette contrée infâme
Où je perdrai tous et tout
Je ne pleurerai pas ma femme,
Je ne pleurerai pas mes amours.

Qui est-ce que je vais pleurer
A la limite du noir étang?
Celle que je n'ai pas aimée,
Celle qui était née avant.

Celle que je n'ai pas embrassée,
Celle que je n'embrasserai jamais,
La seule que je n'ai pas rencontrée
Que Dieu m'a défendu de croiser.

***

Quelle solitude, mon Dieu,
Suit le bord des eaux
Le long du contour changeant
Debout sous un cyprès
Dans le ressac jetant des pierres exprès.

Seule à la vue d'une sœur blême
Elle se protège elle-même,
Passe à un lieu en cachette...
Jette une pierre – une onde est apparue,
Jette encore une – l'onde reflue.

Au fond des eaux les torts se sont calmés,
On ne sait plus pourquoi l'âme se blâmait, –
Pour rien... quelque chose de passager... un caprice...
Poli par l'écume perlé le bord est lisse.
Sur une onde une voile blanche est ballotée.
Au vent doux se balance le cyprès.

LE COSMOS

Un jour, réveillé dans la nuit,
Tu te rappelles que tu sais voler.
Et le gouffre froid, l'abîme
Tes yeux naïfs vont têter.
L'énigme trompeuse de l'existence
Te percera jusqu'aux os.
Tu apprendras à ton propre enfant
Non pas à marcher, mais à voler dans le cosmos.

***

A le voir – on aspire au néant...
Qu'as-tu perdu là, alouette,
Mon météore filant?

Là, sous le bleu du ciel dense,
Enveloppant les troupes d'étoiles,
Les nuages cousus au bec tendre
Brillent aux éclairs le soir.

Que cherches-tu, ma petite?
Tout y a été sans toi,
Ma couturière rapide –
L'aile brûlée, une aile à moi.

***
Prières,
Serments,
Lois,
Confessions.
Pour prolonger la génération
Condamnée à la disparition
Aux non-appelés même
Dieu donne des noms.

On lit à l'inverse
Les caractères secrets des cieux
Sur le froid courant
Des eaux indifférentes.

Malédictions.
Combats.
Trahisons.
Lâchetés.
Le Jugement Dernier est tout près
Comme un rasoir au cou —
Mais qu'est-ce qui est au bout de tout?..

Si le Seigneur marche sur les eaux lui-même,
Si tous les serments, confessions, prières
S'écrivent sur l'eau passagère.

***
Un oiseau migrateur a brisé son aile
Près de ma maison paternelle.
Il se met à crier comme s'il le fer sciait:
"C"est toi! C'est toi
Qui est fautif!"
A son cri
le chef de la volée
la fait revenir –
Qu'est-ce qui va arriver?

A la maison les seaux sont vides...
J'ai peur d'aller au puits
Comme si l'on va
Bombarder
Tout de suite.

LE TREMBLEMENT DE TERRE

Une ligne pour l'Apocalypse... Des cadres des tableaux
Regardent les saints qui raseront la Mecque.
Quittant les lieux néfastes courent tous les animaux
Sensibles au danger, aux maux terrestres.

Un peu avant et par les mêmes chemins
Avaient couru tribus et clans.
En secouant le tout de leur fureur perfide
Ils ont semé le vide sur le vide :

Poudre sur poudre, courroux sur courroux,
Aversion sur aversion, crime sur crime...
Aspirant aux prières et aux soumissions
Pourquoi as-tu voulu des victimes?

Toi qui es dans le vent, dans le feu, dans la pierre –
Réponds-nous si Tu l'es au moins:
Est-ce selon Ta volonté que tremble la terre
Ou il y en a une autre qui est au-dessus de Toi?

DANS LE JARDIN AU BORD D'UNE RIVIERE

La non -coïncidence des dates.
La non -coïncidence des temps.
Oublié depuis longtemps
La neige rebrousse chemin.
L'aile bleue est reconnue
Par la pluie oubliée.

Tout son lieu a eu – et pourtant
Ce qui va arriver n'a pas encore été.
Au-dessus d'une rivière
Dans le jardin rouge d'obiers
Comme un ressort
Sous ma main
Est la tension des branches.
J'en lâche une –
Elle danse à l'horizon,
Et elle rebrousse chemin,
Elle rebrousse chemin tout de bon.

LA POUSSIERE DES ROUTES

Est-ce du sable d'or ou une ordure –
La poussière des routes qui font leur tour?..
La vanité des vanités!
Je me libère de ma fièrté.
S'est couché près de la porte le vent
Comme un chien de garde vigilant.
Pareilles aux sillons noirs
Jes journées sont vides...
Le ciel au petit matin
Perd ses étoiles livides.

***

Pas une maison de Dieu,
Aucune église aux alentours...
Ainsi vivent-ils à deux:
Le village oublié de Dieu
Et Dieu oublié à son tour.

***

C'est l'automne. Dehors – gris et or.
Apporté par le vent sous la fenêtre
L'éventail des feuilles de l'hêtre.
Solitude, mon ami, isolement.
Verse du vin...

Assayons-nous, taisons-nous et parlons.
Personne n'est malade, Dieu merci.
Quelle question: boire ou non?
A priori, mon ami, a priori:
La vérité est dans le vin.

On est bien. On boit avec plaisir.
Derrière le mur de la baraque universelle
Hurle un chien et bat ses semelles
Vers les champs gris.

Les signes du zodiaque – aux verres,
Des vers dans tous les coins – à brûler le poêle.

Ta santé!
Quelqu'un a chanté:
que l'on nous dise merci
d'avoir bu ici.

ETOILE FILANTE

Elle glisse et disparaît
Au bout du monde.
Ni traces, ni traits
Nulle part on compte.

Comme avant une fête
On fait du bruit.
Elle glisse et disparaît.
D'où? Où? Pourquoi? Pour qui?

A travers les saules pleureurs
Un sentier vers une hauteur.
Ce n'est que le sort.
... Mais qu'est-ce qu'il y a encore?..

LES ANGES

L'heure venue –
vers Dieu je suis allé.
Trois Anges m'ont rencontré.
L'un a demandé: "Où vas-tu?"
Un autre: "Que portes-tu?"
Le troisième n'a rien demandé.
Ou il était muet, où il savait
qui je cherchais.

SIARGUEY PANIZNIK

LE POUVOIR DE LA PAROLE

Bethléem dans le paysage
  est reconnu par le faux et le sage:
    c'est là que le Sauveur est né,
     c'est là que Jésus Christ a gouverné.
Perçant de hautes nuées
  on pressent la duperie du rusé:
    là où est né un malfaiteur –
      le tyran est gouverneur.
Que la clarté du ciel
  relève notre secret:
    un consciencieux est né –
      un poète commence à sermonner.
Courte est l'heure du tyran:
  la bonté de Dieu est sans fin.
    Le poète à la plaie ouverte
            deviendra le phare de nos chemins.
Nous marchons sans lever les yeux
  par des sentiers dangereux,
    pas de prophètes, pas de saints
      sur nos ambons et clochers enceints.
Où est notre méritée récompense
  pour nos anciens présents?
    La langue – la crèche du genre humain,
      la sage-femme des combattants.
La poésie n'est pas un dard –
  le trésor secret des paroles:
    si l'on appelle son pays natal
      le poète ne sera pas en retard.

LE CHARPENTIER ET LA BÛCHE

Le feu est mort...
La hache est émoussée:
elle a coupé des branches,
des clous, des chênes...
Respire à peine.
Une larme avance:
pas de chance...
Toutes les haches sonnent.
Celle-ci ne résonne.
Tout le monde travaille!
La tête de la hache est en paille...
Que faire?
Hurler sous un banc?
Depuis longtemps
pas de bûchettes, pas de flamme...
Lui, charpentier,
préfère aiguiser la lame.

COHESION

Le printemps et l'automne – deux rochers.
Au beau milieu – l'été.
L'éclaircie est chère
au poète et au laboureur.
Le papier et la terre
ont aidé nos aïeux.
Deux rochers – l'âme et Dieu.
La parole est au milieu.

DE BONS VOISINS

Pour Moscou,
Pour le Krémlin
ma Maison

était à la lisière de l'Empire.
Sans tête, sans racines
l'âme tremblait toute blessée.
Le jambage s'est affaissé,
tout allait à l'envers.
Le pays s'appelait "libéré"
Moi, je voudrais m'en aller,
mais mon vampire myope
mord plus fort qu'un étranger.
Le nombril de l'Europe
est chez nous – regardez!
Les Grecs, les Varègues
nous traversaient en embarcations.
Je porte ma maigre provision
de Moscou, du Krémlin
aux ambassadeurs, aux trésoriers.
Je salue mes parents.
Mes amis vont jusqu'à la haie
du village bélorusse accueillant.
Vous n'êtes pas une orde sacrée.
Nous ne sommes pas esclaves.
Si on était de bons voisins slaves:
le Bélarus et la Russie – consentez!

"LE FRANCAIS"

A la mémoire
de mon oncle Alexandre, mineur,
franc-tireur de la Résistance en France

Il marchait vers le département du Nord
ayant quitté le village de son père.
La France des francs-tireurs –
un front d'engagés volontaires.
De dessous les étoiles des émigrés souffrants
il a emporté le poids de l'infirmeté.

La France des partisans –
cette métairie où vivait le "le Français".
Impossible de contourner les sillons,
impossible d'appeler ses amis...
La France des francs-tireurs –
l'écho des guerriers ennemis.
Ayant surmonté ses douleurs
il a gémi: "Il est temps"...
La France des francs-tireurs
est entrée dans son champ.
Le franc-tireur des mineurs
écoute le chant des sapins.
Elle est près de sa demeure –
la France des partisans.

L'HERBE DE SAINT JEAN

L'herbe de Saint Jean – drosère,
millepertuis, verveine – guérit
quatre-vingt-dix-neuf maladies.

Sur une clairière coloriée
L'herbe chatouille les pieds.
Une vieille l'herbe de Saint Jean a trouvé,
Et sa tête s'est illuminée.
La vieille l'a consacrée,
L'a mise près des icônes pour prier:
– La force de notre nature
Près de Dieu est en bonne posture...
Elle va guérir toute maladie,
La tristesse te quittera...
... Si je le crois - tu le croiras -
La formule magique me guérira.

UN SOIR
AU-DESSUS DES ONDES

Sans bruit
La nuit
A puisé
La bosse
Du croissant.
L'accueil
Cuit
Le fin
Juin.

A qui est
Le noir
Bateau
Dans les roseaux
Murmurants?
J'ai senti
Un cri:
Le soir
Attend la nuit.

LE SOMMEIL DANS UNE FORET VIERGE

Le camp de bêtes s'est assoupi.
L'ours-brouillard
S'est couché cérémonieusement
Avec le renard dans son ravin noir.
Il semble avoir pris racine
De chaque brin d'herbe fine.
Le nez du chevreuil vibre
Au-dessus du champ libre.
Demain l'oiseau sera gai.
Pour le moment dans la forêt
Le petit aurochs sent du nez:
Dort sur son bec le silence muet.
Le camp de bêtes s'est assoupi:
Le loup, l'élan, le lièvre,
L'écureuil et la chauve-souris
Se touchent de lèvres.
Je garderai en cadeau
Pour le sanglier et le blaireau
Le nectar de la bruyère couverte de rosée –
La très chère liberté.

Demain l'oiseau sera gai.
Pour le moment dans la forêt
Le petit aurochs sent du nez:
Dort sur son bec le silence muet.

LA FORGE DU MOIS D'AOUT

Le bouleau
par son écorce-ouïes
Avale de la chaleur.
L'alouette s'arrête
Et n'atteint plus
la hauteur.
Le soleil assidu
près de la forge
Ne travaille pas vainement:
On fabrique
des épis tétraédriques
De mille grains.

LA RONDE

Qui mène la ronde chez nous?
– Moi, François .
– Moi, Roberte.
– Moi, Fleur des Bois.
– Nous, Aiguilles Vertes.
Oh, quelles personnalités
Font la ronde en été !
On fait la ronde chaque année,
Chaque jour.
Les étoiles tombent du ciel
Et dansent avec nous.
Qui mène la ronde chez nous?
– Moi, Pie.
– Moi, Huppe qui crie.

– Moi, Cigogne à long cou.
– Moi, Corbeau, moi, Coucou.
Oh, quelles personnalités
Font la ronde en été!

Qui mène la ronde chez nous?
– Moi, Ecureuil.
– Moi, Chat.
– Moi, Nuée légère.
– Moi, Sacha.
– Moi, Claire.
Oh, quelles personnalités
Font la ronde en été!
On fait la ronde chaque année,
Chaque jour.
Les étoiles tombent du ciel
Et dansent avec nous.

***

Des rencontres, des adieux ont eu lieu.
Je suis sous l'aile des aïeux.
Jusqu'à ce que je vive –
mon Amour, arrête
le tremblement des ombres
au-dessus de ma tête.
Sur une pente d'herbe couverte
ralentis ma chute...
Ce n'est pas un panneau routier –
Amour:
mais un ouvrage de couture
entre le corps et une âme pure.

ARRÊTEZ L'INSTANT!

Saisissez le bonheur au vol!
Attrapez le vent!

Je n'irai pas prendre les corbeaux:
j'ai mis le filet dedans.

Gagnez le coquin dans la vase,
capturez l'angoisse...
N'oublie pas de te gronder
de ta parole injuste et basse.

Tenez le méchant à l'épaule,
empoignez le loup gris!
Il est gênant de happer les souris
dans une aire vide.

Arrêtez l'instant de votre vivant,
jetez la ligne...
Voilà une amazone et son cheval...
Je reste tranquille.

Un javelot... Une bride... Et l'inquiétude
sort des entrailles terrestres:
j'ai à saisir l'air
sous sa main raide et preste...

PRIERE POUR LA DEFENSE DE LA PATRIE

Je suis le sang de ma mère.
Je suis un brun d'herbe vert.
Aujourd'hui nous prions
Pour la Haute Protection.
Dieu-Père,
Aide-moi à cette heure !
Couvre
Ma Patrie
De ton clair voile
Protecteur.

A moi – pousser et fleurir.
A moi – prendre racine et rire.
Nos temps clairs pleins d'audace
Se sont levés de dessous les glaces.
Dieu-Père,
Apprends-nous
A aimer,
A garder
Notre Patrie
Unique pour tous.

LES VOIX DU DERNIER LIVRE

***

Il y a de quoi parler
à celui qui veut écouter.
Le délire
est la dernière vengeance de la vie.

***

Les courants d'air politiques
font irriter la gorge.
La couche de protection
est le langage.

***

Il est déjà tard.
Les minutes luttent de vitesse.
J'écris de mémoire.

PIMEN PANTCHANKA

PRÈS D'UN CHAMP DE SEIGLE

Quand je me rappelle
Les choses vécues
Je feuillette
Mon cahier cousu.
Je voudrais sentir
La respiration des épis.
C'est un besoin d'esprit ,
A l'estomac – un défi...

A la radio exprès
Les acclamations du mariage,
Une conférance sur le cancer;
Un rock – assourdissant orage,
Tantôt Debussy,
Tantôt BBC.

La radio-bonne
Ne remplacera à personne
Ni la berceuse,
Ni le bercement,
Ni la voix de maman,
Ni un épi mûr,
Sans quoi la vie est dure.

Nous ne seront pas pris
Des ruses de la fantaisie,
Nous ne seront pas tentés
Du bruissement de la monnaie.
Nous nous sommes calmés,
Nous restons bouche bée,

Comme si nous étions
Des choumères de nation.

Je suis debout
Près de mon champ,
Je prie devant,
J'écris sur le seigle
Comme avant:
Le seigle sait
Guérir l'âme.
Cesse, mon coucou,
De compter nos coups.

Vibre dans les cieux
Le chant d'alouette...
O bon Dieu,
La vie n'est pas bête!

LUDMILA PAOULIKAVA-KHEYDARAVA

ATTENTION – LES BIENS-AIMES!

1

Là où le conte fait son nid,
Où l'élan du cœur dépasse le mont
Je t'ai donné un ciel rond...
Et tu y as mis tes malins esprits.

Le bord de la vie s'est déchiré,
Là où la pente de la destinée est devenue rocheuse...
Là je t'ai donné ma sœur — une religieuse –
Tu as fait d'elle une fille déréglée.

Le jour sur terre a été difficile grâce aux bien-aimés.
Dans le puits du cœur les ténèbres ont pénétré.
Et regardent de leurs yeux aveuglés
De côté...

2

Le matin j'au eu la chance de pleurer.
Deux ou trois larmes de mes yeux sont tombées.
Notre chien a sauté de mes genoux,
Maintenant il n'est plus à nous.

Dans l'ordre du lit recouvert,
Dans le silence inconnu de l'hiver
Il y a de la solennité comme si les oiseaux
nous ont quittés,
Et le lointain brille dans toute sa pureté.

La nuit il a plu sur terre.
Les signes des points humides sont restés au verre,
Et voilà déjà – pas de famille, pas de maison,
Et il se peut bien – pas de chien.

3

A l'aube devant l'icône de ma mère
La dernière fois j'ai regardé en arrière
Et voilà tout est fini – pas d'appel, pas de malédiction,
Mes bien-aimés, j'ai prié pour vous, passons!

La dernière fois. On le fait quand on se dit adieu.
Oubliés sans signes d'embellissements
Les visages ondulaient dans la brume…
Mes bien-aimés, je ne vous ai pas reconnus, hum!

La dernière fois… C'est qu'il faut être attentifs
Pour ne pas éviter un passant!
Tout est fini – les croisements des chemins,
Mes bien-aimés, je ne vous ai pas reconnus pourtant.

4

Dans le ciel où l'image de Dieu est oubliée
Comme la dernière valse sur Terre
La seule chose que j'aille me rappeler:
Je ne vous ai pas reconnus, mes très chers.

La neige a fondu, elle a glissé du toit…
L'aurore regarde par la haute fenêtre.
Il me semble que cela aurait pu être –
La transparance des couleurs
Et les caprices des odeurs d'autrefois!

Il me semble que c'est pour toujours
Comme le présent et comme une longue route future –
Au-dessus des cheminées une fumée vaccilante et légère.
La neige est grise comme la tête d'un vieillard
qui m'est cher.

UNE PETITE GARE LA NUIT

La nuit de juillet roulera avec fracas
comme un train vers une gare ensommeillée,
je quitterai le pavillon blanc
qui est à côté de la Voie Lactée,
je deviendrai muette de désespoir
si tu passes me touchant de ton ombre claire.

Il faut toute l'attraction terrestre
pour que sur cette terre tu m'aperçoives.

***

Les gondoles ailées de nuées
passaient dans l'Univers.
Le voile d'une pluie fine tombait,
mais ne touchait pas la terre.

Les rêves – de courtes rencontres,
des coups d'œil sur les trains.
Les jours – des chandelles sombres –
on n'a pas le temps de dire "amen".

Tout s'est concentré. Et après –
est arrivée la grande sécheresse. La ruine.
L'âme se taît. Les cendres se refroidissent.
Brûlent mes lèvres gercées.

***

Octobre. Des lointains purs et transparents.
Le vin du passé est bu.
L'avenir que nous avions prévu
a pris fin depuis longtemps.

Glorifions la passion d'autrefois,
son silence, ses troubles, ses tonnerres

sous une guitare oubliée, mise en poussière
où nous nous sommes brisés maintes fois.

***

Par le champ fauché de mémoire
chacun revient ici de loin –
dans les jardins bleus d'août
qui frissonnent à la pointe du jour.

Nous revenons...
Comme on revient à la maison,
un sourire inconnu au visage clair,
comme des herbes qui poussent
avant l'arrivée de l'hiver.

***

Deux destinées
aux visages sombres
se sont rencontrées
un jour
dans la vie.
Ni tonnerre,
ni éclair
ne déchiraient
ni le ciel, ni la mer.
Tout simplement
avant de se marier
deux cœurs
se mesuraient.

***

Tu es entré la nuit chemin faisant,
mal rasé, costique, mécontent,
tendu comme sur une pente raide,
le soir des yeux fatigués,
de la bouche qui sentait la fumée...

... Merci de ne pas être passé à côté.

L'AMOUR

Il m'a pilotée
au-dessus des marais,
au-dessus des pentes raides.
Il m'a jetée
des nuées.
Il m'a soulagée,
calmée,
il a pris mes souffrances...
Et dort paisiblement
sur mon épaule... silence!

***

Je me répands dans les cœurs,
dans les yeux – comme dans les rêves,
je touche la profondeur de la mort,
j'embrasse les lointains
et je me cogne contre les parois des veines
de la vie tenace sur terre,
je ne compte pas les battements du pouls,
tout simplement – il y a trop de soleil partout
là où les vagues de la mer bleue
montent pour retomber de nouveau
je grimpais les monts,
apprends-moi – pour vivre heureuse
comment fait-on?

***

Ma vue et mon âme
ont travaillé jusqu'aux larmes...
Il est temps de ne pas voir des objets menus,
il est temps de regarder – au loin.

ALESSE RAZANOV

***

Je traduis le bruit de la pluie,
le regard des yeux,
le frisson des bois...
Je touche au feu,
j'écoute,
je scrute,
je traduis, – je n'écris pas.

***

J'ai manqué le réveil,
j'ai manqué le sommeil,
j'ai manqué le début du travail,
j'ai manqué son terme –
jours et nuits,
causes et suites
ont changé de places,
et je me suis retrouvé en face
de moi-même.

***

Des pluies torrentielles.
Des mirages harcellent.
Chaque jour
nous sommes aux frontières
des siècles passés et futurs.

***

Le pas que tout droit
je n'ai pas pu faire

devient une quantité
de pas circulaires.

***

Qu'allons-nous devenir tous? –
Le monde est dans l'impasse.
Que va-t-il devenir?
Va-t-il périr?..
Le Seigneur ne sait rien d'avance,
le Seigneur fait des expériences.

***

Disperse le brouillard de l'ignorance
et réponds-nous,
imminent,
si c'est le temps qui nous appartient
ou nous sommes sont appartenance?

***

Nous cherchons la vérité.
Elle est dans l'eau,
elle est dans l'air...
L'ignore le satisfait,
c'est l'assoiffé
qu'elle gère.

***

En union avec la mystérieuse éternité
je m'habituerai aux contradictions.
Rester sur terre! – impossible de rester.
Disparaître totalement! –
est-ce que nous disparaissons?

***

Il paraît que tout a été:
Un regard doux et léger,
le soleil aux feuilles et une aile
qui a traversé le ciel.

***

Une minute a manqué
pour attendre,
pour se séparer à jamais –
une minute
a été suffisante.

***

Si je connaissais
tout mon pays par cœur,
je prendrais comme guide
un homme inconnu –
les sentiers se déplaceraient
et vers l'inexploré nous mèneraient.

***

Un sentier
au bord d'un précipice profond:
il est séduisant de le suivre
puisque chaque pas ici a du fond.

***

La pousse qui le goudron a percé,
tous les passants te laissent passer
comme si tu étais
un grand arbre fruitier.

***

Sommeille sous la pluie d'été
un cheval entravé –
un vaste espace privé de liberté.

***

J'ai pensé à l'éternité.
Un papillon rouge et noir
sur ma main s'est posé
et il s'est mis a réfléchir
ensemble avec moi.

***

Les gens disputent tour à tour,
et derrière eux
il y a le ciel triste-bleu
qui cède à tous
son tour.

***

Dans les arbres vides
un nid abandonné:
l'été a passé
pendant que je le regadais.

***

Une pluie d'été inattendue.
Je me suis caché
sous un saule blanc –
que de feuilles m'ont regardé
de leurs yeux pleins d'un vif étonnement.

***

Qu'ils sont différents:
gens, chemins, destins,
mais les voilà ensemble
dans cette salle d'attente.

***

Un soir dans la rue
j'ai vu un homme
qui ressemblait
à mon père décédé.
Oh, que j'ai voulu
le suivre, lui demander
qui il était...

***

Une vieille qui habite mon palier:
il lui est de plus en plus difficile
de descendre l'escalier,
de le monter et de chez elle rester.

***

Une abeille est entrée dans mon logis –
elle bourdonne et vrombit,
se bat contre la vitre
et ne trouve pas de sortie.
C'est nous dans notre vie?!..

***

La bardane, l'absinthe
et l'ortie
m'ont dit
que personne
ne vit plus ici.

***

Nous autres – poissons bizarres –
la nuit
nous nageons dans l'infini,
le jour
nous errons sur terre ferme et dure
en cherchant les restes
de l'infini perdu.

***

Des pierres moussues
portant des lettres inconnues
se sont implantées dans la terre:
n'y a-t-il plus personne
qui pourrait comprendre
leurs consonnes?

***

Que la maison est immense!..
Une fête tous les jours
ou des doléances.

***

Le matin j'ai quitté la maison,
j'ai marché toute la journée
dans la direction du soleil.
Quelle voie contradictoire!

***

Sais-tu,
marais desséché,
que les vanneaux sont arrivés?!.

***

Tout est dans mon corps:
une quantité de siècles,
une multitude de vies,
mais moi-même,
est-ce que j'y suis?

***

Les affaires
qui semblaient obligatoires
ont reculé...
Mon âme m'a dit le matin:
te voilà libre enfin.
Elle a ajouté le soir:
et inutile, je crois.

***

Le long du quai la nuit
les lanternes sont tellement tristes
comme si elles sont venues
pour faire leurs adieux à quelqu'un,
mais... elles ont oublié à qui.

***

Les affiches oubliées
de l'année passé:
ne les lisent jusqu'à la fin
que la pluie et le vent.

***

Près d'un marché
ont fait un bûcher
et réchauffent leurs mains
à Minsk des Arméniens.

***
Zone interdite.
Bouleaux,
comment y êtes-vous passés –
derrière les barbelés ?!.

***
Les arbres au-dessus du gouffre:
comme si des laocoons se battaient
contre la destinée.

***
Le tonnerre a tonné –
et d'un coup
toutes les voix se sont tues:
les cieux se parlent entre eux.

***
Le dégel.
L'eau divorce
avec le gel.

***
Il fait jour —
lentement,
a contre cœur,
comme s'il n'ya pas au monde
d'autres habitants
que des pierres sans couleur.

***
Près d'un arbre vivant
une sculpture en bois:
une taciturne discussion
sur la perfection.

***
Une mousse verte au toit –
une chanson d'adieu
au ciel gris qui sent le froid.

***
A la vitre givrée du tramway
quelqu'un a écrit:
"Je t"aime".
Tous regardent le monde
à travers ces mots.

***
Ne reviendra ni guerrier,
ni voyageur, –
reviendra le semeur...
C'est lui
qui revient jour et nuit.

***
Les rêves rôdent
dans le labyrinthe de l'esprit,
l'esprit rôde
dans les rêves –
c'est le chemin des humains.

***
Le bleu des cieux,
le pré bariolé
ne réjouiront plus celui
qui a perdu le sens de la vie.
La perte du sens – c'est sûrement
la perte de tout à tout moment.

***
Une cloche a sonné.
L'étendue son centre a eu.

***
Dans le parc
on a coloré une pierre moussue,
et des siècles sont morts dessus.

***
Le sage a dit: tout passe.
Tous sont d'accord avec lui.
A ce moment rit un enfant
et tous se rappellent en se retournant:
et tout recommence.

MIKHASSE SKOBLA

LE CHAT ET LES SOURIS

Le chat Basile se balançait dans un hamac,
au dîner ayant mis dans son estomac
de l'orge perlé au lait pas chaud
suivi d'un craquelin aux graines de pavot.

Les yeux fermés le chat ronronnait:
– Qui voudrait me bercer?

Ne vous cachez pas dans vos trous, souris,
en exposant dehors vos bonnets gris.

Voulez-vous que dans chaque bonnet
je mette des choses sucrées?
Du calme et du bonheur
j'ai à vous souhaiter.

Toutes les souris sont sorties.
Le rusé chat Basile a bondi...

Qui va raconter la suite, qui?

LE TRÉSOR

Où est-elle, ma pelle?
Ce n'est qu'à elle
Que je pourrais raconter
Ce dont la souris grise m'a parlé.

Dans le potager de la tante Agathe,

Où les concombres et l'ail viennent d'éclore,
Il y a des années un riche seigneur croate
A caché une cruche d'or.

Une cruche d'or ou un coffre
Qui brille de diamants.
Que de bonbons il nous offre
Si on le vend aux marchands!

Comme une taupe j'ai bêché,
J'ai creusé tout le potager.

J'ai touché aux fondations de la maison –
Il faut croire que là est le trésor.
Mais j'ai eu pitié de ma tante,
Doit-elle vivre alors sous une tente?

LE VOL

Les coupoles des églises – des boules envolées,
Gonflées par la légère respiration de l'ensens,
A la terre attachées
Par les rayons argentés
Des voix du chœur enfantin.
Sous les regards fixes des bougies
Les coupoles rêvent la nuit
De la libre lumière d'au delà.
Les voûtes gothiques des églises catholiques
Tressaillent impatiemment
Faisant semblant d'être des vaisseaux cosmiques
Dans le pressentiment d'un rapide départ.
Dans cette immobile attente
Tout le Bélarus d'occident
Rappelle un cosmodrome immense.
Les pagodes chinoises s'envolent premièrement.
Regardez – elles se sont accroupies

Et elles ont battu leurs ailes blanches.
Se détacher de la terre comment
Quand tant de gens
Laissent tant de péchés
Dans les églises, les pagodes, les mosquées?

Tout à coup en rêve on a vu –
Les cathédrales se sont envolées!
Et toute l'humanité
Regarde le ciel
Où les cathédrales volent,
Où les clochers sonnent,
Où les étoiles communient
En essayant le croissant
A leurs rayons fines.
Et ce vol eucuménique
Paraît à tous magnifique.

***

Dieu s'en est allé,
Des mouettes le duvet
A blanchi l'eau bleue.
Dans mon cœur silencieux
Pas de foi –
Pourrai-je le suivre, moi?

Dieu, lointain et audacieux,
Les bords sont couverts de brume.
Personne – des mouettes, des nues,
Comme si nous étions seuls
Au-dessus de la nuit, sous la Lune.

Dieu marchait, le ciel touchait.
Qui a vu, sauf moi,
Que lui, Il trébuchait,
Qu'Il errait dans la brume.

LE BAPTEME

Au-dessus d'une chênaie païenne
La massue du soleil est surplombée.
Je donnerais tout, ma bien-aimée
Pour contempler la beauté, la tienne.

Enroulez-vous,moments,
en une longue journée.
Sur l'eau tu écartes tes bras –
et le paganisme disparaît.
Tu es comme une croix
Portée sur le corps
de ma rivière à moi!

UNE LETTRE A LA REDACTION

Monsieur le rédacteur, que Dieu vous aide!
La poésie – tel un frelon mordant:
il pique, soudain des vers viennent à la tête.
Pourtant chacun écrit comme il le sent.
Monsieur le rédacteur, que Dieu vous aide!

A Cracovie l'automne est de la fête.
Telle une tortue la terre de feuilles est couverte.
A voir tant de beauté le cœur te manque,
et tu te dis de te promener dans les flaques.
Chacun se promène comme il le peut.
Monsieur le rédacteur, que Dieu vous aide un peu.

Et la douleur, visite-t-elle notre cœur?
Une toute petite, une minuscule douleur?
Qu'est-ce qui ravive les plaies, qu'est-ce qui inquiète?
Monsieur le rédacteur, que Dieu vous aide!
De cette vie je suis tout amoureux.
Chaque homme voudrait aimer comme il le peut.

Et si d'un coup voilà un repas funéraire,
dans un cercueuil madame la mort enterre
tous mes violons, mes orgues de Barbarie,
les embrassements de mes amies, mes poésies –
ne pas pleurer, vos pleurs n'apportent aucun remède.
Monsieur le rédacteur, que Dieu vous aide!

Dommage, mon âme n'veut plus quitter la terre.
Les larmes aux yeux j'ai terminé mon vers.
Et si on a soif des souples dans les cieux –
J'y vole en ange charment et prestigieux?
L'homme vole comme il le peut en fait.
Monsieur le rédacteur, que Dieu vous aide après.

AKSANA SPRYNTCHANE

***

Le brouillard d'automne aux aromes de printemps ...
Pourquoi ne pas vivre plus longtemps? ..
Mais les pères de mes amis meurent,
mes amis ne sont plus enfants sous les cieux ...
J'ai peur de regarder dans leurs yeux,
j'ai peur de voir ce qui m'attend...
Les amis ne sont plus enfants,
moi, je le suis encore,
comme en état d'hypnose je me demande:
"Ne pas vivre pourquoi? .."
Dans l'odeur de printemps
le brouillard est plus triste, plus épais.
.....
Je vais interroger les invités...

***

Si ce ne sont ni arbres,
ni ciel,
ni automne,
ni route,
qui pourrait entendre
comment je chante,
n'ayant ni voix,
ni oreille juste,
de tout mon cœur?

***

Je cherche le sens de l'être
et du non-être le sens...
Je pêche et je me répends...
Mais je ne me répends pas,
je me cache
dans les recherches,
dans le bruit,
dans la flamme
d'une autre âme ...
Comment trouver mon sens
entre l'être et le non-être?..
Comment ne pas laisser mes plaies
sur terre et aux cieux?..
Une fois je m'approche du sens –
quelqu'un s'en vole dans les pays chauds ...

***

Pas un jour sans une ligne –
la sienne ou étrangère.
Beaucoup ou peu
je demande à Dieu?
Beaucoup ou peu?
Beaucoup ...
... A Dieu?!.

***

Les feuilles jaunes
tiennent lieu de grenouilles
dans l'étang.
Croasse le vent.

***

Un coucou s'est posé
sur un bras de la vieille.

Il y a un an
son mari est parti au ciel.

***

Sur un arbre
s'est posé un oiselet.
La dernière feuille
ses ailes a déployé.

***

L'automne me tend ses mains.
Une froide poignée de mains.

***

Dans un livre jaune
j'ai mis une feuille jaune.
Cela n'a pas de nom...

***

Chaque vers
par moi écrit
a son visage.
Le mien
n'a que des plis.

***

Je me suis mis à arroser souvent mes fleurs
en te guettant par la fenêtre.

Les fleurs se sont noyées de mon désespoir.

Maintenant j'ai peur de te voir
à travers les grilles de tiges mortes.

***

Maman me demande:
— Ecris un vers
sur la cigogne noire
qui est arrivée jeudi
sur la colline du Calvaire.
Elle est noire,
mais sa poitrine est blanche.
Elle est arrivée la première fois,
ou c'est moi
qui l'a vue la première fois...
Je me suis indignée:
— Je n'écris pas à la demande!
La nuit je vois en rêve
une cigogne noire
à la poitrine blanche
qui vole en cercles
au-dessus de la colline du Calvaire.
Il se peut qu'elle vole la première fois
ou c'est moi
qui rêve la première fois
en demandant à maman:
— Bénis-moi
à écrire un vers
sur la cigogne noire.

***

Le chadouf du puits
près de la khata de mon grand – père
où personne ne vit
a pourri...
Je ne pourrai plus
puiser de l'eau sans lui,
je ne pourrai que pousser un cri
dans le profond puits
comme quand j'étais petite:
A... I...
pour entendre l'écho de l'Infini.

***

Tu me donnes de l'espoir,
tu donnes le dernier rouble au mendiant...
Mais nos yeux –
tu essaies de ne pas les voir.

***

Les portes de l'église sont ouvertes,
personne n'y entre...
Et moi, je passe devant
en murmurant:
"Dieu, aie pitié..."
Pareilles aux bribes d'une prière
les paroles du receveur:
"Place de la Liberté".
Les portes s'ouvrent,
personne ne sort. Je me tais.

ANATOLE SYS

***

Ton chemin, le dernier,
passera par une rosée étoilée.
Sème le bon grain même quand tu meurs.
Le blé d'hiver parlera du semeur.

PAR UNE VOIE ETERNELLE

l'herbe poussera
la rosée la trouvera

nous grandirons
les larmes nous trouveront
des larmes amères
des larmes de joie
chaudes et froides

à travers les larmes
nous verrons le monde
blanc et noir
celeste et terrestre
joyeux et triste

mais poussera l'herbe
la trouvera la rosée pure
grandira notre progéniture

***

"Que tu deviennes pierre!" –
et ... au milieu du champ
je reste figé.
Je ne peux ni labourer, ni semer,
ni les yeux sur les gens lever –
mon intérêt à eux est petrifié.

Si je pleurais – mes larmes
croûte sur mes joues deviendraient.
Mais je ne pleurerai pas
parce que tôt ou tard
quelqu'un dira peut-être:
"Que tu deviennes traître!"

***

Il pleignait les rats de la prison,
même après les tortures du bourreau,
leur donnant à lécher son sang sur les fers,
en sciant du regard la ratière.

Il détestait ces rats de la prison
en allant de nouveau chez le bourreau
parce qu'ils léchaient son sang
et gardaient les ratières du regard.

Il détestait et il aimait ceux
qui l'avaient vendu au bourreau.
Le soleil guérissait le sang
les barres de la ratière sciant.

***

On va moissonner sans moi,
on jetttera dans le futur
sur notre Blanche terre coite
les graines dorées des épis mûrs.

Les oiseaux les ramasseront
comme remerciement pour leurs chansons,
sur leurs ailes et dans leurs becs les pies
les porteront dans leurs nids.
Sans moi les nids des alouettes de champ
dans le sol pousseront,
les moissonneuses, en les protégeant,
de leurs faucilles les éviteront.

RAMAN TARMOLA-MIRSKY

***

Ou le nouveau ou le vieux testament
Dans la course inventée artificiellement
Nous donnent nos leaders constamment
Pour briller sous le soleil ardemment.
Il leur est difficile de croire
Que les signets de notre mémoire
Nous apportent tantôt l'infarctus, tantôt la mort.
Pour le nouvel ordre dans le monde
Que de nouveau le char roule par le même rond,
Que les mêmes images voient au fond
Et les nouveaux-nés et les anciens pelotons.

LA SOLITUDE

Votre majesté, ma Solitude, je vous prie,
Permettez-moi d'avoir un ami
Pour ne pas chuchoter à votre oreille la nuit
Où le silence est plein d'ennui.
Je me suis éternisé dans ma propre tranché,
Deux fois quatre elle est mesurée.
On ne connaît pas cette mesure en Europe exiguë
Où les herbes folles ne poussent plus.
Pourquoi taisez-vous? Je vous ai offensé – pardon...
Tête-à-tête la nuit nous passerons.
Le croissant ne débranchera pas son vidéo-rond.
J'entendrai le brouhaha des constellations,
Je referai le tour du Monde,
Je comprendrai
Que même entre les nuées

La vie en Solitude, Votre Majesté,
N'est pas un châtiment de Dieu,
Mais son don mystérieux.

***

Nous avons détruit le sens des grandes affaires,
Nous avons blessé notre front contre leur vanité,
Ceux qui sont battus ne coûtent plus cher,
Trois pins pour nous forment une forêt.
Qui ne nous a pas mené en avant!
On nous a appris tant de choses savantes!
Mais norte navire va vers la même rive
Chargé des mêmes paroles et des mêmes perspectives.

LES SIGNES DU TEMPS

De tous côtés on entend parler
De la migration des âmes,
Tous visent à être loup,
Mais non pas – un lièvre doux.

Les lièvres s'ennuient
D'attendre de la pitié.
Tous veulent poursuivre,
Personne ne veut sauver.

On voit la levée en masse
Des gens-loups rapaces.
Je dirais: "A votre santé!"
Mais j'ai peur de la nouvelle journée.

***

Il nous a fallu
un million d'années

Pour devenir
un jour
des hommes.
On dit que pour exterminer
notre lignée
Un siècle nous suffira
en somme.

***
Ecrivez la nuit... Dans son obscurité
On voit mieux les rayons des pensées,
On ne sursaute pas la profondeur,
Et du jour se voient mieux les horreurs.

Ecrivez à l'heure de souffrance, de douleur,
Et vous éviterez le style plat:
Chaque minute pèse au sort,
Du haut en bas elle ne se balance pas.

***
Mon pouvoir est sur moi,
Puisque je ne suis pas élu du peuple droit,
Mais de la nature elle-même
Au sein de laquelle Dieu seul sème.
Que quelqu'un se félicite d'être élu et cher,
Qu'il se sente fier –
Il n'est qu'un amant temporaire
Pour tous ceux qui le préfèrent.
Jusqu'à ce que le gouverneur gouverne
Les points d'interrogation le soutiennent!
Mais une fois descendu du mont
Il devient un sonneur qui n'entend aucun son.
La nature ne lui tend pas la main,
A quoi s'accrocher il n'a rien...
... Et un nouvel idole ou un cloporte
De la maison du gouverneur frappe à la porte.

L'ABSINTHE

On t'a calomniée à tort:
"Son odeur n'est pas délicieuse –
Je suis prêt à dormir jusqu'à l'aurore
Sur ton aile brumeuse.
D'une vie amère de quelque plante
Tu es l'énigme mystérieuse
Qui n'a pas poussé sur des plates-bandes
Et dont la destinée m'a paru curieuse.
Dans le silence tu as bellement fleuri
Près d'une maison pourrie,
Ce n'est pas ta faute à toi
Que de chancissure est couvert le toit.
Toi qui es parmi les herbes renégat,
Tu as ravivé mes pensées,
Il n'y a rien au monde à cause de quoi
Je ne pourrais pas te contempler.
Parmi les herbes et les gens divers
Je médite à toi aussi dans ma vie.
Je ne sais pas ce qui va nous arriver,
Mais je sais qu'il y a une suite.
N'importe quel brin d'herbe rabougri
Pour moi est un frère:
Pour devenir vigoureux nous sommes nourris
De la même croûte de notre terre.
Où que je mène mes pas d'un vieux
J'aboutirai au cimetière.
Et mon absinthe aux yeux brumeux
Finira quelque part sa carrière...

***

Toute œuvre maintenant
un ersatz sent...
C'est pourquoi je préférerais
me ceindre de mutité,

Ne pas voir ni un ouvrage étranger...
ni le mien...
Et me laisser persuader
qu'eux, les héritiers,
voient mieux
Jeter bas quel dieu
Et auquel apporter
un escalier.

TAISSA TRAFIMAVA

SOIR. ETUDE

Est-ce toi qui a traversé mon sort,
Est-ce moi qui a traversé le tien?
En serpent a sifflé le train.
La journée claire est passée au néant...

UNE AQUARELLE D'AUTOMNE

Les feuilles tombent, tourbillonnent, tournoient,
Elles me font cadeau de te voir,
Elles m'invitent en automne au bal,
Comme des diseuses mystérieuses peu banales.

Les feuilles tombent, tournoient à tout vent,
Je te chuchoterai des paroles étranges,
Je te donnerai la tendresse de mes mains,
Je rirai dans le dos des vents.

Les feuilles roulent, tourbillonnent, tournoient,
La dernière tombe par terre.
Les feux d'or deviendront noirs.
Le mois de mai nous chantera un air...

... Les feuilles tourbillonnent, roulent et meurent,
Elles nous feront cadeau des palpitations de notre cœur.

UNE AQUARELLE

En oiseau bleu je voudrais chanter
Au-dessus de ta fenêtre.
Une nuée aveugle vient de paraître.
Où sont mes rêves? L'averse les a emportés...

TRIOLET

Nous nous séparions un jour de printemps –
Je n'oublirai pas ce beau moment!
Nous marchions dans l'herbe fleurissante...
Nous nous séparions un jour de printemps.
Tu me chuchotais des paroles majestueuses
Que je garderai dans mon cœur, moi, heureuse.
Nous nous séparions un jour de printemps –
Je n'oublierai pas ce beau moment!

SOURCE D'EAU PURE

(Chanson folklorique)

L'eau coule vite,
L'eau coule vite,
Elle n'a pas d'écoulement,
Elle n'a pas d'écoulement–
Elle se fait elle-même
son chemin.
Là il y avait deux colombes,
Là il y avait deux colombes
Qui s'admiraient, qui se regardaient,
Qui s'embrassaient
De leurs ailes blanches.
Ces années se sont envolées,
Près de l'eau on s'est rencontré.
... Tu m'aimes comme avant,
Je t'aime comme avant,
Ni moi, ni toi, nous ne savons
que faire vraiment...
Viens ici plus souvent,
Parlerons près de l'eau.
Là, où deux colombes
se parlaient,
Une source d'eau pure
Sous le ciel d'azur
a coulé.

VITA TCHAKOUR

***

J'ouvre les yeux.
Je ferme les volets.
Dans la vie sans feu
Comment marcher?
Sans foi, sans espoir?
Dans l'existance du bonheur
Comment ne pas croire?
Même les mages
Croient en crucifixion
Parce que l'âme cherche
Toujours une protection,
Si un malheur vient
Elle parle à Dieu,
Dieu de l'amour, du bien,
De la pitié, de la faveur
Qui ne veut pas de mal
Et qui en parle.

***

J'ai regardé longtemps dans tes yeux,
Il faisait sombre dedans.
Tu ne voyais pas ton chemin,
Tes larmes ont coulé, piteux.
Tu as donné ta main à quelqu'un,
On t'a mené aux tourments,
Tu marchais, ne sachant pas vraiment
Ce qui t'attendait devant.
Mais cet aveugle, qu'a-t-il à faire?
A qui peut-il se fier?
A personne, sauf à lui-même,
A son âme qui est en lutte perpetuelle
Contre le temps.

***

Le silence. La peur. Le noir.
Par la bride je mène mon cheval
Qui grandit à chaque moment
Et devient blanc comme sous un voile.
Par de terribles nuits
Brille le feu de ses yeux.
Il vainc le fantôme de la peur.
"Regarde – me dit-il,
Gette peur n'est qu'un fantasque fruit
Qui serre dans ses bras le pays.
Tiens-toi droit devant elle,
Attrappe-la par la queue,
Saute dans la selle.
Monte ton chaval courageux".

***

J'entends un bruit, des pas,
Je regarde: Qui est là?
On dit: "Nous sommes prophètes
Qui changent le lit des eaux de notre planète
Où de jour en jour nous nous baignons
Et ces théorèmes démontrons –
Comment ne pas nous mettre
A l'ombre avec tous!"
Tout ce qui vit devient sombre,
On ne sait plus qui vient.
Tout s'embarasse dans la barbe
Du maître de la maison.

***

Une rencontre. Un aveu sinsère.
L'amour s'approche en tapinois.
Des deux côtés on le mène.
On file une filasse noire.

On rafraîchit l'esprit et le cœur,
On ouvre la porte aux sentiments,
On laisse entrer dans le jardin divin
Où poussent des fruits et des fleurs
Et où vit le serpent séducteur.
La bouche a mordu
A la pomme défendue.
O ciel! Encore une erreur!..
Durant toute sa vie
Ne comprendra pas l'homme
Qu'il dénature son affection
S'il touche à ce fruit.

LA CHASSEUSE

On entend des cliquetis,
Des sabots des chevaux le bruit,
Les volées d'oiseaux disparaissent.
Qu'est-ce qui les poursuit?
Qu'est-ce qui se passe?
Oh ! Diane chasseresse.
Il arrive que l'on la voie,
Ou qu'elle vienne inattendue.
Elle va partout en cherchant sa proie,
C'est à dire – vous.
Elle ne ménage personne,
Le recours en grâce est vain,
Elle se tait, crie la raison.
A sa vue — votre cœur lui revient.
Couronnée de ce digne signe
Elle glisse en serpent laid.
La chasse est pour des âmes fines,
Point pour la célébrité.

ALESSE TCHOBAT

LES PAVOTS ROUGES

Le dernier mai, la dernière année en Russie.
Vide et triste, pleine de pavots est la Crimée.
Les poètes meurent jeunes ici.
Brûle le feu... pour devenir cendres et fumée.

Mais plus tard, des nuées lointaines
passant par les guerres, de père en fils,
volent dans nos rêves ces paroles éternelles
qui nous sauvent et nous guérissent.

Fleurissent les derniers pavots épais.
Tu les traverses en aspirant la lumière,
mais dans tes yeux – ton enfance, ta mère.
Il est temps d'aller à la maison, Poète.

VIKTAR CHNIP

LE CIEL

Le ciel est un lac de lumière
Au fond duquel s'étend
Apporté par le vent
Le feuillage jaune du jardin d'Eden
Dans le ciel vit Dieu
Il voit tout et il entend tout
Car le ciel est Dieu
Tous aspirent au ciel
Les herbes et les arbres
Les oiseaux et les gens
Vivent au ciel les anges
Qui ont leurs cafés et leurs tavernes
Près de la Voie Lactée
Ceux dont les âmes volent vers Dieu
Peuvent écouter les chansons des anges
Pour décider définitivement
Où est leur place sur la terre ou dans le ciel
La profondeur du ciel fait peur
Et moi assis près du feu
Je regarde un petit ruisseau de fumée
S'envoler vers le ciel
Oubliant ceux
Qui lui ont donné la vie

L'EAU

Entre la chaleur et le chaud
Comme entre deux rives
L'eau

L'eau sauve à l'heure de la soif
L'eau détruit à l'heure du déluge.
L'eau est un enfer
Dont la saleté a peur
L'eau est un paradis
Auquel tous aspirent
Et moi debout au bord du fleuve
Regardant du côté d'où l'eau coule
Je vois mon passé
Regardant du côté où l'eau coule
Je ne vois rien sauf l'eau
Qui sauve à l'heure de la soif
Qui détruit à l'heure du déluge
Qui sauve
Qui détruit
Qui fuit

L'ARBRE

L'arbre se tient à la terre
L'arbre tient le ciel
La terre prend les cendres de l'arbre
Le ciel prend sa fumée
Je n'ai que sa chaleur
Je n'ai que l'arbre
Qui sera mon cercueil
Et personne ne sait où est cet arbre
S'il se tient à la terre
S'il tient le ciel
Et je marche vers l'arbre
Je me perds entre les arbres
Et je trouve l'arbre
Qui me réchauffe
Pendant que je marche

L'ÉTOILE

L'étoile est toujours en haut
Marchant à travers le vide
Le vagabond la regarde
Le prisonnier en prison
Regardant à travers la grille
Comprend grâce à l'étoile
Qu'il fait nuit dans le monde
L'étoile est une bougie
Dans le temple de l'Univers
Allumée par Dieu lui-même
L'étoile est un miroir
Dans lequel se regardent les anges
Qui se préparent à descendre sur terre
L'étoile est une rose
Jusqu'à laquelle les âmes humaines
Volent comme des phalènes
Et moi regardant l'étoile
Je vole vers elle dans mes pensées
Elle est aussi loin que mon enfance
Elle est taciturne comme un poisson d'or
Qui n'aspire pas à la constellation des Poissons
Mais aime sa solitude

LA BOUGIE

La bougie a un caractère mou
Et une âme claire
La bougie se sacrifie
Et pleure en mourant
De tristesse et de joie
La bougie est un couteau
Qui coupe l'obscurité
Par le tranchant du feu
En délivrant ma tranquilité

La bougie a une courte vie
Mais elle suffit
Pour que je l'aime

UNE ROUE

A travers les prés et les champs
Une roue roule roule
La roue a pris la clé des champs
Elle s'étonne de tout
0-0-0-0-0-0-0-0-0-0
Les lièvres préparent de la bière
A la recette du poète
Ils ont vu la roue et ils lui demandent
Si elle est le cercle de leur tonneau
Ou tout simplement un zéro
La roue a répondu
Moi je suis le cercle de votre tonneau
Et je suis zéro et non quelque zéro
Mais celui d'un millon
Le vent qui courait derrière la roue
Bruissait soulevait de la poussière
C'est ma roue je l'ai volée
Du coupé de la plus belle dame
Et moi je marchais le long de la route
J'ai vu la roue
Qui roulait à travers les champs et les prés
Et je lui ai souhaité bonne route

LE PONT

On vient sur le pont
Pour voir couler le temps
Pour comprendre l'irrévocabilité
et l'inévitabilité

On vient sur le pont
Pour se jeter à l'eau
Le pont tient les bords du fleuve
Comme les bords d'une crevasse terrestre
Ne lui permettant pas de s'élargir
Et de me séparer de toi
Le pont réunit
On le garde pour revenir
On le brûle pour rester
Le pont est toujours triste
Mais il grince gaiement
Si l'on revient à la maison
De tout et de tous se souvient le pont
Et il ne faut pas lui rappeler
Que mon enfance est de l'autre côté
J'ai beau marcher dessus
Je ne suis jamais de retour
Le pont est une rime
Entre les deux rives
Que la source a créées
Et que nous lisons et relisons
En nous plongeant dans la prose
de nos relations.

YAOUGUENIA YANICHTCHYTS

J'ATTENDRAI

Rien ne revient – que sais-je, –
Ni ce jour, ni ce moment.
Tu pars lentement sous la neige.
J'attendrai. J'aime le printemps.

Les herbes sont couvertes de rosée.
Un croissant froid erre dans la forêt.
Le seigle a poussé sur notre sentier.
J'aime la moisson. J'attendrai.

Dehors, il n'y a que des pluies.
J'examine mon année d'insomnie.
Ma robe blanche, mes souliers sont mouillés.
Je n'aime pas ce sal temps. J'attendrai.

COMMENT APPELLE-T-ON LES PLEURS?

Les cendres et les ombres noires
des lieux abandonnés!
La douleur hurle dans les cheminées.
Comment appelle-t-on les pleurs?
Guerre.
Ruine.
Famine.
Mort.
Mûrissent les passions de l'univers.
Qui va ramasser les pierres?
Comment appelle-t-on les pleurs?

Trahison.
Rupture.
Isolement.
Malheur.
Chéri, on a su le goût amer de l'amour!
La tristesse a cassé nos cœurs!
Comment appelle-t-on les pleurs?
Fête.
Joie.
Etonnement.
Douceur.
La parenté des cautions – image des étincelles ailées.
Où suis-je, o monde troublé?
Comment appelle-t-on les pleurs?
Mère.
Terre.
Espoir.
Sœur.

***

Le cuivre des paroles... Le fer des sentiments...
Coule, courant d'amour! Lumière, brille à midi!
Tu t'es fait invitée chez les poètes, âme hardie?
Je la ressens, ta redevance, des années durant.

O petite barque d'un abri villageois,
Fais-moi revenir sur mes pas oubliés!
Des siècles, des batailles, des images ont passé...
Les dettes ne sont pas payées à qui, en quoi?

Qui mettra le dernier point sur la mappemonde –
Un politique clairvoyant ou un poète?
Ne sont pas terminées les fouilles des planètes
Péries d'avidité, de soif et de honte.

De nouveau dans le monde – des intrigues, des chagrins,
De nouveau le monde est à la po³nte du partage.
... Mes chaînes d'ascète – mes futurs ouvrages,
Je pense à eux comme je pense aux humains.

POEME ETOILE

(Extrait)

Tourne la planète comme des meules.
La corde de la mort est nouée en serpent.
La lyre du poète et le soc du laboureur
Lève, o terre, au-dessus de toi!

Comme des meules la planète tourne.
Comme des abeilles les humains vrombissent.
Les nuées parties – il fait jour!
Il fait serein si la terre reverdisse.

Les chevaux cherchent leur rivière.
Les lunes d'eau illuminent une anse moisie.
Alouettes et faucons déploient leurs ailes
Dans le même ciel au-dessus du pays.

Ce n'est pas en vain que l'on l'appelle bleu ciel,
L'âme s'y repose et s'éclaircit.
Quittant leurs trous se réchauffent au soleil
Des lézards verts et des rouges fourmis.

Tout brille. Tout luit. C'est le printemps.
C'est le matin, le début de ma vie.
Une jeune femme berce son enfant
En chantant une vieille mélodie.

Des cigognes blanches volent au loin.
Selle un cheval un vent mutin.

Mène son rejeton une femelle d'élan
Par un sentier familier vers son clan.

Mon cher enfant, mon gamin d'or,
Que ton écriture soit lisible!
Sont soudés par la même force
Les quadrisaïeuls et les fourmis visibles.

Слова пра перакладчыка

Ніна Дзябольская нарадзілася 27.06.1937г. у г. Масква. У 1959 г. закончыла педагагічны факультэт Інстытута замежных моў (выкладчык нямецкай і французскай моў). У час вучобы наведвала студыю выяўленчага мастацтва пры клубе завода "Каўчук". Пасля заканчэння інстытута працавала гідам у "Інтурысце", перакладчыкам тэхнічнай літаратуры на французскую мову, выкладчыкам у французскай спецшколе і ў Інстытуце замежных моў перакладчыцкага факультэта.

У 1987 закончыла курсы трохгадовага навучання станкаваму жывапісу і графіцы пры Завочным народным універсітэце мастацтваў. Удзельнічала ў выставах. З 1999 г. запрашаецца ў літаратурны музей М. Багдановіча ў Мінск і Ракуцёўшчыну. Яе ўспаміны пра роднага дзядзьку Дзіадора, сябра паэта па Яраслаўлю, былі надрукаваны ў зб. дакладаў Літаратурнага музея (Мінск, 2001), "Нёман" (снежань, 2001) і ў расійскім часопісе "Ныне и присно"(Масква, 2004 №1). Выдала зборнік вершаў, перакладаў, перастварэнняў (2005, Масква). Пад уражаннем шматлікіх паездак па Беларусі ў літаратурна-навуковым часопісе "Скарынічы" надрукавала артыкул "Другой народ, страна другая" (2010). Захапіўшыся беларускай мовай і паэзіяй, сцвярджае, што гэта адна з лепшых моў, а паэзія – вартая сусветнай увагі. Пасля знаёмства з творчасцю М. Багдановіча яна адкрыла для сябе шмат іншых цікавых паэтаў. І ўжо не адзін год з задавальненнем перакладае іх вершы на французскую мову. Будзем спадзявацца, што выхад кнігі "У краіне паэтаў" з перакладамі шаноўнай спадарыні Ніны Дзябольскай адкрые не толькі беларусам шчырыя і светлыя, мудрыя і пранікнёныя радкі мастакоў слова "зямлі пад белымі крыламі".

Nina Debolskaya est née en 1937 dans la ville de Moscou. En 1959 elle a terminé la faculté pédagogique de l'Ecole supérieure des langues étrangères. Durant les années d'études elle fréquantait les cours de dessin et de peinture dans le centre culturel de l'usine «Caoutchouc».Elle a travaillé comme guide-interprète à l'Intouriste, comme traductrice des textes techniques en français, elle a enseigné à l'école spécialisée en français et à l'Ecole supérieure des langues étrangères. En 1987 Nina Debolskaya a terminé les cours de 3 ans de peinture et de dessin à l'Université populaire des arts plastiques.Elle a participé aux expositions des peintres de Moscou.Depuis 1999 elle est l'invitée du musée littéraire de Maxime Bagdanovitch à Minsk et à Rakoutevtchina. Ses souvenirs de son oncle Diador, ami du poète à Yaroslavl, étaient imprimés dans le recueil des travaux du musée littéraire (Minsk 2001), la revue «Niemen» (décembre 2001) et dans la revue russe «Aujourd'hui et toujours» (Moscou 2004 №1).Nina Debolskaya a publié un recueil de ses poésies et traductions (Moscou 2005). Impressionnée par ses voyages à travers le Bélarus elle a écrit pour la revue littéraire et scientifique «Skarynitch»l'article «Un autre pays, un autre peuple» .Elle affirme que la langue bélarusse est une des plus belles langues et que la poésie bélarusse est digne de l'estime universel.Après avoir pénétré dans l'esprit des poèmes par Maxime Bagdanovitch elle a connu beaucoup de poètes bélarusses modernes qu'elle traduit avec plaisir en français ces dernières années. Espérons que l'apparition du livre «Au pays des poètes» (les traductions sont faites par l'estimée Nina Debolskaya) ouvrira non seulement aux Belarusses les sincères, transparentes, philosophiques et pénétrantes poésies des maîtres de la parole de la «terre sous les ailes blanches».

ЗМЕСТ

Ад перакладчыка 3

ВАЛЯНЦІНА АКСАК

ВОСЕНЬСКАЯ НОЧ У МЕНСКУ 7
ДАЛЬТАНІЧКА 7
ТРОХКУТНІК 8
ДЫЯЛОГ З НАРОДНЫМ ПІСЬМЕННІКАМ 8
ЗАЦЬМЕНЬНЕ 8
ЯК ГЭТА? 9
НІХТО... 9

ЭДУАРД АКУЛІН

МАЎЧАНЬНЕ ГОСПАДА 10
МАДОННА 10
ЯБЛЫНЯ 10
ТУМАН У СНЕЖНІ 11
ВЯЧЭРНІ ЭЦЮД 11
МУЗЫКА 11
ЗЬДЗІЧЭЛЫ САД 12
ЗАХАД 12
НЯ ТАК 13
ПРОСЬБА 13
ПАМІЖ 14
АБЯЦАНЬНЕ 14

МАКСІМ БАГДАНОВІЧ

ПРЫВЕТ ТАБЕ, ЖЫЦЦЁ НА ВОЛІ! 15
ЦІХА ПА МЯККАЙ ТРАВЕ 15
РАНДО 16
У НЕБЕ – ЛЯ ХМАРЫ ГРЫМОТНАЙ 17
АКТАВА 17
СЛУЦКІЯ ТКАЧЫХІ 17
УЧОРА ШЧАСЦЕ ТОЛЬКІ ГЛЯНУЛА НЯСМЕЛА 18
НЕ КУВАЙ ТЫ, ШЭРАЯ ЗЯЗЮЛЯ, ... 18
ЎСЁ ПРАХОДЗЕ – І РАДАСЦЬ, І МУКІ 19
СКІРПУСЯ 19
ТРЫЯЛЕТ 19
ТРЫЯЛЕТ 20
МАЯ ДУША 20
ЗМЯІНЫ ЦАР 20
ПУГАЧ 21
НАД ВОЗЕРАМ 21
НА ЧУЖЫНЕ 22
НОЧ 22
МАЕ ПЕСНІ 22

ДОБРАЙ НОЧЫ, ЗАРА-ЗАРАНІЦА! 23
ПАГОНЯ 23

РАІСА БАРАВІКОВА

ДЗЕСЯЦЬ ВАСЬМІРАДКОЎЯЎ 25
У МЯНЕ ПАЛЯНКА ЁСЦЬ ЗА САДАМ 28
ЧЫРВОНАЯ ВІШНЯ 28
ТАМ РОС ПАЛЫН ГУСТЫ І ГОРКІ 29
ХАЛОДНЫ ВЕЦЕР ДРЭЎ НЕ СКАЛАНЕ 30
КАЛІСЬЦІ Ў ЗЕЛЕНЬ АПРАНУЦЦА ДРЭВЫ 30

РЫГОР БАРАДУЛІН

ХМАРНЫ НАСТРОЙ 31
БАЦЬКА І СЫНЫ 31
А НЕ ХАПІЛА Й ДВАЦЦАЦІ СТАГОДДЗЯЎ 32
ЯК СЯСТРУ 32
ЗАВОЗ 33
НА ЎСКРАЙКУ ВЕЧНАСЦІ 34
НІКОМУ 34
ІМКЛІВА 35
МЫ – ТОЛЬКІ ЦЕНІ ІСЦІНЫ 35
НЕСКАНЧОНЫ 36
СПАРТАНЦЫ ЗБІРАЛІСЯ НА ВАЙНУ 36
ТАМ 37
ГОД ЦІ... 37
ХТО? 38
ВЕДАЎ 38
СМАК 39
І ТОЛЬКІ СЛЕД НА НЕБЕ 40
НАД МАГІЛАЙ МАМІНАЙ ГАРЫЦЬ ВІШНЯ 40
ДОМ 41
АДЗІН 41
НЯМА 41
А ЯК ЖЫВЕЦЦА... 42
НА СХІЛЕ 43
АХВЯРЫНКІ 43

ВЕРА БУЛАНДА

КАБ 48
СКАРЫЎ САСОННІК СОН 48
ЯКІ МАЛЕНЬКІ ДЗЕНЬ 49
КРЫВАДУШНАСЦЮ І МАХЛЯРСТВАМ 49
ТАНКА 49
ЗДАЛОСЯ 49
О, КАБ НЕ ВУЛІЦЫ, ... 50
ТРАЎКА ШАЎКОВАЯ 50
ТАНКА 50
АДКУЛЬ? 50

ШЧАСЦЕ ... 51
РУБАІ ... 51
ВАР'ЯТКА ... 51
ПРЫАДЧЫНЯЦЦА ДЗВЕРЫ ... 52
ПРАЧНУЦЦА І З ВАМІ СУСТРЭЦЦА ... 52
НЕ ЗМАГУ: ЗАКРЫЧУ І ЗАПЛАЧУ ... 53
РАЧУЛКА ... 53
ААЗІСЫ ДРУЖБЫ І ДАБРЫНІ ... 53
А МАЯ ГАЛОВАЧКА НЕ БАЛІЦЬ ... 54
ПРЫЗНАННЕ ... 54

ГЕНАДЗЬ БУРАЎКІН

ЯК ВЕЦЕР ЛІСЦЕ ШУГАНЕ ... 56
ДА РОСЛЫХ АЛЕШЫН ШЭРЫХ ... 56
ТЫ ПАЧУЙ МАІХ ВЯСНОВЫХ ЖУРАВОЎ ... 57
ВЕЦЕР СТРАСАЕ НЯСМЕЛА І ЦІХА ... 58
ГАРТАЕ ВОСЕНЬ ЖОЎТЫЯ ЛІСТЫ ... 58
СНЕГ ПАД НАГАМІ ХРУПАЕ ... 59
ГЭТА ТАЙНА ... 59
МАЛІТВА ... 60

ВАСІЛЬ ВІТКА

У ІМЯ АЙЦА... ... 61
ПАКАЯННЕ ПРАМЕТЭЯ, ЯКІ ЎКРАЎ БЛАКІТНЫ АГОНЬ ... 62
СТАРАВЕР ... 63
КАЗКІ І КРАСКІ ... 64
ЛЕЎ ... 66
ЭПІТАФІЯ ... 67

СЯРГЕЙ ГРАХОЎСКІ

ЧАЙКІ ... 68
РАДНЯ ... 68
ДАВЕР ... 70
АСЕННІ ДЗЕНЬ ... 70

ВАСІЛЬ ЖУКОВІЧ

ЛЕТНІ ВЕЧАР ... 72
СЭРЦА Я СВАЁ ТРАНЖЫРУ ... 72
ПАЭЗІЯ ... 72
ЗГАРЭЎ У ТЛУМЕ ДЗЕНЬ ВЫСОКІ ... 73
ПРЫ СВЕЧКАХ ... 73
МОГ ЗАРУЧЫЦЦА Я РАБРОМ ... 74
АКТАВА ... 74
НАРАЧ ... 74
Я ЗБУДУЮ ПАЛАЦ ТАБЕ ... 75
ЗАХАД СОНЦА І АДЗІНОКАЯ КРАСКА ... 75
НАВОШТА ... 76
КРЭДА ... 77

ЗЬНІЧ
РЭХА МАЛІТВЫ ... 78
ФІЛОСАФУ ... 79
РЭХА АСЬВЕТНІЦТВА ... 79
БАЦЬКАЎШЧЫНА ... 80

ІНА КАЛЯДА
ЧЫРВОНАЯ КНІГА ... 81
УСЁ ЧАКАЮ – НЕБА ВЫРАЗАЮ ... 81
БЫЦЬ ЖАНЧЫНАЙ – СТРОГІ АБАВЯЗАК ... 82
СПІ, КАХАНЫ ... 82
СОНЦА ГРУКАТ ... 83

УЛАДЗІМІР КАРАТКЕВІЧ
ДЗЯЎЧЫНА ПАД ДАЖДЖОМ ... 84
КАЛІ ПАМІРАЮЦЬ... ... 85
О ВЯСНА! ТАПОЛІ! СВЕЦЕ МІЛЫ! ... 86
ШЧАСЦЕ ... 87
БЕЗГАЛОВАЯ ВЕНЕРА ... 87

ВАЛЯНЦІНА КОЎТУН
ЦЫГАНСКАЯ ЭКСПРЭСІЯ ... 88
ХОЦЬ ПРЫМАРОЖВАЕ ЯК СЛЕД ... 89
ПЕРАД ТАБОЙ ЗАБЫТУЮ ДАРОГУ ... 89
ПЕРАМЕЛЕЦЦА, ПЕРАГАРЭНІЦЦА ... 90
ЯК ВОСТРЫ АМЦЫЁЛЫ ... 90
ГЭТАК ЗАБЫВАЮ ВАС ... 90
ВЯЧЭРНЯЕ ... 91
ЯШЧЭ ЗУСІМ НЕ РАЗВІТАННЕ. ... 92
ЯКІ БЯСКОНЦЫ ЁН, ТОЙ ПЕРШЫ БОЛЬ ... 92
УСЁ ПРАДБАЧУ – ДНІ І НОЧЫ ... 93
АМАЛЬ БЕЛЫ ВЕРШ ... 93

ВАЛЕРЫЯ КУСТАВА
ЖАНЧЫНА, ЦЯЖАРНАЯ СЫНАМ ... 96
Я МАГУ ЧАКАЦЬ БЕЗ СКАНЧЭННЯ ... 97
ЗДРАНЦВЕЮЦЬ ВУСНЫ ... 97
СА СТАГОДДЗЯ Ў СТАГОДДЗЕ ... 98
ЦІ БЫЎ ТЫ НЕМАЎЛЁМ? ... 98
У ЧЫЁЙ БУСЛЯНЦЫ БУСЛЫ ... 98
ІДУ ... 99
МАЛЮСЯ НА АБРАЗ У КУЦЕ ПАКОЯ ... 100
КАЛІ АРАНЖАВАЯ ЧАЙКА ... 100
КАЛІ КРОПЛІ ДАЖДЖУ ... 101
ВЕЦЕР ЛАШЧЫЎ ... 101
УСПАМІН ... 101
НАПРЫКАНЦЫ ... 102
ПОТЫМ ... 102

У БЯЗДОМНІКАЎ ... 103
ЧАРНОБЫЛЬСКІ ДОЖДЖ ... 103
БОЖА! ... 104

НІНА МАЦЯШ

Я МАЮ ТОЛЬКІ ІМЯ ... 105
СЛОВА МАЁ НЕ НАКЛІЧА БЯДЫ ... 105
УГНЯЗДУЙ МЯНЕ Ў СЭРЦЫ ... 105
ЖАР-ПТУШКА ... 106
ТРЫПУТНІК ... 107
ПЧОЛКА ... 108
ВЫЗВАЛЕННЕ ... 108
СУГУЧЧА ... 109
І ПРЫЙДЗЕ НОЧ, І НОЧ МІНЕ ... 109
ВЯСЁЛКА ... 110
ЦЕНІ Ў КУТКАХ, ЯК БЛАКІТНАЯ ВАРТА... ... 110
ДАРОСЛЫЯ ДЗЕЦІ ... 111
І ВЕТРАМ ЗВЕЙВАЛІСЯ ... 111
ПРЫ СЦЕЖЦЫ ... 112
ДАЎНІ СОН ... 112
НЕДЗЕ ЎЗВАЖВАЕЦЦА НАШ УНЁСАК ... 113
ТВАР У ТВАР ... 113
ЖЫЦЦЁ ЯШЧЭ СВАЁ НЕ КАЖА “НЕ” ... 114

УЛАДЗІМІР НЯКЛЯЕЎ

ГАЛУБІНАЯ ПОШТА ... 115
СТУДНЯ ... 115
ПАЛАНЭЗ ... 116
СТАЎ ... 117
ЯКАЯ АДЗІНОТА, БОЖА МОЙ ... 117
КОСМАС ... 118
НЕБА ЗАСТАЎЛЕНА ПАСТКАМІ ... 118
МАЛІТВЫ ... 119
ПЕРАЛЁТНАЯ ПТУШКА ЗЛАМАЛА КРЫЛО АБ ДРАТЫ ... 119
ЗЕМЛЯТРУС ... 120
У САДЗЕ НАД РАКОЙ ... 120
ПЫЛ ДАРОГ ... 121
АНІ ЦАРКВЫ Ў КРЫЖОХ ... 121
ВОСЕНЬ ... 122
ЗНІЧКА ... 122
АНЁЛЫ ... 123

СЯРГЕЙ ПАНІЗЬНІК

ВАЛАДАРСТВА СЛОВА ... 124
ДОЙЛІД І ДОЎБНЯ ... 125
ЛУЧВО ... 125
СУСЕДНІЦЫ ... 126
“ФРАНЦУЗ” ... 126
СВЯТАЯННІК ... 127

ВЕЧАР НАД ХВАЛЯМІ РЭЧКІ ... 128
СОН У ПУШЧЫ ... 128
ЖНІВЕНЬСКАЯ КУЗНЯ ... 129
КАРАГОД ... 129
БЫЛІ СУСТРЭЧЫ, РАЗЬВІТАНЬНІ ... 130
ЛАВІЦЕ МІГ ... 130
МАЛІТВА НА АБАРОНУ АЙЧЫННАГА МАЦЕРЫКА ... 131
ЗГУКІ НОВАЕ КНІГІ ... 132

ПІМЕН ПАНЧАНКА

ЛЯ ЖЫТА ... 133

ЛЮДМІЛА ПАЎЛІКАВА-ХЕЙДАРАВА

АСЦЯРОЖНА – ЛЮБІМЫЯ! ... 135
ЮНАЧЫ ПАЎСТАНАК ... 137
ПРЫВІДНА ПЛЫЛІ НАД СВЕТАМ БЕЛЫМ ... 137
КАСТРЫЧНІК. ПРАЗРЫСТЫЯ, ЧЫСТЫЯ ДАЛІ ... 137
КАЛЮЧЫМ ЛУГАМ ПАМЯЦІ ... 138
СУСТРЭЛІСЯ ... 138
ЗАЙШОЎ ПА ДАРОЗЕ Ў НОЧ ... 139
ЛЮБОЎ ... 139
РАЗЛІВАЮСЯ ПА СЭРЦАХ, ... 139
ДУШУ І ЗРОК ВА ЎСЕ ЧАСЫ ... 140

АЛЕСЬ РАЗАНАЎ

ПЕРАКЛАДАЮ ШЭПТ ДАЖДЖУ ... 141
СПАЗНІЎСЯ ЎСТАЦЬ ... 141
ЗАЛЕВЫ ... 141
ТОЙ КРОК ... 142
ШТО БУДЗЕ З НАМІ? ... 142
РАЗВЕЙ НЯВЕДАННЯ ТУМАН ... 142
ШУКАЕМ ІСЦІНУ. ... 142
З ДЗІВОТНАЙ ВЕЧНАСЦЮ Ў ХАЎРУСЕ ... 142
ЗДАСЦА, ШТО ЎСЁ ЎЖО БЫЛО ... 143
КАБ ДАЧАКАЦЦА ... 143
КАЛІ ЎСЁ НАЎКОЛЛЕ ... 143
СЦЕЖКА ПА-НАД АБРЫВАМ ... 143
ПАРАСТАК, ШТО ПРАБІЎСЯ ... 143
ДРЭМЛЕ НА ЛЕТНІМ ДАЖДЖЫ ... 144
ДУМАЎ АБ ВЕЧНАСЦІ ... 144
СПРАЧАЮЦЦА ЛЮДЗІ Ў ЧАРЗЕ ... 144
У АПУСЦЕЛЫХ ДРЭВАХ ... 144
ЛЕТНІ РАПТОЎНЫ ДОЖДЖ ... 144
ТАКІЯ РОЗНЫЯ ЛЮДЗІ ... 145
УБАЧЫЎ НА ВУЛІЦЫ, У ПРЫЦЕМКАХ ... 145
БАБУЛЯ З ПАД'ЕЗДА ... 145
ЗАЛЯЦЕЛА Ў ПАКОЙ ПЧАЛА ... 145
ДЗЯДОЎНІК ... 145

ДЗІВОСНЫЯ РЫБІНЫ ... 146
ПАЎРАСТАЛІ Ў ЗЯМЛЮ ... 146
ЯКІ АГРОМНІСТЫ ДОМ! ... 146
УРАНКУ Я ВЫЙШАЎ З ДОМУ ... 146
ЦІ ЧУЕШ ... 147
УСЁ ЗМЯСЦІЛАСЯ Ў МАІМ ЦЕЛЕ ... 147
СПРАВЫ ... 147
УЗДОЎЖ НАЧНОГА ПЕРОНА ... 147
ЛЕТАШНІЯ АБ'ЯВЫ ... 147
РАСКЛАЛІ ЛЯ РЫНКУ ... 148
ЗОНА ... 148
ДРЭВЫ ЎСКРАЙ ПРОРВЫ ... 148
ГРОМ ЗАГРЫМЕЎ ... 148
АДЛІГА ... 148
СВІТАЕ ... 148
КАЛЯ ЗЯЛЁНАГА ДРЭВА ... 149
ЗЯЛЁНЫ МОХ НА СТРАСЕ ... 149
НА ЗАІНЕЛЫМ ТРАМВАЙНЫМ АКНЕ ... 149
НЕ ВЕРНЕЦЦА ВОІН ... 149
БЛУКАЮЦЬ СНЫ ... 149
БЛАКІТ НЯБЁСАЎ ... 150
ЗВОН ЗАЗВАНІЎ ... 150
АФАРБАВАЛІ Ў ПАРКУ ... 150
УСЁ МІНАЕ, – СКАЗАЎ МУДРЭЦ ... 150

МІХАСЬ СКОБЛА

КОТ І МЫШКІ ... 151
СКАРБ ... 151
ПАЛЁТ ... 152
БОГ ПАЙШОЎ ... 153
ХРЫШЧЭННЕ ... 154
ЛІСТ У РЭДАКЦЫЮ ... 154

АКСАНА СПРЫНЧАН

ТУМАН УВОСЕНЬ З ВОДАРАМ ВЯСНЫ ... 156
КАЛІ Б НЕ ДРЭВЫ ... 156
ШУКАЮ СУТВУ БЫЦЦЯ ... 156
НІ ДНЯ БЕЗ РАДКА ... 157
ЖОЎТАЕ ЛІСЦЕ ... 157
ЗЯЗЮЛЯ СЕЛА ... 157
ПАРА АД КАВЫ ... 158
ПРАЦЯГВАЕ МНЕ ... 158
ЖОЎТЫ ЛІСТ КЛАДУ ... 158
У КОЖНАГА ВЕРША ... 158
СТАЛА ЧАСТА ПАЛІВАЦЬ КВЕТКІ ... 158
МАМА ПРОСІЦЬ ... 159
СПАРАХНЕЎ ЖУРАВЕЛЬ ... 159
ТЫ ПАДАЕШ НАДЗЕЮ МНЕ ... 160
РАЗНАСЦЕЖАНЫЯ ДЗВЕРЫ ЦАРКВЫ ... 160

АНАТОЛЬ СЫС

ЯК НА ЗОРКАХ, ПА РАСЕ ... 161
АДВЕЧНЫМ ШЛЯХАМ ... 161
“КАБ ТЫ КАМЕНЕМ СТАЎ” ... 161
КАРМІЎ З РУКІ, І НАВАТ ПАСЛЯ КАТА ... 162
БЕЗ МЯНЕ БУДУЦЬ ЖАЦЬ ... 162

РАМАН ТАРМОЛА-МІРСКІ

ТО НОВЫ ЗАВЕТ, ТО СТАРЫ ... 163
АДЗІНОТА ... 163
МЫ ЗГУБІЛІ СПРАЎ ВЯЛІКІХ СЭНС ... 164
ПРЫКМЕТЫ ЧАСУ ... 164
НАМ СПАТРЭБІЛАСЯ МІЛЬЁН ГОД ... 165
ПІШЫЦЕ ПА НАЧАХ... У ЦЕМРЫ НОЧЫ ... 165
МАЯ ЎЛАДА ЎСЯ ПРЫ МНЕ ... 165
ПАЛЫН ... 166
ШТО НІ СТВАРЫ ... 167

ТАІСА ТРАФІМАВА

ВЯЧЭРНІ ЭСКІЗ ... 168
ВОСЕНЬСКАЯ АКВАРЭЛЬ ... 168
АКВАРЭЛЬ ... 168
ТРЫЯЛЕТ ... 169
ЧЫСТАЯ КРЫНІЦА ... 169

ВІТА ЧАКУР

АДКРЫВАЮ ВОЧЫ, ... 170
ДОЎГА ТАБЕ ГЛЯДЗЕЛА Я Ў ВОЧЫ ... 170
ЦЁМНА, СТРАШНА, ЦІШЫНЯ ... 171
ЧУЮ ГОМАН, ЧУЮ КРОКІ ... 171
СУСТРЭЧА. ШЧЫРАЕ ПРЫЗНАННЕ ... 171
ПАЛЯЎНІЧАЯ ... 172

АЛЕСЬ ЧОБАТ

ЧЫРВОНЫЯ МАКІ ... 173

ВІКТАР ШНІП

НЕБА ... 174
ВАДА ... 174
ДРЭВА ... 175
ЗОРКА ... 175
СВЕЧКА ... 176
КОЛА ... 176
О-О-О-О-О-О-О-О-О-О ... 177
МОСТ ... 177

ЯЎГЕНІЯ ЯНІШЧЫЦ

Я ПАЧАКАЮ 179
ЯК НАЗЫВАЮЦЦА СЛЁЗЫ 179
СЛОЎ МЕДЗЯКІ... ПАЧУЦЦЯЎ БРАНЗАЛЕТКІ... 180
ЗОРНАЯ ПАЭМА 181

CONTENU

Notice du traducteur 182

VALIANTSINA AKSAK

UNE NUIT D'AUTOMNE À MINSK 186
UNE DALTONIENNE 186
TRIANGLE 187
DIALOGUE 187
ÉCLIPSE 187
COMMENT ÇA SE FAIT? 188
PERSONNE... 188

EDOUARD AKOULINE

LE SILENCE DE DIEU 189
MADONE 189
LE POMMIER 189
LE MOIS DE DÉCEMBRE. UNE BRUME... 190
UN SOIR 190
MUSIQUE 190
JARDIN ENSAUVAGÉ 191
LE COUCHER 191
CELA NE VA PAS 192
UNE DEMANDE 192
ENTRE 193
UNE PROMESSE 193

MAXIME BAGDANOVITCH

SALUT À TOI, VIE EN LIBERTÉ! 194
AUX YEUX BLEU FONCÉ 194
RONDO 195
DANS LE CIEL 196
OCTAVE 196
LES TISSEUSES DE SLOUTSK 196
HIER SOIR LE BONHEUR A PARU TIMIDEMENT 197
NE CHANTE PAS, MON COUCOU GRIS 197
TOUT PASSE – DES JOIES, DES CHAGRINS 198
SKIRPOUSSIA 198
TRIOLET 198
TRIOLET 199
MON ÂME 199
LE ROI DES SERPENTS 199
LE GRAND DUC 200
AUX BORDS D'UN LAC 200
A L'ETRANGER 201
LA NUIT 201
MES CHANSONS 201

O LES LUEURS DU SOLEIL COUCHANT! 202
LA POURSUITE 202

RAISSA BARAVIKOVA

DIX VERS DE HUITS LIGNES 204
LÀ, DERRIÈRE MON JARDIN DE PERVENCHES 207
UN CERISIER ROUGE 207
LÀ OÙ POUSSAIT UNE ABSINTHE TRISTE 208
UN VENT FROID NE SECOUERA PAS LES ARBRES, ... 209
QUAND LES ARBRES REDEVIENDRONT VERTS, ... 209

RYGOR BARADOULINE

TRISTE HUMEUR 210
LE PÉRE ET LES FILS 210
MEME EN ÊTÉ 211
VINGT SIÈCLES NOUS ONT MANQUÉ 211
COMME UNE SŒUR 212
L'ARRIVAGE 212
AU BORD DE L'ÉTERNITÉ 213
MAIS PERSONNE 214
PROMPTEMENT 214
NOUS – OMBRES DE LA VÉRITÉ 215
IL N'A PAS DE TERME 215
LES SPARTIATES ALLAIENT À LA GUERRE 215
LÀ 216
OU UN AN 216
QU'EST-CE QUI? 217
DIEU SAIT 218
LA SAVEUR 218
L'UNIQUE TRACE DANS LE CIEL... 219
AU-DESSUS DE LA TOMBE DE MA MÈRE 219
TA MAISON 220
SEUL 220
ILS N'Y SONT PLUS 220
COMMENT VIT-ON 221
AU COUCHER DU SOLEIL 221
DE PLUS EN PLUS SOUVENT 222

OFFRES

TOUTES LES ROUTES DÉBUTENT AU PAS DE LA PORTE 223

VERA BOULANDA

SI 227
S'EST ENDORMIE LA PINÈDE 227
QUE LA JOURNÉE EST PETITE 228
D'HYPOCRISIE ET DE DESSINS MALINS 228
TANKA 228
JE RÊVAIS 228

OH, S'IL N'Y AVAIT NI MAISON 229
L'HERBE SOYEUSE 229
TANKA 229
D'OU... 230
LE BONHEUR 230
ROUBAI 230
UNE FOLLE 230
LES PORTES S'OUVRIRONT DOUCEMENT 231
ME RÉVEILLER ET VOUS DÉCOUVRIR 231
JE NE ME TAIRAI PAS: JE CRIERAI, JE PLEURERAI 232
UNE PETITE RIVIÈRE 232
DEPUIS DES SIÈCLES NOUS CHERCHONS 232
JE N'AI PAS MAL À LA TÊTE, MOI 233
UN AVEU 234

GUENADZ BOURAVKINE

QUAND LE VENT CHASSERA LES FEUILLES 235
VERS LA HAUTE AUNAIE ARGENTÉE 235
ECOUTE MES CIGOGNES DE PRINTEMPS 236
LE VENT FAIT TOMBER SANS BRUIT 237
L'AUTOMNE TOURNE LES FEUILLES MORTES – 237
LA NEIGE COUVRE LA TERRE NOIRE 238
CE MYSTÈRE TOUJOURS 238
UNE PRIÈRE 239

VASSIL VITKA

AU NOM DU PÈRE... 240
LE REPENTIR DE PROMÉTHÉE QUI A CHIPÉ LE FEU BLEU 241
ANCIEN CROYANT 242
LES FLEURS À LA MAIN DU CONTEUR 243
LE LION 246
EPITAPHE 246

SIARGUEY GRAKHOVSKY

LES MOUETES 247
LES PROCHES 247
LA CONFIANCE 249
JOUR D'AUTOMNE 249

VASSIL JOUKOVITCH

UN SOIR D'ÉTÉ 251
JE GASPILLE MON CŒUR 251
POÉSIE 251
LE HAUT JOUR A BRÛLÉ DANS LE BRUIT. 252
A LA LUEUR DES BOUGIES 252
JE PEUX JURER SUR MA CÔTE 253
OCTAVE 253
LE LAC NARATCH 253
JE TE CONSTRUIRAI UN PALAIS, ... 254

LE COUCHER DU SOLEIL ET UNE FLEUR SOLITAIRE 254
EST-CE QUE VOUS POURRIEZ 255
CREDO 256

ZNITCH

EN DEHORS DES RICHESSES DE LA TERRE 257
DES SIÈCLES PASSENT 257
... DIVINITÉ – LE POIDS ÉTERNEL DES SOUCIS 257
DE LA MULTITUDE DE MOTS-CRISTAUX 258
POURQUOI SUPPORTES-TU LE PERSIFLAGE OUTRAGEUX 258
AU PHILOSOPHE 258
L'ÉCHO DU SIÈCLE DES LUMIÈRES 258
LA PATRIE 259

INA KALIADA

LE LIVRE ROUGE 260
J'ATTENDS TOUJOURS – EN DÉCOUPANT LE CIEL 260
ETRE FEMME EST UN LOURD DEVOIR 261
DORS, MON BIEN-AIMÉ 261
LE BRUIT DU SOLEIL 262

OULADZIMIR KARATKEVITCH

UNE FILLETTE SOUS LA PLUIE 263
QUAND MEURENT... 264
O PRINTEMPS! PEUPLIERS! MONDE ENTIER! 265
LE BONHEUR 266
VENUS SANS TÊTE 267

VALIANTSINA KOOUTOUNE

EXPRESSION BOHÉMIENNE 268
BIEN QU'IL COMMENCE À GELER FORTEMENT 269
JE DÉROULERAI UNE ROUTE ÉGARÉE 269
TOUT CHANGERA, TOUT PASSERA 270
COMME L'ODEUR ACRE DE LA MANTHE 270
JE VOUS OUBLIE TROP LONGTEMPS 270
LE JOUR BAISSE 271
ON EST LOIN DE SE SÉPARER 272
QUE LA PREMIÈRE DOULEUR EST SANS FIN 272
JE PRÉVOIS TOUT – LES JOURS ET LES NUITS 273
DES VERS LIBRES? 273

VALERYA KOUSTAVA

UNE FEMME GROSSE D'UN FILS 276
JE POURRAIS ATTENDRE SANS FIN 277
SI LES LÈVRES PERDENT LA PAROLE 277
DEPUIS DES SIÈCLES 278
ETAIS-TU PETIT, MON GARS? 278
LES CIGOGNES SONT DANS QUEL NID? 278

JE MARCHE 279
DANS UN COIN DE MON LOGIS 280
QUAND UNE MOUETTE ORANGE 280
QUAND LES GOUTTES DE PLUIE 281
LE VENT CARESSAIT 281
UN SOUVENIR 281
A LA FIN DES FINS 282
APRÈS 282
UN CHAMP BLANC 282
LES VAGABONDS 283
TCHERNOBYL. PLUIE 283
BON DIEU! 284

NINA MATSIACH

JE N'AI QU'UN NOM 285
MA PAROLE NE PORTE PAS MALHEUR 285
CACHE-MOI DANS TON CŒUR 286
L'OISEAU DE FEU 286
LE PLANTAIN 287
UNE ABEILLE 288
LA DÉLIVRANCE 288
L'HARMONIE 289
VIENDRA LA NUIT, PASSERA LA NUIT 289
L'ARC-EN-CIEL 290
DES OMBRES DANS DES COINS SOMBRES 290
ADULTES RESTÉS ENFANTS 291
LES TRACES DE NOS PIEDS 292
UN ROSE BUISSON 292
CETTE NUIT – UN RÊVE QUI SE RÉPÈTE 292
UNE JOURNÉE ORDINAIRE, INFERTILE 293
ON VA PESER QUELQUE PART 293
FACE À FACE 293
LA VIE NE DIT PAS ENCORE SON "NON" 294

OULADZIMIR NIAKLIAEV

PIGEONS MESSAGERS 295
LE PUITS 295
POLONAISE 296
L'ETANG 297
QUELLE SOLITUDE, MON DIEU 297
LE COSMOS 298
A LE VOIR – ON ASPIRE AU NÉANT 298
PRIÈRES 299
UN OISEAU MIGRATEUR A BRISÉ SON AILE 299
LE TREMBLEMENT DE TERRE 300
DANS LE JARDIN AU BORD D'UNE RIVIÈRE 300
LA POUSSIÉRE DES ROUTES 301
PAS UNE MAISON DE DIEU 301

C'EST L'AUTOMNE. DEHORS – GRIS ET OR 302
ETOILE FILANTE 302
LES ANGES 303

SIARGUEY PANIZNIK

LE POUVOIR DE LA PAROLE 304
LE CHARPENTIER ET LA BÛCHE 305
COHESION 305
DE BONS VOISINS 305
"LE FRANÇAIS" 306
L'HERBE DE SAINT JEAN 307
UN SOIR 308
LE SOMMEIL DANS UNE FORÊT VIERGE 308
LA FORGE DU MOIS D'AOÛT 309
LA RONDE 309
DES RENCONTRES, DES ADIEUX ONT EU LIEU 310
ARRÊTEZ L'INSTANT! 310
PRIÈRE POUR LA DÉFENSE DE LA PATRIE 311
LES VOIX DU DERNIER LIVRE 312

PIMEN PANTCHANKA

PRÈS D'UN CHAMP DE SEIGLE 313

LUDMILA PAOULIKAVA-KHEYDARAVA

ATTENTION – LES BIENS-AIMES! 315
UNE PETITE GARE LA NUIT 317
LES GONDOLES AILÉES DE NUÉES 317
OCTOBRE. DES LOINTAINS PURS ET TRANSPARENTS 317
PAR LE CHAMP FAUCHÉ DE MÉMOIRE 318
DEUX DESTINÉES 318
TU ES ENTRÉ LA NUIT CHEMIN FAISANT 318
L'AMOUR 319
JE ME RÉPANDS DANS LES CŒURS 319
MA VUE ET MON ÂME 319

ALESSE RAZANOV

JE TRADUIS LE BRUIT DE LA PLUIE 320
J'AI MANQUÉ LE RÉVEIL 320
DES PLUIES TORRENTIELLES 320
LE PAS QUE TOUT DROIT 320
QU'ALLONS-NOUS DEVENIR TOUS? 321
DISPERSE LE BROUILLARD DE L'IGNORANCE 321
NOUS CHERCHONS LA VÉRITÉ 321
EN UNION AVEC LA MYSTÉRIEUSE ÉTERNITÉ 321
IL PARAÎT QUE TOUT A ÉTÉ 322
UNE MINUTE A MANQUÉ 322
SI JE CONNAISSAIS 322
UN SENTIER 322

LA POUSSE QUI LE GOUDRON A PERCÉ 322
SOMMEILLE SOUS LA PLUIE D'ÉTÉ 323
J'AI PENSÉ À L'ÉTERNITÉ 323
LES GENS DISPUTENT TOUR À TOUR 323
DANS LES ARBRES VIDES 323
UNE PLUIE D'ÉTÉ INATTENDUE 323
QU'ILS SONT DIFFÉRENTS 324
UN SOIR DANS LA RUE 324
UNE VIEILLE QUI HABITE MON PALIER 324
UNE ABEILLE EST ENTRÉE DANS MON LOGIS 324
LA BARDANE, L'ABSINTHE 324
NOUS AUTRES – POISSONS BIZARRES 325
DES PIERRES MOUSSUES 325
QUE LA MAISON EST IMMENSE! 325
LE MATIN J'AI QUITTÉ LA MAISON 325
SAIS-TU MARAIS DESSÉCHÉ 325
TOUT EST DANS MON CORPS 326
LES AFFAIRES 326
LE LONG DU QUAI LA NUIT 326
LES AFFICHES OUBLIÉES 326
PRÈS D'UN MARCHÉ 326
ZONE INTERDITE 327
LES ARBRES AU-DESSUS DU GOUFFRE 327
LE TONNERRE A TONNÉ 327
LE DÉGEL 327
IL FAIT JOUR 327
PRÈS D'UN ARBRE VIVANT 328
UNE MOUSSE VERTE AU TOIT 328
A LA VITRE GIVRÉE DU TRAMWAY 328
NE REVIENDRA NI GUERRIER 328
LES RÊVES RÔDENT 328
LE BLEU DES CIEUX 329
UNE CLOCHE A SONNÉ 329
DANS LE PARC 329
LE SAGE A DIT: TOUT PASSE 329

MIKHASSE SKOBLA

LE CHAT ET LES SOURIS 330
LE TRÉSOR 330
LE VOL 331
DIEU S'EN EST ALLÉ 332
LE BAPTEME 333
UNE LETTRE À LA REDACTION 333

AKSANA SPRYNTCHANE

LE BROUILLARD D'AUTOMNE AUX AROMES DE PRINTEMPS ...335
SI CE NE SONT NI ARBRES 335
JE CHERCHE LE SENS DE L'ÊTRE 336

PAS UN JOUR SANS UNE LIGNE 336
LES FEUILLES JAUNES 336
UN COUCOU S'EST POSÉ 336
SUR UN ARBRE 337
L'AUTOMNE ME TEND SES MAINS 337
DANS UN LIVRE JAUNE 337
CHAQUE VERS 337
JE ME SUIS MIS À ARROSER SOUVENT MES FLEURS 337
MAMAN ME DEMANDE 338
LE CHADOUF DU PUITS 338
TU ME DONNES DE L'ESPOIR 339
LES PORTES DE L'ÉGLISE SONT OUVERTES 339

ANATOLE SYS

TON CHEMIN, LE DERNIER 340
PAR UNE VOIE ETERNELLE 340
"QUE TU DEVIENNES PIERRE!" 340
IL PLEIGNAIT LES RATS DE LA PRISON 341
ON VA MOISSONNER SANS MOI 341

RAMAN TARMOLA-MIRSKY

OU LE NOUVEAU OU LE VIEUX TESTAMENT 342
LA SOLITUDE 342
NOUS AVONS DÉTRUIT LE SENS DES GRANDES AFFAIRES 343
LES SIGNES DU TEMPS 343
IL NOUS A FALLU 343
ECRIVEZ LA NUIT 344
MON POUVOIR EST SUR MOI 344
L'ABSINTHE 345
TOUTE ŒUVRE MAINTENANT 345

TAISSA TRAFIMAVA

SOIR. ETUDE 347
UNE AQUARELLE D'AUTOMNE 347
UNE AQUARELLE 347
TRIOLET 348
SOURCE D'EAU PURE 348

VITA TCHAKOUR

J'OUVRE LES YEUX. 349
J'AI REGARDÉ LONGTEMPS DANS TES YEUX, ... 349
LE SILENCE. LA PEUR. LE NOIR. 350
J'ENTENDS UN BRUIT, DES PAS, ... 350
UNE RENCONTRE. UN AVEU SINSÈRE. 350
LA CHASSEUSE 351

ALESSE TCHOBAT

LES PAVOTS ROUGES 352

VIKTAR CHNIP

LE CIEL 353
L'EAU 353
L'ARBRE 354
L'ÉTOILE 355
LA BOUGIE 355
UNE ROUE 356
LE PONT 356

YAOUGUENIA YANICHTCHYTS

J'ATTENDRAI 358
COMMENT APPELLE-T-ON LES PLEURS? 358
LE CUIVRE DES PAROLES... LE FER DES SENTIMENTS... 359
POEME ETOILE 360

Слова пра перакладчыка *362*

Літаратурна-мастацкае выданне

У КРАІНЕ ПАЭТАЎ

Зборнік беларускай паэзіі
Выданне на беларускай і французскай мовах

Адказны за выпуск *Віктар Хурсік*

Рэдактар *Вера Буланда*

Тэхнічны рэдактар *Сяргей Давідовіч*
Каррэктар *Алла Фурс*

Падпісана ў друк 01.08.2011. Фармат 84x108$^{1/32}$.
Папера афсетная. Афсетны друк. Гарнітура Times.
Ул.-выд. арк. 14,455. Ум. друк. арк. 20,16. Наклад 200 экз.
Замова 2197

Выдавец Віктар Хурсік
Ліцэнзія ЛВ 2330/0494457 выдадзена 08.04.2009
Прасп. газ. «Звязда», 57-31. 220117. Мінск.
http://publisher-khursik.iatp.by

Надрукавана з арыгінал-макета выдаўца ў друкарні
РУП «Выдавецтва «Беларускі Дом друку» (вытворчасць №1).
Ліцэнзія ЛП 02330/0494179 выдадзена 03.04.2009.
220010, г. Мінск, вул. Мяснікова, 37.

Biélorussie

http://publisher-khursik.iatp.by

ISBN 978-985-6888-67-3

У краіне паэтаў *Au pays des poetes*